

Aan:
Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland
en
deelnemers aan de Gemeenschappelijke Regeling
Recreatieschap Rottemeren

Bezoekadres Overschiebeweg 310
3112 NC Schiedam
Postadres Postbus 2
3800 AA Amersfoort
Telefoon (010) 298 10 10
E-mail info@staatsbosbeheer.nl
KvK 53216520
Bank BNG NL24 BNGH 0285 0139 55
BIC-code BNGHNL2G
BTW nummer NL0033.11.764.B.01
www.recreatieschaprottemeren.nl
Volg ons:

Contactpersoon : F. R. van Raay
Doorkiesnummer : 010-2981010
Betreft : ontwerp begroting 2023 en concept jaarrekening 2021
Recreatieschap Rottemeren
Bijlagen : 5

Schiedam, 30-3-2022

Geachte heer/mevrouw,

Ter voldoening aan het gestelde in artikel 28 van de Gemeenschappelijke Regeling voor het Recreatieschap Rottemeren, alsmede de Wet Gemeenschappelijke Regelingen, doe ik u hierbij toekomen:

- Het belegvel(voorstel) met de ontwerp Programmabegroting 2023 van Recreatieschap Rottemeren, voor een eventuele zienswijze;
- Het belegvel(voorstel) met de concept Jaarstukken 2021 van Recreatieschap Rottemeren, ter kennisname.
- Het concept accountsverslag over de Jaarstukken 2021, ter kennisname;

Het Dagelijks Bestuur van Recreatieschap Rottemeren heeft in de vergadering van 25 maart 2022 ingestemd met deze stukken. Bovengenoemde stukken zullen ter vaststelling worden aangeboden aan het Algemeen Bestuur van Recreatieschap Rottemeren in de vergadering van 4 juli 2022.

Voor de goede orde wijs ik de deelnemers erop dat zij ingevolge het bepaalde in de Gemeenschappelijke Regeling hun zienswijze over de ontwerp begroting 2023 naar voren kunnen brengen. Uw eventuele zienswijze zullen wij dan voegen bij de aanbieding aan het Algemeen Bestuur van het Recreatieschap Rottemeren.

Ik vertrouw er op u hiermede voldoende te hebben geïnformeerd.

Namens het Dagelijks Bestuur van Recreatieschap Rottemeren,

De heer F. van Raay
secretaris

VOORSTEL DAGELIJKS BESTUUR

Onderwerp	:	Concept Jaarstukken 2021
Bijlagen	:	-2-
Besluitdatum	:	25 maart 2022
Vorbereid door	:	John Schippers/Ramses van Raay

1. ONTWERP-BESLUIT

Het bestuur wordt voorgesteld:

- In te stemmen met de concept-jaarstukken 2021 van Recreatieschap Rottemeren;
 - Het voordelig jaarresultaat 2021 op € 20.420 vast te stellen en dit resultaat toe te voegen aan de Algemene Reserve;
 - Kennis te nemen van het concept accountantsverslag 2021;
 - De concept-jaarstukken 2021 ter kennisname aan Gedeputeerde Staten van de Provincie Zuid-Holland en aan de deelnemers te zenden;
 - De concept-jaarstukken 2021 ter vaststelling aan het Algemeen Bestuur voor te leggen.
-

2. ONDERWERP IN KORT BESTEK

Hierbij wordt uw bestuur ter instemming de concept-jaarstukken 2021 voorgelegd. Deze concept-jaarstukken bevatten de volgende documenten:

Deze concept-jaarstukken bevatten de volgende documenten:

1. het jaarverslag 2021 bestaande uit:
 - a. de programmaverantwoording en de paragrafen.
2. de jaarrekening 2021 bestaande uit:
 - a. de programmarekening en de toelichting.
 - b. de balans per 31 december 2020 en de toelichting.

Exploitatie

Het jaarresultaat 2021 komt € 20.420 gunstiger uit ten opzichte van de bij de Najaarsrapportage 2021 gewijzigde Programmabegroting 2021. De post 'Onvoorzien' in de begroting van € 10.900 is niet gebruikt en vormt het grootste deel van het voordelige resultaat.

Het voordelige saldo is als volgt over de programma's verdeeld:

Progr	Omschrijving	Resultaat	V/N
1	Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	1.925	V
2	Ontwikkeling	0	-
3	Algemene dekkingsmiddelen (incl. Onvoorzien)	11.989	V
-	Overhead	6.506	V
	Jaarresultaat 2021	20.420	V

Voor een specificatie en nadere analyse van de genoemde verschillen wordt verwezen naar de toelichtingen bij de programma's.

Vermogenspositie

In 2021 hebben meerdere mutaties plaatsgevonden op de reserves.

De stand van de Algemene Reserve bedroeg begin 2021 ca. € 4,1 mln. (inclusief resultaatbestemming van € 343.304 nadelig uit 2020).

Na verwerking van de mutaties in 2021 bedraagt de Algemene Reserve circa € 4,0 mln. exclusief het voordelige resultaat over 2021 (€ 20.420).

Controle accountant

Het controleteam van de accountant heeft op 17 maart 2022 de controle van de jaarstukken 2021 afgerond. Het concept accountantsverslag 2021 (rapport van bevindingen) is bijgevoegd.

Na behandeling van de concept jaarstukken 2021 in het DB zal de accountant de uiteindelijke goedkeurende controleverklaring afgeven.

3. VOORAFGAANDE BESLUITVORMING

- AB 5 juli 2020 : Vaststellen programmabegroting 2021
- AB 13 december 2021 : Vaststellen Najaarsrapportage 2021 en 1e begrotingswijziging 2021

4. JURIDISCHE PARAGRAAF

Niet van toepassing.

5. FINANCIËLE PARAGRAAF

Dit betreft een rapportage over het afgelopen begrotingsjaar 2021. De actualisatie van de kredieten wordt verwerkt in de 2e begrotingswijziging 2022.

6. COMMUNICATIE

Niet van toepassing.

7. WIJZE VAN TOTSTANDKOMING

Ambtelijk voorbereid door Staatsbosbeheer.

8. VERDERE PROCEDURE

- De concept-jaarstukken worden ter vaststelling voorgelegd aan Algemeen Bestuur, in de vergadering van 4 juli 2022;
- Na vaststelling van de concept-jaarstukken 2021 door het Algemeen Bestuur worden de definitieve jaarstukken 2021 ter kennisname toegezonden aan de toezichthouder Provinciale Staten en naar de deelnemers van het schap.

Hoogachtend,

Dhr. R. van Raay
Secretaris

Jaarstukken 2021

Recreatieschap Rottemeren

Versie: 10 maart 2022

Inhoudsopgave

JAARVERSLAG 2021	2
1. BESTUURLIJKE SAMENVATTING	2
2. LEESWIJZER	5
3. PROGRAMMAVERANTWOORDING	6
3.1 PROGRAMMA BEHEER, ONDERHOUD EN EXPLOITATIE GEBIEDEN	6
3.2 PROGRAMMA ONTWIKKELING	12
3.3 ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	19
3.4 OVERZICHT OVERHEAD	21
4. PARAGRAFEN	24
4.1 WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING	24
4.2 ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN	28
4.3 FINANCIERING	30
4.4 GRONDBELEID	32
4.5 BEDRIJFSVOERING	33
JAARREKENING 2021	34
5.1 BALANS PER 31 DECEMBER 2021	35
5.2 OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN 2021	36
5.3 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING	37
5.4 TOELICHTING OP DE BALANS	40
5.5 TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN 2021	50
5.6 VERDELING NAAR TAAKVELDEN	57

JAARVERSLAG 2021

1. Bestuurlijke samenvatting

In deze bestuurlijke samenvatting zijn de gerealiseerde speerpunten per programma opgenomen. Deze punten zijn verder uitgewerkt in hoofdstuk 3: Programmaverantwoording.

Bestuurlijke aangelegenheden

In 2021 heeft de heer V. Karremans de plaats van de heer B. Wijbenga overgenomen en mevrouw C. Eskens de plaats van de heer S. de Langen in het Algemeen Bestuur. Tevens is de heer V. Karremans door het Algemeen Bestuur benoemd tot lid van het Dagelijks Bestuur en als voorzitter. De samenstelling van het Algemeen en het Dagelijks Bestuur is sindsdien als volgt:

- Rotterdam: de heer V. Karremans (tevens voorzitter) en mevrouw C. Eskens;
- Lansingerland: de heren J.W. van den Beukel (tevens DB-lid) en S. Fortuyn;
- Zuidplas: de heren D.A. den Haas (tevens DB-lid) en J. Hordijk.

Kader en Ontwikkelplan

In de gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling is bepaald dat de raden van de deelnemende gemeenten de kaders voor het recreatiebeleid vaststellen. Bovendien vragen opgaven als toenemende verstedelijking, klimaatopgaven en gezondheid om een nieuwe visie op de functie en inrichting van het gebied. Om hier invulling aan te geven heeft het recreatieschap in 2018 de notitie "Ruimte voor een groenblauwe toekomst – koers en ambities voor recreatief landschapspark Rottemeren" opgesteld. De gemeenteraden van de drie deelnemende gemeenten hebben deze notitie vastgesteld als kaderstellend document. Als uitwerking hiervan is in 2019 en 2020 hard gewerkt aan het Ontwikkelplan voor het Landschapspark de Rotte. In een intensief participatieproces zijn de vastgestelde koers en ambities uitgewerkt in ontwikkelrichtingen voor de komende 10 jaar. Het Ontwikkelplan is in mei 2021 vastgesteld door het Algemeen Bestuur. In het najaar van 2021 zijn de werkzaamheden aan de uitvoeringsagenda opgestart en is een klankbordgroep samengesteld die in december 2021 voor het eerst (digitaal) is samengekomen.

Beheer, Onderhoud en Exploitatie

2021 is in verband met de corona pandemie wederom een druk en hectisch jaar geweest, met veel recreanten in het gebied. Dit resulteerde in meer afval dat dagelijks opgeruimd is. Fijn was te zien dat de terreinen door veel recreanten druk werden bezocht in dit coronajaar en dat er waardering is voor de beheerders die de recreatiegebieden onderhouden.

Groot onderhoud

In 2021 zijn door het gehele Rottemeren asfalt werkzaamheden uitgevoerd, dit waren werkzaamheden welke voortkwamen uit de inspecties. Ook zijn er diverse steigers en bruggen vernieuwd. In 2021 is een kwart van de watergangen gebaggerd dit in verband met de keur van HHSK.

COVID-19 (Corona)

Gelet op de maatregelen en lockdowns door de COVID-19 wordt bekeken wat het recreatieschap, aanvullend op de landelijk maatregelen van het Rijk, kan doen. Gestreefd wordt naar een zo adequaat mogelijke uitvoering van de landelijke en lokale maatregelen en naar zoveel mogelijk

continuïteit van de reguliere werkzaamheden en van noodzakelijke (digitale) besluitvorming. Daarvoor zijn de nodige interne maatregelen genomen.

Financiële samenvatting

Het jaarresultaat 2021 komt € 20.420 gunstiger uit ten opzichte van de bij de Najaarsrapportage 2021 gewijzigde Programmabegroting 2021. De post 'Onvoorzien' in de begroting van € 10.900 is niet gebruikt en vormt het grootste deel van het voordelige resultaat.

Het voordelige saldo is als volgt over de programma's verdeeld:

Progr	Omschrijving	Resultaat	V/N
1	Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	1.925	V
2	Ontwikkeling	0	-
3	Algemene dekkingsmiddelen (incl. Onvoorzien)	11.989	V
-	Overhead	6.506	V
	Jaarresultaat 2021	20.420	V

V = voordelig

Voor een specificatie en nadere analyse van de genoemde verschillen wordt verwezen naar de toelichtingen bij de programma's.

Exploitatie 2021

Het voordelige jaarresultaat van € 20.420 is in de balans opgenomen als onverdeeld resultaat in afwachting van de resultaatbestemming van het Algemeen bestuur.

Vermogenspositie

In 2021 hebben meerdere mutaties plaatsgevonden op de reserves.

De stand van de Algemene Reserve bedroeg begin 2021 ca. € 4,1 mln. (inclusief resultaatbestemming van € 343.304 nadelig uit 2020).

Na verwerking van de mutaties in 2021 bedraagt de Algemene Reserve circa € 4,0 mln. exclusief het voordelige resultaat over 2021 (€ 20.420).

Zie hoofdstuk 5 voor een nadere specificatie van alle mutaties.

2. Leeswijzer

In deze jaarstukken wordt inzicht gegeven in de voortgang van het realiseren van de doelen en prestaties uit de Programmabegroting 2021 en de Najaarsrapportage 2021. Daarnaast wordt inzicht geboden in de realisatie van additionele projecten (kredieten). In de tabellen zijn de realisatiecijfers over het jaar 2021 opgenomen. De lasten en de baten zijn gepresenteerd als positieve bedragen in hele euro's. In de kolom resultaat worden voordelen voor het schap weergegeven met een "V" en nadelen met een "N".

De jaarstukken zijn opgesteld naar de eisen die het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) daaraan stelt. In de bestuurlijke samenvatting (hoofdstuk 1) is op hoofdlijnen ingegaan op de belangrijkste ontwikkelingen en resultaten in 2021. In hoofdstuk 3 is de programmaverantwoording opgenomen. Hierin worden de doelen en prestaties toegelicht door beantwoording van de drie W-vragen:

1. Wat hebben we bereikt?
2. Wat hebben we gedaan?
3. Wat heeft het gekost?

Hoofdstuk 4 zal daarna worden ingaan op de volgens het BBV verplichte en voor het schap relevante paragrafen, te weten:

- Weerstandsvermogen en risicobeheersing;
- Onderhoud kapitaalgoederen;
- Financiering;
- Grondbeleid;
- Bedrijfsvoering.

Hoofdstuk 5 bevat de jaarrekening 2021 met daarin de waarderingsgrondslagen, de balans per 31 december 2021 met toelichting en het overzicht van baten en lasten met toelichting.

Tevens is in hoofdstuk 5 de aanvullende (o.a. wettelijke verplichte) informatie opgenomen.

3. Programmaverantwoording

De programmaverantwoording is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

- *Programma 1 Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden;*
- *Programma 2 Ontwikkeling;*
- *Algemene dekkingsmiddelen;*
- *Overzicht Overhead.*

Dit hoofdstuk geeft per programma een toelichting op de gerealiseerde doelen, de gevolgde aanpak en de kosten hiervan.

3.1 Programma Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden

Wat hebben we bereikt?

De natuur- en recreatiegebieden binnen de Gemeenschappelijke Regeling zijn onderhouden conform het principe 'schoon, heel en veilig' voor een optimaal gebruik door de bezoekers. Onder het beheer van de gebieden vallen tevens diverse exploitaties, die bijdragen aan de recreatieve kwaliteit.

Wat hebben we daarvoor gedaan en wat heeft het gekost?

Het beheer, onderhoud en de exploitatie van de gebieden is gerealiseerd door middel van de volgende producten:

1. Gebiedsbeheer;
2. Economisch beheer;
3. Regelgeving & handhaving;
4. Communicatie

Ad.1 Gebiedsbeheer

Het product gebiedsbeheer gaat over het onderhouden van de natuur- en recreatiegebieden en de daarbij behorende beheertaken. De basis voor de reguliere onderhoudswerkzaamheden is beschreven in het terreinbeheermodel (TBM). Dit model is opgebouwd uit doeltypen met specifieke recreatieve doelen en maatregelen gerelateerd aan marktconforme normprijzen per doeltipe. Continue evaluatie van de onderhoudswerkzaamheden draagt bij aan het voortdurend actualiseren van het terreinbeheermodel en het beheersbaar houden van zowel de te treffen onderhoudsmaatregelen als de kosten. Bij grote afwijkingen kan deze evaluatie leiden tot een voorstel tot begrotingsaanpassing.

Ten behoeve van de werkzaamheden voor het groot onderhoud wordt gebruik gemaakt van een jaarlijks geactualiseerde meerjarenonderhoudsprognose. Op basis hiervan wordt ter egalisatie van kosten een voorziening getroffen. Met behulp van het uitvoeren van diverse inspecties, wordt de staat van het beoogde groot onderhoud getoetst. De bevindingen uit deze voortdurende evaluatie worden verwerkt alvorens de werkzaamheden worden uitgevoerd. Jaarlijks worden de geplande lasten, de dotatie aan de voorziening Groot Onderhoud en de werkelijke kosten gemonitord. Elke vier jaar wordt de dotatie opnieuw berekend en vastgesteld tenzij uit de monitoring volgt dat eerder een bijstelling nodig is.

In dit kader is in overleg met de accountants van Baker Tilly bepaald dat de laagste stand nihil mag zijn en niet langer maximaal 1 maal de jaardotatie om zo de daadwerkelijke ruimte in de voorziening te bepalen. Dit heeft voor het Schap geen consequenties voor de nu geldende jaarlijkse dotaties.

Het product gebiedsbeheer bestaat verder uit:

- Het inventariseren en selecteren van partijen die in staat zijn om (een deel van het) natuur- en recreatieschap te onderhouden (het samenstellen van de onderhoudsbestekken en het aanbestedingsproces). In het aanbestedingsproces wordt aandacht besteed aan mogelijke SROI-trajecten (social return on investment);
- maken van afspraken met maatschappelijke partijen, vrijwilligers e.d.

In dit kader kunnen we melden dat in 2021 het hygiëne bestek is uitgevoerd door de sociale onderneming Promen. In dit contract gaat het jaarlijks om 20% van het totale reguliere budget. Ook werken er regelmatig mensen van de organisatie Profila een dag per week in de Rottemeren. Zij helpen bij de eenvoudige klussen en dit geeft deze mensen heel veel plezier en energie.

Product		Rekening 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging 2021	Rekening 2021	Resultaat
Gebiedsbeheer	Lasten	3.909.376	3.556.600	3.626.600	3.611.683	14.917 V
	Baten	65.502	67.400	57.400	44.673	12.727 N
Saldo		(3.843.874)	(3.489.200)	(3.569.200)	(3.567.010)	2.190 V

Toelichting

Het voordelig saldo op het product gebiedsbeheer bedraagt € 2.190.

Lasten

Gebiedsbeheer: specificatie lasten	Begroting na wijziging 2021	Rekening 2021	Resultaat
Regulier Onderhoud	€ 1.290.900	€ 1.281.240	€ 9.660
Dotatie Groot Onderhoud	€ 1.575.900	€ 1.575.900	€ 0
Energielasten	€ 39.000	€ 32.816	€ 6.184
Dienstverlening SBB en overige	€ 720.800	€ 721.727	-/- € 927
Totaal Lasten Gebiedsbeheer	€ 3.626.600	€ 3.611.683	€ 14.917

- Regulier Onderhoud

Ook in 2021 is het door de coronapandemie een zeer druk en hectisch jaar geweest voor het beheerteam, met veel druk van recreanten op het gebied. Dit gaf meer vuil en rommel in het gebied en een hoger gebruik van de sanitaire voorzieningen. Dit bracht meer opruim- en beheerwerkzaamheden en hygiëne maatregelen met zich mee. Bij de 1^e begrotingswijziging is dan ook gevraagd om verruiming van het budget voor regulier onderhoud met € 87.000. Uiteindelijk is hier circa € 77.000 van nodig geweest.

- Dotatie Groot Onderhoud

De oorspronkelijke dotatie Groot Onderhoud 2021 vanuit de primaire begroting (€ 1.574.900) is conform de 1^e begrotingswijziging 2021 verhoogd naar € 1.575.900. De aangepaste grondslag voor de bepaling van de jaarlijkse dotatie zoals onder 3.1 vermeld heeft niet geleid tot een aanpassing van de jaarlijkse dotaties.

- Energielasten

De energielasten zijn lager doordat er ledverlichting is geplaatst en bij de toiletvoorzieningen is het grootverbruik op kleinverbruik gezet, omdat groot verbruik niet nodig blijkt te zijn.

Baten

De begrote baten bestaan uit de jaarlijkse vrijval van de voorziening afkoopsommen (begroot € 24.200), opbrengsten veergelden (begroot € 4.100) de opbrengsten van verleende vergunningen, ontheffingen en toestemmingen (begroot € 20.000) en overige vergoedingen (begroot € 9.100).

Het nadelige saldo van de baten op gebiedsbeheer van € 12.727 is grotendeels veroorzaakt door lagere opbrengsten voor vergunningen voor evenementen (€ 11.433). Door de coronapandemie zijn er minder evenementen aangevraagd, of zijn alsnog geannuleerd.

Ad.2 Economisch beheer

De taken die binnen economisch beheer worden uitgevoerd zijn:

- het formuleren c.q. actualiseren van het grondbeleid;
- het beheer van grondposities op basis van het vastgestelde grondbeleid;
- het beheer van exploitaties.

Beheer grondposities

Het beheer van grondposities betreft het actief beheer van de grondpositie (gronden en opstallen binnen het werkingsgebied) zodanig dat dit bijdraagt aan de lange termijnstrategie van het recreatieschap. Het resultaat hiervan is dat voldaan wordt aan de rechten en plichten die het bezit van grond met zich meebrengt. Hieronder valt ook het afstoten van posities die geen recreatief belang dienen, alsmede het verwerven van gronden die van belang kunnen zijn voor toekomstige ontwikkelingen van het recreatieschap.

Beheer exploitaties

Het beheer van exploitaties heeft betrekking op het aangaan van overeenkomsten met derden gericht op de exploitatie en/of het gebruik van schapsgronden en -opstallen (passend binnen de huidige ambities van het recreatieschap), alsmede het actief administratief, financieel, juridisch en relationeel beheren van deze overeenkomsten.

In 2021 waren de volgende onderwerpen het meest vermeldenswaardig:

- Terug levering schuur achter de Wollefoffenweg 16b te Zevenhuizen. Verkoopprijs van het registergoed bedroeg € 28.000,--.
- Nieuwe exploitatie (De Koeienstal) per 1 december 2021 voor 30 jaar van het Zuideinde 14.
- De erfpachtrechten van Manege Hillegersberg en de Retraiterie zijn vervreemd.
- In het grondareaal heeft een afname plaatsgevonden van 2 are en 50 centiare.

Product		Rekening 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging 2021	Rekening 2021	Resultaat
Economisch beheer	Lasten	389.601	243.800	257.800	311.445	53.645 N
	Baten	808.464	680.000	820.000	872.771	52.771 V
Saldo		418.864	436.200	562.200	561.327	873 N

Toelichting

Het nadelige saldo op het product economisch beheer bedraagt € 873.

Lasten

De lasten op het product economisch beheer bestaan uit de onderdelen dienstverlening Staatsbosbeheer, belastingen/verzekeringen, mutaties in de voorziening dubieuze debiteuren, overige materiele kosten en kosten voor onderzoek en advies. De vaste lasten van de dienstverlening Staatsbosbeheer bedragen € 98.400.

Het nadelig resultaat van € 53.645 wordt veroorzaakt door de niet begrote dotatie aan de voorziening voor oninbaarheid van € 54.600. Daar staat een voordelig saldo tegenover van alsnog ontvangen oninbare vorderingen van voorgaande jaren van € 96.000 (zie de Baten).

Baten

Het voordelige saldo van € 52.771 bestaat uit de volgende posten.

Economisch beheer: specificatie baten	Begroting na wijziging 2021	Rekening 2021	Resultaat
Huren en pachten	€ 730.000	€ 735.537	€ 5.537
Verkoop perceel Wollefoppenweg	€ 28.000	€ 27.964	-/- € 36
Ontvangen oninbare vorderingen	€ 62.000	€ 96.125	€ 34.125
Overige baten (verzekeringspremies)	€ 0	€ 13.145	€ 13.145
Totaal Baten Gebiedsbeheer	€ 820.000	€ 872.771	€ 52.771

Ad.3 Regelgeving & handhaving

Regelgeving & handhaving bestaat uit de volgende onderdelen:

- Vergunningen, ontheffingen en toestemmingen;
- Toezicht en handhaving.

Vergunningen, ontheffingen en toestemmingen

Wanneer een gebruiker of organisatie een bepaalde activiteit wil uitvoeren binnen het recreatieschap kan hiervoor een vergunning, ontheffing of toestemming worden aangevraagd. Dit komt voort uit het oogpunt van de doelstellingen van de Gemeenschappelijke Regeling en de openbare orde en veiligheid. Het schap verleent vergunningen en ontheffingen omdat er een vastgestelde verordening van kracht is. Toestemmingen worden vanuit de eigenstandige privaatrechtelijke bevoegdheid van het schap zelf gegeven.

Toezicht en handhaving

Toezicht en Handhaving (T&H) bestaat uit de onderdelen gastheerschap, daadwerkelijke handhaving en de regierol bij samenwerking. De invulling van de drie onderdelen leidt tot een compleet palet van activiteiten op de doelstelling schoon, heel en veilig in een gebied. Dit palet wordt ingevuld op basis van de aard en het gebruik van het gebied.

Basisuitgangspunten voor de inzet van T&H zijn de veiligheid van de gebruikers van de gebieden zo goed mogelijk waarborgen en de eigendommen van het schap heel houden. Indien de keuze wordt gemaakt om geen financiering beschikbaar te stellen voor het gehele palet vindt primair inzet op daadwerkelijke handhaving plaats. Hiermee wordt prioriteit gegeven aan de veiligheid van de recreant en worden andere zaken alleen aangepakt als de beschikbare middelen niet volledig aan handhaving besteed moeten worden.

De handhaving in de Rottemeren is dit jaar conform het handhavingsplan uitgevoerd. Voor ieder kwartaal zijn er een aantal prioriteiten gesteld waarop de focus in die periode gericht is. Daarnaast zijn er ook een aantal handhavingsacties geweest op strategische momenten om de regels weer eens onder de aandacht te brengen, zoals visserijcontroles en mountainbikeacties. Door de corona was het extra druk in het gebied. De vorstperiode begin van het jaar trok veel bezoekers en vergde veel aandacht evenals de warme zomer en het massaal thuis blijven van de bevolking in de vakanties.

Product		Rekening 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging 2021	Rekening 2021	Resultaat
Regelgeving en Handhaving	Lasten	509.900	517.800	517.800	517.000	800 V
	Baten	-	-	-	-	-
Saldo		(509.900)	(517.800)	(517.800)	(517.000)	800 V

Toelichting

De begrote lasten op dit product bestaan uit de dienstverlening Staatsbosbeheer (€ 517.000) en een post voor extern onderzoek en adviezen (€ 800). Deze laatste post is in 2021 niet gebruikt.

Ad.4 Communicatie

De (potentiële) bezoekers en, waar relevant, het externe netwerk zijn geïnformeerd over de mogelijkheden, werkzaamheden en veranderingen in de recreatiegebieden. De wijze van informatieverstrekking is afgestemd op de doelgroepen, waarbij zoveel mogelijk gebruik is gemaakt van digitale en sociale media.

Product		Rekening 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging 2021	Rekening 2021	Resultaat
Communicatie	Lasten	23.640	25.800	25.800	25.992	192 N
	Baten	-	-	-	-	-
Saldo		(23.640)	(25.800)	(25.800)	(25.992)	192 N

Toelichting

De lasten bestaan voor € 12.900 (begroot € 12.900) uit de dienstverlening Staatsbosbeheer en € 13.092 (begroot € 12.900) voor advertentie en publicatiekosten.

Kredieten

Naam krediet	Sluitdatum	Totaal krediet	Realisatie t/m 2020	Begroting 2021 na wijziging	Rekening 2021	Realisatie t/m 2021	Restantkrediet (per 31-12-2021)	% lasten t.o.v. totaal krediet
		(A)	(B)		(C)	(B+C)	(A-B-C)	
Project Waterkwaliteit Bleiswijkse Zoom	2022	545.915	0	200.000	107.130	107.130	438.785	20%
Vorbereidingskrediet herstel oevers	2021	30.000	0	30.000	32.378	32.378	-2.378	108%
Onderhoud 4 Rottekijkers	2023	40.000	0	3.000	637	637	39.363	2%
Totaal programma Beheer		615.915	0	233.000	139.508	140.145	475.771	

Project Waterkwaliteit Bleiswijkse Zoom

De baggerwerkzaamheden in de vijvers van de Bleiswijkse zoom zijn afgerond door HHSK in april 2021. De baggerlocaties in de Bleiswijkse fles worden in de zomer van 2022 ontmanteld en weer ingericht naar de eerdere doeltypes.

Vorbereidingskrediet herstel oevers

Om de omvang van de slechte staat van de oevers in beeld te krijgen en afspraken te kunnen maken met het Hoogheemraadschap en de Provincie is een extern onderzoek uitgevoerd. De resultaten van het onderzoek sluiten aan bij de eigen constatering dat de onderzochte oevers in slechte staat zijn. Voor het herstel van de oevers is een nieuw krediet toegekend om de oevers op zo kort mogelijke termijn te herstellen volgens de voorgestelde maatregelen vanuit het rapport. Met de toekenning van het nieuwe realisatiekrediet kan het voorbereidingskrediet afgesloten. Vanwege voorbereiding van de nieuwe kredietaanvraag en vooruitlopende aanbestedingsactiviteiten ten behoeve van de engineering van de herstelmaatregelen is er een overschrijding van € 2.378 aan uren ontstaan op dit voorbereidingskrediet.

Onderhoud 4 Rottekijkers

Er is een krediet beschikbaar gesteld voor het beheer van de 4 Rottekijkers nadat deze zijn overgedragen aan het schap. In 2023 wordt gezien of de Rottekijkers worden verwijderd of gehandhaafd.

Mutaties in reserves

Onttrekkingen aan reserves	Rekening 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging 2021	Rekening 2021	Resultaat
Investeringsreserve tbv exploitatie	12.700	12.700	12.700	12.700	0
Reserve Beheer Noordoever	120.800	120.800	120.800	120.800	0
Algemene Reserve	6.246	6.500	6.500	6.500	0
Investeringsreserve tbv kredieten	0	0	33.000	33.015	-15
Afschrijvingsreserve	19.685				0
Totaal	159.431	140.000	173.000	173.015	-15

Toelichting

De onttrekkingen ten behoeve van de exploitatie (€ 12.700 Sluiswachterswoning) en de onttrekkingen uit de reserve beheer Noordoever (€ 120.800) zijn conform de begroting 2021. Daarnaast is er conform de Najaarsrapportage 2021 voor de Hennipgaarde € 6.500 onttrokken aan de Algemene reserve, dit is voor drie jaar tot en met 2021.

De mutatie m.b.t. de kredieten zijn hierboven onder kredieten nader toegelicht.

3.2 Programma Ontwikkeling

Wat hebben we bereikt?

Het bestuur is geadviseerd over de implementatie van mogelijke nieuwe ontwikkelingen die passen binnen de doelstelling van de Gemeenschappelijke Regeling en die een recreatieve meerwaarde opleveren en/of de natuurwaarde versterken. In de gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling die per 1 januari 2018 in werking is getreden, is bepaald dat de raden van de deelnemende gemeenten de kaders voor het recreatiebeleid vaststellen. Bovendien vragen opgaven als toenemende verstedelijking, klimaatopgaven en gezondheid om een nieuwe visie op de functie en inrichting van het gebied. Om hier invulling aan te geven heeft het recreatieschap in 2018 de notitie "Ruimte voor een groenblauwe toekomst – koers en ambities voor recreatief landschapspark Rottemeren" opgesteld. De gemeenteraden van de drie deelnemende gemeenten hebben deze notitie vastgesteld als kaderstellend document. Als uitwerking hiervan is in 2019 gestart met het opstellen van het Ontwikkelplan Rottemeren voor de komende 10 jaar, dat in mei 2021 is vastgesteld. De enorme ambitie wordt vertaald naar een uitvoeringsagenda, waarin een prioritering in de projecten wordt aangebracht en gezocht wordt naar financieringsmogelijkheden. In juli 2022 hopen we een eerste tranche projecten aan het Algemeen Bestuur voor te kunnen leggen. De uitvoeringsagenda vraagt extra financiering die mogelijk deels uit een verhoging van de deelnemersbijdrage en deels uit subsidies zou kunnen worden gefinancierd.

Wat hebben we daarvoor gedaan en wat heeft het gekost?

Het bestuur is geadviseerd over in te nemen standpunten ten aanzien van initiatieven die de doelstelling van het schap raken. Zo is inspraak geleverd op 'ruimtelijke plannen' en initiatieven van derden. Hiervoor is het product Planvorming & gebiedsontwikkeling geleverd.

Planvorming & gebiedsontwikkeling

In overleg met alle betrokkenen wordt een gemeenschappelijk kader geboden op de gewenste ontwikkeling in het werkingsgebied van het schap, aansluitend op de ambitie van het bestuur, de vraag van de recreant (leefstijlen) en het aanbod (positionering van het specifieke gebied). Tevens worden alle voorbereidende en uitvoerende werkzaamheden gedaan die noodzakelijk zijn om (een deel) van het gebied te (her)ontwikkelen conform de ambitie van het bestuur. Hiermee wordt samen met de omgeving van het schap ingespeeld op actuele trends en ontwikkelingen.

Product		Rekening 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging 2021	Rekening 2021	Resultaat
Planvorming & gebiedsontwikkeling	Lasten	242.500	245.900	279.900	279.909	9 N
	Baten	-	-	-	-	-
Saldo		(242.500)	(245.900)	(279.900)	(279.909)	9 N

Toelichting:

De lasten op dit product bestaan de dienstverlening Staatsbosbeheer (€ 245.900) en de afschrijvingslasten (€ 34.009).

Kredieten

Naam krediet	Sluitdatum	Totaal krediet (A)	Realisatie t/m 2020 (B)	Begroting 2021 na wijziging	Rekening 2021 (C)	Realisatie t/m 2021 (B+C)	Restantkrediet (per 31-12-2021) (A-B-C)	% lasten t.o.v. totaal krediet
Kwaliteitsimpuls LBB Uitwerken	2022	100.000	44.873	9.958	9.919	54.792	45.209	55%
Kwaliteitsimpuls LBB Realisatie Uitvoering	2025	8.774.557	27.780	227.295	252.113	279.893	8.494.665	3%
Engineering Watercompensatie A16 RWS	2019	0	168.722	0	0	168.722	-168.722	
Aanleg Watercompensatie A16 RWS	2022	2.269.630	924.584	10.000	10.101	934.685	1.334.945	41%
Inrichting Evenemententerrein Eendragtspolder	2022	135.021	31.847	0	0	31.847	103.174	24%
Inrichting Evenemententerrein Lansingerveld	2022	350.000	23.286	0	0	23.286	326.714	7%
Verkenning Hoge Bergse Bos	2022	100.000	1.710	0	0	1.710	98.290	2%
Verlengde Molengangenpad	2024	1.999.238	140.083	128.320	71.686	211.769	1.787.469	11%
Fase 2 Vaarnetwerk	2022	450.000	131.620	21.613	20.066	151.686	298.314	34%
Bewegwijzering Rottemeren	2022	336.000	121.753	34.882	30.939	152.692	183.308	45%
Bijdragen plankosten commerciële voorzieningen	2022	40.000	0	0	0	0	40.000	0%
Kwaliteitsimpuls Biodiversiteit	2021	250.000	164.004	637	910	164.914	85.086	66%
Kwaliteitsimpuls Biodiversiteit 2e fase	2024	58.863	0	0	0	0	58.863	0%
2e ring Fietspad Kooilaan	2020	0	0	3.292	2.247	2.247	-2.247	68%
Project ontwikkellocaties- plan van aanpak fase II	2021	197.000	39.764	35.323	33.034	72.798	124.202	37%
Ontwikkelpark Landschapspark de Rotte	2022	419.296	306.603	100.052	76.876	383.479	35.817	91%
Verkeerskundig onderzoek Rottemeren	2021	150.000	114.929	35.071	2.685	117.614	32.386	78%
Marketing Ook dit is de Rotte	2022	300.000	235.749	62.782	64.078	299.827	174	100%
Actualisatie Grondprijsbrief	2021	6.300	0	2.483	2.483	2.483	3.817	39%
Oriëntatieverlichting fietspad Bosweg	2021	20.000	7.606	0	0	7.606	12.394	38%
Verblijfsplek Rottebanbrug	2022	80.000	3.720	40.059	47.577	51.297	28.703	64%
Snelle Rotte (Fase 1 incl uitvoering)	2021	35.000	0	37.652	39.042	39.042	-4.042	112%
Kwaliteits Impuls Entree Eendragtspolder	2022	382.000	0	0	0	0	382.000	0%
Maatregelen coronadrukte Zevenhuizerplas en Bleiswijksefles	2022	85.393	0	0	0	0	85.393	0%
Herstel Oeverbeschoeiing fase 1	2022	421.760	0	0	0	0	421.760	0%
Uitbreiding MTB Route	2022	351.000	0	0	0	0	351.000	0%
Ook dit is de Rotte 2022	2022	60.991	0	0	0	0	60.991	0%

Toelichting

Kwaliteitsimpuls LBB Uitwerken investeringsplanning

Bij de vaststelling van het Definitief Ontwerp is voor een hoog ambitieniveau gekozen. De Kwaliteitsimpuls LBB zal gefaseerd uitgevoerd moeten worden omdat (nog) niet voldoende financiële dekking beschikbaar is. Op basis van de totale uitvoeringskosten is de fasering uitgewerkt in de investeringsplanning. Voor de aanvullende dekking is in samenwerking met gemeente Rotterdam onderzoek verricht naar mogelijke subsidies en bijdragen. Uit het onderzoek naar subsidies is gebleken dat medefinanciering op korte termijn niet haalbaar is. Voor de onderdelen “entrees” binnen de kwaliteitsimpuls is uit de regeling Stad-Landverbindingen subsidie voor een bedrag van € 75.000 aangevraagd, in februari 2021 is deze subsidie toegekend. Voor de investeringsplanning en het subsidieonderzoek is een krediet van € 100.000 in 2020 beschikbaar gesteld, omdat het subsidieprogramma van de provincie Zuid-Holland in 2021 beschikbaar is gekomen, wordt voorgesteld het krediet naar 2022 te verlengen. Voor dit project is een dekking van € 9,2 mln. nodig voor de realisatie. Naast de reeds beschikbare middelen van 3,7 mln. hebben de deelnemende gemeenten aan de Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Rottemeren een totale incidentele bijdrage toegezegd van € 5,5 mln.

Kwaliteitsimpuls Lage Bergse Bos, Realisatie 1e fase Eilandenrijk

Op basis van beschikbare middelen is in juli door het Algemeen Bestuur vastgesteld dat in 2020 gestart kan worden met de engineering en realisatie van de 1^e fase van het Eilandenrijk. Deze 1e fase behelst het vergraven van de grond voor de aan te brengen eilanden, aanleg van enkele bruggen en aanlegsteigers.

Vanwege de mogelijke combinatie van de vergraving van het eilandenrijk en de watercompensatie voor Rijkswaterstaat is besloten de werkzaamheden in één keer en niet in fases uit te voeren om extra hinder voor de omgeving te voorkomen. Het deel eilandenrijk is verder uitgewerkt en onlangs is gestart met de aanbesteding voor de uitvoering.

Aanleg Watercompensatie A16 RWS

De lasten van dit krediet worden integraal verrekend met Rijkswaterstaat.

Het laatste deel van de watercompensatie wordt in de deelrealisatie van het Eilandenrijk binnen de Kwaliteitsimpuls Lage Bergse Bos in Q1 2022 uitgevoerd. De totale vergraving in het Lage Bergse Bos is groter dan de nog benodigde meters voor de watercompensatie en alleen de nog benodigde meters zullen ten laste van dit project komen.

Evenemententerreinen

Eendragtspolder

Mede naar aanleiding van moties in de gemeenteraad van Zuidplas is verkend welke maatregelen nodig zijn om een terrein in de Eendragtspolder als evenemententerrein geschikt te maken. Er is hiervoor een onderzoek gedaan als onderbouwing van de aanvraag voor een Omgevingsvergunning Tijdelijk Gebruik.

Er is een businesscase opgesteld die aangeeft dat de exploitatie van het terrein zonder structurele bijdrage van gemeenten of schap niet mogelijk is. Daarnaast beperkt het broedseizoen de mogelijkheden voor het organiseren van evenementen. Daarom is het project tijdelijk stilgelegd.

Lansingerveld

De gemeente Lansingerland heeft een evenementenvisie opgesteld waarin een groei van het aantal grootschaligere evenementen mogelijk wordt gemaakt. Deze visie wordt uitgewerkt tot een

evenementenbeleid. In dit evenementenbeleid zal de positie van het Lansingerveld in het gemeentelijke evenementenbeleid worden bepaald. De businesscase voor het evenemententerrein Lansingerveld geeft aan dat zonder heel grote evenementen het terrein niet kan worden geëxploiteerd zonder structurele bijdragen vanuit het schap of de gemeenten. Daarnaast geeft de gemeente Lansingerland de voorkeur aan haar evenemententerrein in het Annie M.G. Schmidtpark voor grotere evenementen. Het project is daarom tijdelijk stilgelegd.

Verkenning Hoge Bergse Bos

In afwachting van een plan van de betreffende ondernemer ligt dit project stil. Hij heeft aangegeven dat hij momenteel de tijd niet rijp acht voor nadere initiatieven, maar hij verzoekt wel om het budget aan te houden.

Verlengde Molengangpad

Na de motie van de gemeente Zuidplas is opdracht verstrekt om onderzoek te doen naar de verkeersveiligheid van het huidige DO en onderzoek te doen naar de verkeersveiligheid van het Definitief Ontwerp en naar alternatieve tracés over de westzijde van de Rotte. Dit onderzoek is gestart met een aantal (digitale) informatiebijeenkomsten met bewoners, belangenorganisaties, agrariërs en overheden. De resultaten van beide onderzoeken zijn in december 2021 gepresenteerd aan het Algemeen Bestuur. De voortgang van het project loopt hierdoor uiteraard vertraging op.

Fase 2 vaarnetwerk de Rotte

In 2021 is samen met de provincie Zuid-Holland, het Hoogheemraadschap Krimperwaard en Schieland (HHSK) en de gemeente Zuidplas besloten om de vaarroute Rotte – Hollandse IJssel integraal aan te pakken. Er is een filmpje gemaakt ter promotie van de route. De provincie heeft een financiële bijdrage toegezegd voor de renovatie en automatisering van het Zevenhuizense Verlaat en de gemeente Zuidplas subsidie toegekend om langs de Ringvaart, buiten schapsgebied voorzieningen aan te pakken. HHSK zorgt voor de baggerwerkzaamheden langs Hennipsloot en Ringvaart en de uitvoering van de renovatie van de sluis. Het schap heeft voorbereidingen in gang gezet om de voorzieningen langs de Hennipsloot en bij Zuideinde 14 in 2022 te realiseren. Hierin een botenhelling, passantenplek en aanlegplek. Vanuit het vaarnetwerk zijn ook de kanosteigers in het Lage Bergse Bos uitgewerkt. Deze worden ook in 2022 uitgevoerd. De subsidietermijn eindigt eind 2022.

Bewegwijzeringsysteem van de Rotte(meren)

De bewegwijzering is in 2021 verder uitgewerkt om tot uitvoering over te kunnen gaan. Er zijn nog wijzigingen in het ontwerp doorgevoerd om te optimaliseren en materiaal te besparen. De wijzigingen in benamingen van ondernemers zijn doorgevoerd. En de locaties zijn nader uitgewerkt om exacte aantallen en invulling te bepalen. Dit heeft meer tijd gekost dan voorzien. Uitvoering moet in 2022 plaatsvinden. Verder hebben de markeringen De Rotte nog een nasleep, aangezien de leesbaarheid van de teksten niet optimaal blijkt door het drukproces (sublimatie). Er zijn proeven op folie gedaan om een oplossing te vinden. Bij de markering bij de Rottebanbrug is verkeerd gedrukt en moet vervangen worden (garantie).

2e ring Fietspad Kooilaan

Het project is afgerond. De gemaakte kosten in 2021 betreffen nog bestede uren en extra kosten t.b.v. de afhandeling van de accountantscontrole. Het bedrag van € 3.292 is ten laste van de algemene reserve geboekt.

Bijdragen plankosten commerciële voorzieningen

In afwachting van een plan van de betreffende ondernemer ligt dit project stil. Hij heeft aangegeven dat hij momenteel de tijd niet rijp acht voor nadere initiatieven voor de kanoshop, maar hij verzoekt wel om het budget aan te houden.

Kwaliteitsimpuls Biodiversiteit

Het project is afgerond met de publicatie van een fietsroute langs de deelprojecten in foldervorm én op [www. Rotterdamroutes.nl](http://www.Rotterdamroutes.nl).

In mei is in een jaarrapportage verantwoording afgelegd aan de provincie in het kader van de subsidie. De provincie heeft hier positief op besloten, waarmee dit project is afgerond.

Kwaliteitsimpuls Biodiversiteit 2e fase

Als vervolg op het succesvolle project Biodiversiteit is in 2019 een nieuwe subsidie aangevraagd bij de provincie Zuid-Holland. Het gaat om een subsidie ter bevordering van het leefgebied van iconsoorten. Helaas was het subsidiebudget niet groot genoeg om beide deelgebieden in onze aanvraag te honoreren. We hebben de mogelijkheden verkend voor de ontwikkeling van een rietlandbiotoop voor de Blauwborst in de Zevenhuizerplas, waarbij is gebleken dat er strijdigheid optreedt met de waterkwaliteit en de bestaande ecologische waarden. In overleg met Natuur- en Vogelwacht Rotta is besloten om het project niet verder uit te voeren. De provincie is hiervan op de hoogte gesteld.

Ontwikkellocaties - plan van aanpak fase II

De aanbesteding van locatie Zuideinde 14 is afgerond. Met de nieuwe exploitant is een erfpachtovereenkomst afgesloten. Exploitant is inmiddels in overleg met de gemeente Zuidplas over de benodigde vergunningen. Voor het upgraden van het entreegebied is een concept ontwerp opgesteld en is een verkeerskundig onderzoek uitgevoerd. Er is een subsidieaanvraag ingediend in het kader van de subsidieregeling Groen van de Provincie Zuid-Holland. Deze aanvraag is eind december door de provincie gehonoreerd. Het Algemeen Bestuur heeft in december een besluit genomen over de benodigde co-financiering.

Ontwikkelplan Landschapspark de Rotte

Begin 2021 is dit plan in concept gepresenteerd en voor reactie besproken in een serie bijeenkomsten met raadsleden van de drie gemeenten en een online bijeenkomst voor het brede publiek. In mei is het Ontwikkelplan vastgesteld door het Algemeen Bestuur. In het najaar is gestart met de Uitvoeringsagenda. Er is een klankborggroep gevormd die in december voor het eerst digitaal bij elkaar kwam.

Verkeerskundig onderzoek Rottemeren

Het project is afgerond behoudens het opstellen van een beheersovereenkomst voor de wegen en paden in het recreatiegebied.

Marketing Ook dit is de Rotte

Om de uitvoering van de marketingplannen 'Ook dit is de Rotte' voor de periode 2019 tot en met 2021 mogelijk te maken heeft het recreatieschap een krediet van € 300.000 ter beschikking gesteld. De uitvoering van deze marketingplannen is de verantwoordelijkheid van de Ondernemersvereniging Rottemeren. Zij stellen jaarlijks het marketingplan op waarin alle marketing activiteiten en campagnes omschreven en begroot zijn en leggen deze voor aan de

begeleidingsgroep (Rotterdam, Recreatieschap, Stichting plezierrivier). Ook in 2021 is uitvoering gegeven aan het marketingplan. Ook dit is de Rotte 2021 door Ondernemersvereniging de Rottemeren. Daarmee is het krediet volledig uitgenut. De Ondernemersvereniging heeft ook voor 2022 om een bijdrage verzocht. Deze is onder voorbehoud van mogelijke juridische en wettelijke beperkingen, voorlopig toegekend door het bestuur.

Actualisatie grondprijbsbrief

De van bureau Kendes verkregen adviesnota is in de grondprijbsbrief 2021 verwerkt. Het schapsbestuur heeft ingestemd met de grondprijbsbrief 2021. Het beschikbare budget is niet volledig gebruikt, het restant van de claim is vrijgefallen.

Oriëntatieverlichting fietspad Bosweg

Het krediet verlichting fietspad Bosweg is in 2020 uitgevoerd middels een oriëntatieverlichting. Het betrof een vraag om snel een verlichting aan te brengen. In het tijdspad was hiermee alleen een oriëntatieverlichting te realiseren. In het ontwikkelplan wordt het totale vraagstuk verlichting Rottemeren opgepakt. Dit krediet wordt afgesloten.

Verblijfsplek Rottebanbrug

In 2021 is het schetsontwerp gemaakt en uitgewerkt tot een Voorlopig Ontwerp in samenwerking met HHSK en gemeenten. Dat het een strategische plek betreft bleek uit de vele reacties van zowel bewoners, ondernemers, vaarders (met name roeiers) en fietsers. Het leidde tot veel discussies over de landschappelijke kwaliteit, recreatiedruk, meer – of meerder mogelijkheden tot ondernemen en veiligheid. Uiteindelijk is het ontwerp vastgesteld, waarbij de locatie van de inrit van Nova nog ter discussie staat en met de roeiers nog een laatste afstemming nodig is. Het proces heeft meer tijd gekost dan voorzien. Bij de provincie ZH is een subsidieaanvraag ingediend en dit jaar toegekend voor de uitvoering in 2022.

Snelle (Wieler) Rotte (Fase 1)

Uit het verkeersonderzoek en de bewonersavonden rond het ontwikkelplan kwam de overlast die wielrenners op de Rottekaden veroorzaken als belangrijk knelpunt naar voren.

De wetgeving geeft nauwelijks mogelijkheden om hier wat aan te doen. Fysieke maatregelen als verkeersdrempels zijn gevaarlijk voor andere weggebruikers en uitdagingen voor wielrenners. Voorgesteld is om te trachten de wielrenners te verleiden om een alternatieve route te gebruiken. Deze route is in het voorjaar van 2021 met verf aangeduid op het asfalt. Op 9 juli 2021 was er een persmoment en is er een publiciteitscampagne gehouden.

Kwaliteitsimpuls entree Eendragtspolder

Dit project bevindt zich nog in de opstartfase.

In het verleden is aangegeven, dat de entree naar de Eendragtspolder een verbetering verdient. Deze kwaliteitsimpuls zou tezamen en in afstemming met de ontwikkeling van locatie Zuideinde 14 gerealiseerd worden.

In de afgelopen periode is samen met de nieuwe ondernemer voor Zuideinde 14 een schetsontwerp uitgewerkt voor de kwaliteitsimpuls van het entreegebied, de zgn. “Poort naar de Eendragtspolder”.

Voor dit project is door de provincie Zuid-Holland een subsidiebijdrage toegekend van € 191.000 vanuit de subsidieregeling Groen.

Maatregelen Coronadrukte Rottemeren

Dit betreft een subsidieproject dat nog wordt opgestart.

Het project draagt bij aan de realisatie van 'Recreatie en leefomgeving' in Zuid-Holland benoemd in het Coalitieakkoord 2019-2023, omdat het project zorgt voor het opvangen van de toegenomen recreatiedrukte vanwege corona in groengebieden.

De provincie heeft een bijdrage toegekend van € 40.000.

Herstel Oeverbeschoeiing Fase I

Om de omvang van de slechte staat van de oevers in beeld te krijgen en afspraken te kunnen maken met het Hoogheemraadschap en de Provincie is een extern onderzoek uitgevoerd. De resultaten van het onderzoek sluiten aan bij de eigen constatering dat de onderzochte oevers in slechte staat zijn. Voor het herstel van de oevers is een nieuw krediet toegekend om de oevers op zo kort mogelijke termijn te herstellen volgens de voorgestelde maatregelen vanuit het rapport.

Uitbreiding MTB Route

Dit betreft een subsidieproject dat zich nog in de opstartfase bevindt.

In 2021 is een subsidie aangevraagd bij de Provincie Zuid-Holland. De toegezegde bijdrage is vastgesteld op maximaal € 168.375. Het Algemeen Bestuur heeft in december ingestemd met de financiering van dit project. Het project wordt in 2022 uitgevoerd, waarbij eerst samen met de initiatiefnemers en betrokkenen het plan verder wordt uitgewerkt.

Mutaties in reserves

Toevoegingen aan reserves	Rekening 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging 2021	Rekening 2021	Resultaat
Reserve Herinrichting Gebied rond A16 van invest.res.	758.760	0	0		0
Investeringsreserve, correctie afschrijvingsres.	132.295	0	0		0
Totaal	891.055	0	0	0	0

Onttrekkingen aan reserves	Rekening 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging 2021	Rekening 2021	Resultaat
Algemene reserve tbv dekking kredieten	156.622	0	138.951	104.526	34.425
Investeringsreserve tbv dekking kredieten	216.880	0	100.052	96.671	3.381
- Res. Herinr. gebieden, dekking kredieten	0	0	9.958	9.919	39
- Onttr. afschr.reserv	0	0	34.000	34.009	-9
Investeringsreserve tbv Herinr.gebied rond A16	758.760	0	0		0
Afschrijvingsreserves corrigeren naar Investeringsres.	132.295	0	0		0
Reserve Herinrichting Gebied rond A16	44.873	0	0		0
Totaal	1.309.428	0	282.961	245.125	37.836

De mutaties m.b.t. de kredieten zijn hierboven onder kredieten nader toegelicht.

De onttrekking afschrijvingsreserve betreft de gerealiseerde afschrijvingen op de materiele vaste activa met maatschappelijk nut.

3.3 Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging 2021	Rekening 2021	Resultaat
Lasten					
Deelnemersbijdrage	-	-	-	-	-
Overige structurele lasten	228	12.200	12.200	211	11.989 V
Totaal lasten	228	12.200	12.200	211	11.989 V
Baten					
Deelnemersbijdrage	3.928.900	3.971.800	3.971.800	3.971.800	-
Overige structurele baten	-	-	-	-	-
Totaal baten	3.928.900	3.971.800	3.971.800	3.971.800	-
Saldo gewone bedrijfsvoering	3.928.672	3.959.600	3.959.600	3.971.589	11.989 V
Kredieten					
Lasten kredieten	-	-	-	-	-
Baten kredieten (bijdragen derden)	-	-	-	-	-
Saldo kredieten	-	-	-	-	-
Totaal saldo van baten en lasten	3.928.672	3.959.600	3.959.600	3.971.589	11.989 V
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves					
Toevoeging reserves	411.688	35.000	84.800	84.800	-
Onttrekking reserves	411.688	-	-	-	-
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-	(35.000)	(84.800)	(84.800)	-
Gerealiseerd resultaat	3.928.672	3.924.600	3.874.800	3.886.789	11.989 V

Toelichting

Lasten

Het voordelige resultaat ten opzichte van de begroting betreft met name het budget voor onvoorzien van € 10.900 dat niet is aangewend.

Baten

Deelnemersbijdragen

Verdeling deelnemersbijdrage	Aandeel in nadelig exploitatiesaldo	Percentage
Gemeente Rotterdam	3.614.300	91%
Gemeente Lansingerland	198.600	5%
Gemeente Zuidplas	158.900	4%
TOTAAL	3.971.800	100%

De deelnemersbijdrage is conform de begroting 2021.

Mutaties in reserves

Toevoegingen aan reserves	Rekening 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging 2021	Rekening 2021	Resultaat
Reserve vervangingsinvesteringen	0	35.000	84.800	84.800	0
Afschrijvingsreserve	226.220	0	0		0
Algemene reserves restant LBB	185.468	0	0		0
Totaal	411.688	35.000	84.800	84.800	0

Naast de begrote toevoeging van € 35.000 is bij de 1^e begrotingswijziging op basis van de najaarsrapportage additioneel € 49.800 toegevoegd aan de Reserve vervangingsinvesteringen.

Onttrekkingen aan reserves	Rekening 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging 2021	Rekening 2021	Resultaat
Investeringsreserve t.b.v. vorming Afschrijvingsreserve	226.220	0	0		0
Reserve Herinrichting Gebied rond A16 naar alg. res.	185.468	0	0		0
Totaal	411.688	0	0	0	0

3.4 Overzicht Overhead

Wat hebben we bereikt?

Kwalitatief bestuurlijke en juridische advisering aan het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur, over ten minste de volgende aandachtsgebieden:

- lopende zaken, beleid, ontwikkelingen en toekomst van het schap;
- nieuwe of gewijzigde wet- en regelgeving die van invloed zijn op het schap;
- financieel beleid, begroting en verantwoording.

Daarbij is rekening gehouden met wat er speelt op de betreffende beleidsvelden en met het netwerk binnen en buiten het schap. Dit netwerk bestaat uit schapsdeelnemers, ambtelijk apparaat, natuur- en milieuorganisaties en andere stakeholders in het schapsgebied.

Daarnaast zijn alle bestuursvergaderingen voorbereid, inclusief verslaglegging van bestuursvergaderingen en het zorgdragen voor het uitvoeren van de actiepunten.

Wat hebben we daarvoor gedaan en wat heeft het gekost?

De ondersteuning van het Dagelijks en het Algemeen Bestuur heeft plaats gevonden door het leveren van de volgende producten:

1. Bestuursproducten;
2. Juridische ondersteuning en advisering;
3. Financiën.

Ad.1 Bestuursproducten

De bestuursproducten omvatten:

- het voorbereiden en plannen van bestuursvergaderingen;
- het verslagleggen van bestuursvergaderingen en het (laten) uitvoeren wat afgesproken is;
- het signaleren van knelpunten in de uitvoering en het aandragen van oplossingen;
- het fungeren als eerste aanspreekpunt voor schapsdeelnemers, ambtelijk apparaat en stakeholders voor alle zaken/projecten die in schapsverband spelen;
- het vertegenwoordigen van de schapsbesturen in ambtelijke en bestuurlijke netwerken en gremia van de deelnemers;
- de eindtoets op bestuursvoorstellen.

Op 1 januari 2018 is de gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling in werking getreden. Hiermee is de regeling omgezet van een gemengde regeling (waaraan raden en colleges deelnemen) naar een collegeregeling (waaraan uitsluitend colleges deelnemen). De gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling voorziet in de instelling van een vaste adviescommissie '*voor de periodieke afstemming op het gebied van de beleidsterreinen van de taken en de kaderstelling*'. Het Algemeen Bestuur heeft in 2018 deze Vaste Ambtelijke Adviescommissie (VAAC Rottemeren) ingesteld.

De dienstverlening aan het recreatieschap wordt sinds 1 januari 2017 verricht door Staatsbosbeheer. Momenteel werken het recreatieschap samen op basis van de eind 2018 ondertekende Samenwerkingsovereenkomst Staatsbosbeheer-Recreatieschap Rottemeren 2019 tot en met 2023.

Bestuursvergaderingen

In 2021 heeft het Dagelijks Bestuur vijfmaal (waarvan één schriftelijke ronde) en het Algemeen Bestuur tweemaal vergaderd.

Samenstelling bestuur

In 2021 heeft de heer V. Karremans de plaats van de heer B. Wijbenga overgenomen in het Algemeen Bestuur. Tevens is hij door het Algemeen Bestuur benoemd tot lid van het Dagelijks Bestuur en tot voorzitter. De samenstelling van het Algemeen en het Dagelijks Bestuur is sindsdien als volgt:

- Rotterdam: de heren V. Karremans (tevens voorzitter) en S. de Langen;
- Lansingerland: de heren J.W. van den Beukel (tevens DB-lid) en S. Fortuyn ;
- Zuidplas: de heren D.A. den Haas (tevens DB-lid) en J. Hordijk.

Product		Rekening 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging 2021	Rekening 2021	Resultaat
Bestuursproducten	Lasten	108.923	111.700	111.700	110.794	906 V
	Baten	-	-	-	-	-
Saldo		(108.923)	(111.700)	(111.700)	(110.794)	906 V

Toelichting

De lasten op het product bestuursproducten bestaan voor € 107.100 uit de vaste lasten door Staatsbosbeheer geleverde dienstverlening 2021.

Ad.2 Juridische ondersteuning en advisering

Dit product heeft betrekking op de juridische advisering op het gebied van publiek- en privaatrecht. Hieronder kan met name worden verstaan; het adviseren over, het beoordelen van of het opstellen van overeenkomsten. Daarnaast heeft het product betrekking op het beoordelen van aansprakelijkstellingen jegens het recreatieschap en het aansprakelijk stellen van derden. Tevens biedt dit product ondersteuning aan bij het opstellen en wijzigen van de Gemeenschappelijke Regeling, de Gebiedsverordening of de daartoe behorende aanwijzingsbesluiten. Bij eventuele gerechtelijke procedures wordt er opgetreden als gemachtigde. Tot slot behoren ook het behandelen van bezwaar- en beroepzaken en zaken op grond van de WOB (Wet openbaarheid van bestuur) en Wet Bibob (Wet Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur) tot de juridische ondersteuning en advisering.

Product		Rekening 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging 2021	Rekening 2021	Resultaat
Juridische ondersteuning en advisering	Lasten	29.687	16.400	16.400	13.000	3.400 V
	Baten	-	-	-	-	-
Saldo		(29.687)	(16.400)	(16.400)	(13.000)	3.400 V

Toelichting

Het budget voor extern onderzoek en adviezen (€ 3.400) is in 2021 niet aangewend.

Ad.3 Financiën

In het kader van de financiële ondersteuning zijn de volgende activiteiten uitgevoerd:

- verzorgen van de financiële administratie van de Gemeenschappelijke Regeling: tijdige en systematische vastlegging van baten, lasten en in- en uitgaande geldstromen;
- incasseren van gelden als gevolg van verkoop, heffing en/of in privaatrechtelijke overeenkomsten overeengekomen vergoedingen;

- uitvoeren van de interne controle gericht op getrouwheid en rechtmatigheid op financieel gebied, waarbij de nadruk ligt op 'inkoop en aanbestedingen', het betalingsverkeer en de volledigheid van huur- en erfpachtopbrengsten;
- toetsen van bestuursvoorstellen op incidentele en/of structurele financiële consequenties;
- het voeren van periodieke budgetgesprekken met budgethouders en projectleiders;
- opstellen van de planning & control producten, zoals begroting, najaarsrapportage en jaarstukken;
- werkzaamheden in het kader van de vennootschapsbelastingplicht;
- voorbereiden van de werkzaamheden van de accountant (interim controle, subsidie-controles, jaarrekeningcontrole).

Product		Rekening 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging 2021	Rekening 2021	Resultaat
Financiën	Lasten	93.068	94.000	90.200	88.000	2.200 V
	Baten	-	-	-	-	-
Saldo		(93.068)	(94.000)	(90.200)	(88.000)	2.200 V

De accountantskosten zijn € 2.200 lager uitgevallen dan begroot.

Kredieten

Naam krediet	Sluitdatum	Totaal krediet (A)	Realisatie t/m 2020 (B)	Begroting 2021 na wijziging	Rekening 2021 (C)	Realisatie t/m 2021 (B+C)	Restantkrediet (per 31-12-2021) (A-B-C)	% lasten t.o.v. totaal krediet
Actualisering legesverordening	2021	7.200	0	7.200	2.230	2.230	4.970	31%
Projectplan financiering RM	2021	2.730	0	2.730	3.094	3.094	-364	113%
Totaal Overhead		9.930	0	9.930	5.324	5.324	4.606	

Actualisering legesverordening

De legesverordening is in 2021 opgeleverd en is € 4.971 voordeliger uitgekomen, mede door de schapsbrede aanpak.

Projectplan financiering.

De bestede uren zijn iets hoger uitgekomen dan begroot.

Mutaties in reserves

Onttrekkingen aan reserves	Rekening 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging 2021	Rekening 2021	Resultaat
Investeringsreserve	0	0	7.200	2.229	4.971
Algemene reserve	0	0	2.730	3.094	-364
Totaal	0	0	9.930	5.323	4.607

De onttrekking aan de investeringsreserve betreft de actualisering legesverordening.

De onttrekking aan de algemene reserve betreft het project inzicht in financiering Rottmeren.

4. Paragrafen

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen weerspiegelt de mate waarin het schap in staat is middelen vrij te maken om de risico's die zich in de praktijk voordoen op te vangen zonder dat dit betekent dat het beleid veranderd/ ingekrompen moet worden.

Conform de nota weerstandsvermogen wordt de ratio weerstandsvermogen berekend om te bepalen of het schap in staat is voldoende financiële middelen vrij te maken voor het dekken van de risico's op het moment dat de risico's zich voordoen. Voor de waardering van de toereikendheid van het weerstandsvermogen wordt de volgende tabel gehanteerd.

Ratio weerstandsvermogen

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	$> 2,0$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$< 0,6$	Ruim onvoldoende

Risicoanalyse

Veranderingen in bestaande (eerder gemelde) risico's	Aard van het risico	Financiële omvang risico	Kans van optreden*	Impact (uitgaande van vier jaar)
1. Invoering van de Vennootschapsbelasting (Vpb) voor overheidsondernemingen	Incidenteel/ structureel	p.m.	Middel	p.m.
2. Locatie asfaltfabriek	Incidenteel	€ 285.000	Laag	€ 57.000
3. Nazorg grondwaterverontreiniging stortplaats HBB	Incidenteel	€ 87.000	Laag	€ 17.400
4. Ezelsbruggetje	Incidenteel	€ 30.000	Middel	€ 15.000
Totaal		€ 402.000		€ 89.400

*De financiële impact wordt berekend door bij een hoog risico 80%, bij een gemiddeld risico 50% en bij een laag risico 20% van het bedrag van de financiële omvang te nemen.

Risico 1: Invoering van de Vennootschapsbelasting (Vpb) voor overheidsondernemingen

Met ingang van 1 januari 2016 is de Vpb-plicht voor overheidslichamen, waaronder gemeenschappelijke regelingen, ingevoerd. De vennootschapsbelastingrisico's zijn in een extern advies door een fiscalist ten behoeve van alle recreatieschappen in beeld gebracht. De kern van het advies is als volgt: per activiteit of cluster van activiteiten is beoordeeld of met de uitvoering van de betreffende activiteit een onderneming in fiscaalrechtelijke zin wordt gedreven. Er is sprake van een fiscale onderneming indien aan elk van de volgende drie voorwaarden is voldaan:

1. Duurzame organisatie van kapitaal en arbeid;
2. Deelname aan het economisch verkeer;
3. Winstoogmerk en/of concurrentie.

Voor een aantal activiteiten, die vallen onder economisch beheer (huren en erfpacht) is waarschijnlijk geen sprake van een fiscale onderneming, omdat geen sprake is van deelname aan het economisch verkeer. Aan dit criterium is niet voldaan aangezien de activiteiten beperkt zijn tot 'normaal vermogensbeheer', dit omdat er slechts beperkt arbeid wordt verricht en er geen causaal verband is tussen arbeid en rendement.

Voor de overige activiteiten is ook geen sprake van een fiscale onderneming omdat geen sprake is van structurele vermogensoverschotten dan wel wordt het standpunt ingenomen dat een vrijstelling kan worden toegepast, zodat geen vennootschapsbelasting is verschuldigd. Aangezien de inhoud van het advies nog niet is bevestigd door de Belastingdienst, blijft vennootschapsbelasting een risico. Dit is echter niet te kwantificeren en wordt derhalve beschouwd als een PM-post.

Risico 2: Locatie asfaltfabriek

De saneringsplicht voor de locatie asfaltfabriek is in 2007 afgelopen. Het recreatieschap beschouwt zich onschuldig eigenaar die niet voor de kosten (indicatie € 285.000) kan worden aangesproken. Zoals op 29 november 2007 aan het Algemeen Bestuur is medegedeeld heeft het Dagelijks Bestuur op basis van deze informatie op 20 september 2007 besloten niet tot sanering over te gaan. De locatie van de asfaltfabriek ligt in het tracé van de A16 Rotterdam en zal in dit kader worden gesaneerd door Rijkswaterstaat (RWS). De opdrachtnemer van RWS heeft de sanering in twee delen opgesplitst. Deel 1 is uitgevoerd en betreft de oppervlaktesanering om het bouwterrein in te kunnen richten. Deel 2 wordt uitgevoerd wanneer de damwanden rondom geplaatst zijn en het uitgraven van dit deel van de bouwkuip start. Verwachting is dat dit in 2021 gerealiseerd wordt. De kosten worden door Rijkswaterstaat en de provincie Zuid-Holland gedragen. Het schap zal hier waarschijnlijk geen bijdrage in hoeven te doen. Om die reden wordt het risico laag ingeschat en is in de tabel 20% van € 285.000, zijnde € 57.000 opgenomen.

Risico 3: Nazorg grondwaterverontreiniging stortplaats Hoge Bergse Bos

Uit de eindinspectie van de stortplaats in het Hoge Bergse Bos is gebleken dat het beheerssysteem dat rondom de stortheuvels is aangelegd niet optimaal werkt. Er is een (klein) risico dat in de toekomst een verontreiniging in het grondwater in de omgeving wordt vastgesteld, waardoor bodemsaneringsmaatregelen noodzakelijk zijn. Met dit risico is in het door Gedeputeerde Staten goedgekeurde nazorgplan geen rekening gehouden. Indien een dergelijke saneringsnoodzaak aanwezig is, dan is de provincie Zuid-Holland van mening dat het recreatieschap gedurende

10 jaar (tot 1 juli 2025) rekening moet houden met kosten op basis van de maatregelen en de mogelijke kosten die op € 87.000 worden geraamd wat bij een lage kans leidt tot een impact van € 17.400. Het recreatieschap kan zich vinden in deze benadering die goedkoper is dan het hernieuwd aanleggen van de drainage.

Risico 4: Ezelsbruggetje

De kinderboerderij Het Ezelsbruggetje in de Bleiswijkse Zoom wordt op basis van een mondelinge gebruiksovereenkomst geëxploiteerd. De huidige exploitant/beheerder is op gevorderde leeftijd en heeft te kennen gegeven binnenkort te stoppen. Hij heeft geen opvolger. Samen met de gemeente Lansingerland wordt gezocht naar een nieuwe partij die de exploitatie van het Ezelsbruggetje wil continueren. Met deze partij zullen heldere afspraken worden vastgelegd. Echter, zolang deze partij en deze afspraken er nog niet zijn draagt het recreatieschap het risico voor het opruimen van terrein, opstallen etc. indien de huidige exploitant/beheerder stopt. Het risico wordt gemiddeld laag ingeschat en is in de tabel 50% van circa € 30.000, zijnde circa € 15.000 opgenomen.

COVID-19 (Corona)

Zoals toegelicht in de jaarrekening zijn wij op dit moment niet van mening dat de gevolgen van het Covid-19-virus een materieel negatief effect zullen hebben op onze financiële conditie of liquiditeit van het Recreatieschap Rottemeren i.c. er is geen sprake van een continuïteitsrisico.

Ratio Weerstandsvermogen

Zoals hiervoor aangegeven wordt de ratio weerstandsvermogen berekend om te bepalen of het schap in staat is voldoende financiële middelen vrij te maken voor het dekken van de risico's op het moment dat de risico's zich voordoen. Na verwerking van het saldo van deze jaarrekening 2021 bedraagt de Algemene Reserve € 4,0 mln.

De gekwantificeerde risico's bedragen ca. € 89.400. Daarmee is de ratio van het Weerstandsvermogen uitstekend te noemen.

Kengetallen BBV

In het BBV (=financiële regelgeving voor gemeenten, provincies, Gemeenschappelijke Regelingen) staat dat er in de jaarstukken enkele kengetallen moeten worden opgenomen.

Normen:

Netto schuldquote: < 90% is minst risicovol, 90-130% is neutraal, > 130% is meest risicovol.

Solvabiliteitsratio: > 50% is minst risicovol, 20 - 50% is neutraal, < 20% is meest risicovol.

Structurele exploitatieruimte: evenwicht (0 of positief).

De kengetallen staan in onderstaande tabel.

Kengetallen	Rekening 2021	Begroting 2021	Rekening 2020
netto schuldquote	-222%	pm	-247%
solvabiliteitsrisico	56%	70%	71%
structurele exploitatieruimte	0%	pm	2%

Deze kengetallen geven enig inzicht in de financiële positie en de financiële weerbaar- en wendbaarheid van de organisatie.

De netto schuldquote geeft een beeld van het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Bij de “netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen” worden ook de verstrekte leningen meegenomen. Een negatieve schuldquote geeft in feite aan dat er per saldo geen sprake is van een schuld. Ten opzichte van 2020 (247%) is de netto schuldquote iets verslechterd. Dit heeft te maken met de vooruit ontvangen voorschotten van de deelnemende gemeenten voor het Lage Bergse Bos.

De solvabiliteitsratio wordt berekend als het percentage van het totale eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen van het schap. Dit geeft inzicht in de mate waarin het schap in staat is om aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Ten opzichte van 2020 (71%) is de solvabiliteitsratio gedaald. Dit heeft te maken met de vooruit ontvangen voorschotten van de deelnemende gemeenten voor het Lage Bergse Bos.

Het kengetal “structurele exploitatieruimte” geeft aan of de structurele baten groter zijn dan de structurele lasten. Dit wordt in het kengetal als percentage van de totale baten uitgedrukt. Dit kengetal zegt in feite iets over het structurele jaarrekeningsaldo, d.w.z. zonder alle incidentele baten en lasten.

4.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Het goed onderhouden van de gebieden is een belangrijke taak voor het schap om duurzaam gebruik mogelijk te maken. Als basis voor het plannen van regulier- en groot onderhoud en vervangingsinvesteringen wordt het Terrein Beheer Model (TBM) gehanteerd. Dit model is gebaseerd op zogenaamde doeltypen (bijvoorbeeld speel- en ligweide, strand of bos) waarvoor een gestandaardiseerde inrichting met daarbij behorende onderhoudscycli en normkosten zijn bepaald. Het totaal aan oppervlaktes, stuks en lengte van de aanwezige doeltypes bepaalt met de cycli en de normkosten de geplande lasten voor meerjarig duurzaam onderhoud.

De geplande lasten van groot onderhoud fluctueren van jaar tot jaar. Dit kan een direct en groot effect hebben op het jaarresultaat en daarmee op de jaarlijkse deelnemersbijdrage. Om dit ongewenste effect zoveel mogelijk te voorkomen heeft het schap ervoor gekozen om een egalisatievoorziening groot onderhoud in te stellen. Jaarlijks wordt een vastgestelde dotatie ten laste van de exploitatie gebracht en de werkelijke onderhoudslasten worden ten laste van de Voorziening verantwoord.

Jaarlijks worden de geplande lasten, de dotatie en de werkelijke kosten gemonitord. Elk jaar wordt de dotatie opnieuw berekend en vastgesteld tenzij uit de monitoring volgt dat eerder een bijstelling nodig is. In 2019 heeft een nieuwe herijking plaatsgevonden, deze is in 2020 doorgevoerd.

De onttrekking aan de voorziening Groot Onderhoud in 2021 bedraagt inclusief de personeelscomponent € 2.054.573. Zonder de p-component (uitsluitend materieel) bedraagt dit € 1.699.686 inclusief de doorgeschoven werkzaamheden uit 2019 en 2020 (circa € 763.000). De werkelijke lasten zijn verantwoord op de Voorziening Groot Onderhoud. De prognose van 2021 was € 1.485.110 (excl. p-comp). Het verschil tussen de prognose en de werkelijke onttrekking is circa € 215.000 en is vooral veroorzaakt door het verschuiven van werkzaamheden en wijzigingen in de MJP-cyclus:

1.	Doorgeschoven werkzaamheden duikers 2019 en 2020.	+ € 136.000
2.	Doorgeschoven werkzaamheden asfalt 2019 en 2020.	+ € 261.000
3.	Doorgeschoven werkzaamheden elementverharding 2020	+ € 75.000
4.	Doorgeschoven werkzaamheden bruggen 2020	+ € 92.000
5.	Doorgeschoven werkzaamheden vlonders en steigers 2019 en 2020	+ € 199.000
6.	Doorgeschoven werk halfverharding 2021; wijziging in MJP cyclus om gelijk te gaan lopen met bosbeheer.	-/-€ 140.000
7.	De in eerste instantie naar voren geplande werkzaamheden harde oevers 2024 i.v.m. de aanleg A16 en de kwaliteits impuls zijn naar aanleiding van inspectie doorgeschoven naar een later jaar. De harde oevers die al voor 2021 ingepland stonden zijn naar aanleiding van deze inspectie ook doorgeschoven.	-/-€ 347.000
8.	TBM overige en niet-normatieve posten	-/- € 61.000

Onderstaande tabel laat het verwachte verloop van de voorziening Groot Onderhoud zien voor de komende jaren. De dotatie van de voorziening is vanaf 2021 jaarlijks geïndexeerd.

STAND VOORZIENING	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Stand voorziening per 1 januari	3.393.306	2.914.633	1.753.079	1.672.427	1.518.150	1.011.599
Dotatie	1.575.900	1.605.900	1.605.900	1.605.900	1.605.900	1.605.900
Onttrekking	2.054.573	2.767.454	1.686.552	1.760.177	2.112.451	828.828
Stand voorziening per 31 december	2.914.633	1.753.079	1.672.427	1.518.150	1.011.599	1.788.671

N.B.: De onttrekking 2021 is inclusief de vanuit 2019 en 2020 doorgeschoven GO werken, de onttrekking 2022 is inclusief de vanuit 2020 en 2021 doorgeschoven GO werken.

Het meerjarenonderhoudsplan is gerelateerd aan het terreinbeheermodel en de daarin opgenomen doeltypes. Sommige doeltypes kennen fluctuaties in de lasten en vragen een planning met een meerjarenperspectief. Deze doeltypes zijn ondergebracht in specifieke categorieën, zoals baggeren of asfalt.

4.3 Financiering

Kasgeldlimiet

Tot het kasgeld behoren alle vlottende schulden < 1 jaar, de contante gelden in kas, de uitgaande gelden < 1 jaar en de tegoeden/ schulden rekening-courant. Doel van de kasgeldlimiet is het beperken van de renterisico's op de korte schuld. De korte schuld is bedoeld voor de lopende uitgaven en zodoende is de limiet gekoppeld aan het begrotingstotaal. De kasgeldlimiet is vastgesteld op 8,2% van het totaal van de jaarbegroting bij aanvang van het jaar.

Bij dit schap wordt voldaan aan de kasgeldlimiet, aangezien er per saldo geen sprake is van een kortlopende schuld.

Renterisiconorm

De renterisiconorm stelt een limiet aan het renterisico over de lange termijn financiering. Het renterisico is het geldbedrag aan leningen dat in een bepaald jaar aan renteherziening en herfinanciering onderhevig is. Het renterisico mag maximaal 20% van het begrotingstotaal per 1 januari van het betreffende kalenderjaar bedragen. De renterisiconorm benadrukt het belang van een goede spreiding van de leningenportefeuille en de renterisico's.

De renterisiconorm is voor dit schap niet van toepassing, aangezien er geen sprake is van opgenomen geldleningen. Ook voor de komende 4 jaren worden geen geldleningen verwacht.

Schatkistbankieren

Bij het schatkistbankieren wordt dagelijks het saldo bij een vastgesteld drempelbedrag overgeboekt op een bankrekening ten gunste van de rekening-courant die een decentrale overheid heeft bij de schatkist. Omgekeerd kan het saldo ook worden aangevuld ten laste van de rekening-courant die een decentrale overheid heeft bij de schatkist. Voor het schap zijn de benodigde overeenkomsten met het Rijk afgesloten.

Zie verder het overzicht in de toelichting op de balans, onderdeel Schatkistbankieren.

EMU saldo

De berekening van het EMU-saldo is op transactiebasis. Dit betekent dat de daadwerkelijke betaling van belang is. De berekeningswijze is vergelijkbaar met het kasstelsel, dat voor het Rijk van toepassing is. De decentrale overheden, waaronder gemeenschappelijke regelingen, voeren echter een administratie uit op basis van het baten-lastenstelsel. Dit stelsel is voor de decentrale overheden verplicht op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten). Het EMU-saldo wordt berekend door, afhankelijk van de kasmutatie, bij het exploitatiesaldo enkele posten op te tellen of af te trekken.

Berekening EMU-saldo 2021 (x €1.000)

Omschrijving	Telling	Jaarstukken
Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	+/+	-387
Afschrijvingen tlv de exploitatie	+/+	47
Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	+/+	-479
Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	-/-	266
Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht op investeringen in (im)materiële vaste activa	+/+	0
Aankoop van grond en uitgaven aan bouw-, woonrijp maken	-/-	0
Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	-/-	0
Gerealiseerde boekwinst bij verkoop effecten en bij verkoop (im)materiële vaste activa	-/-	28
Aandeel in EMU-saldo		-1.113

4.4 Grondbeleid

Het Dagelijks Bestuur van het Recreatieschap Rottemeren heeft begin 2016 de nota grondbeleid vastgesteld, waarin de volgende uitgangspunten centraal staan Grond is een middel en geen doel.

- Bij en met de inzet van grond wordt financiële optimalisatie nagestreefd.
- Met de inzet van grond wordt samenwerking met gebiedspartijen gezocht.
- Hoewel het schap zelf geen grond- of opstalexploitaties voert, heeft zij in haar aanpak een actieve houding. Hierbij stuurt zij – in samenwerking met de andere gebiedspartijen - actief op programmering, kostenbeheersing en opbrengstoptimalisatie.
- Het schap werkt innovatief en extern gericht, zoekt naar nieuwe verbanden en geeft waar mogelijk ruimte aan nieuwe technologieën en duurzame toepassingen.
- Het schap neemt in beginsel niet risicodragend deel in gebieds- en vastgoedontwikkelingen en niet zelf grond-of opstalexploitaties voert.
- Bij de inzet van grond en vastgoed werkt het schap transparant en marktconform.

Financieel

Naast het algemene uitgangspunt van financiële optimalisatie is de inzet vooral gericht geweest op het behoud van het huidige niveau van inkomsten in de schapsbegroting, zulks in relatie tot de met eigendom/erfpacht samenhangende kosten. Door het aanhoudende herstel van de economie zal de investeringsbereidheid bij ontwikkelende partijen toenemen, maar concrete investeringsvoorbeelden zijn nog niet voor handen.

Oppervlakte:	31-12-2020	31-12-2021	Toelichting mutatie:
Totaal	1.254ha	1.254 ha	

Deze tabel betreft de grondpositie; in het onderdeel “gebiedsbeheer” van programma 1 wordt ingegaan op het beheerareaal en eventuele mutaties hierin.

Peildatum voor deze tabel is de kadastrale registratie per 31 december 2021.

4.5 Bedrijfsvoering

Rottemeren is een bestuurlijke organisatie en heeft geen eigen personeel in dienst. Uitvoering van de eigen kerntaken vereist derhalve een derde uitvoerende partij. Dit is Staatsbosbeheer. De samenwerking is in 2020 verlengd tot en met 2025. Bij de samenwerkingsovereenkomst hoort een volmacht- en mandaatlijst.

In het afgelopen jaar heeft de professionalisering van het opleidingstraject zich voornamelijk gericht op de regelgeving omtrent BTW en VPB. Hiervoor zijn door een extern deskundige partij cursussen gegeven om het kennisniveau van de medewerkers te vergroten. Zodoende wordt geborgd dat de kennis en kunde binnen de organisatie up to date blijft. Verder is er door het aantrekken van een projectcontroller een kwaliteitsimpuls gegeven aan projectcontrol.

De personele component van de dienstverlening door Staatsbosbeheer in 2021 blijkt uit de volgende tabel.

Productomschrijving	1. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	2. Ontwikkeling	Algemene dekkingsmiddelen	Overhead	Totaal
Gebiedsbeheer	708.100				708.100
Economisch beheer	98.400				98.400
Regelgeving & handhaving	517.000				517.000
Communicatie	12.900				12.900
Planvorming & gebiedsontwikkeling		245.900			245.900
Bestuursproducten				107.100	107.100
Juridische ondersteuning & advisering				13.000	13.000
Financiën				72.700	72.700
Subtotaal	1.336.400	245.900	-	192.800	1.775.100
Dienstverlening in uitgaven voorziening					
Groot Onderhoud	354.888				354.888
Dienstverlening in uitgaven kredieten	10.210	248.555	-	5.324	264.089
Totaal					2.394.077

JAARREKENING 2021

3.1 Balans per 31 december 2021

ACTIVA	31 december 2021	31 december 2020
Vaste activa		
Materiële vaste activa	5.068.565	4.849.808
Investerings met economisch nut	242.267	254.949
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	4.826.298	4.594.859
Financiële vaste activa	-	-
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	-	-
Vlottende activa		
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	17.478.729	13.021.647
Vorderingen op openbare lichamen	382.897	386.029
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd < dan 1 jaar	16.993.274	12.556.960
Overige vorderingen	102.558	78.658
Liquide middelen	80.259	156.424
Banksaldi	80.259	156.424
Overlopende activa	219.715	308.006
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	135.467	127.071
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	84.248	180.935
Totaal	22.847.268	18.335.885

PASSIVA	31 december 2021	31 december 2020
Vaste passiva		
Eigen vermogen	12.704.486	13.022.728
Algemene reserve	3.977.657	4.435.080
Bestemmingsreserves	8.706.409	8.930.952
Gerealiseerde resultaat	20.420	343.304-
Voorzieningen	3.196.824	3.699.654
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	2.914.633	3.393.306
Voorzieningen van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	282.191	306.348
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	500	-
Waarborgsommen	500	-
Vlottende passiva		
Netto-vlottende schulden rentetypische looptijd < 1 jaar	323.727	543.256
Overige schulden	323.727	543.256
Overlopende passiva	6.621.731	1.070.247
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	197.021	128.428
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	6.421.490	939.222
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	3.220	2.597
Totaal	22.847.268	18.335.885

5.2 Overzicht van baten en lasten 2021

Programma	Rekening 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging 2021	Rekening 2021	Resultaat
Lasten					
Programma Beheer, Onderhoud en Exploitatie	4.832.516	4.344.000	4.428.000	4.466.120	38.120 N
Programma Ontwikkelingen	242.500	245.900	279.900	279.909	9 N
Algemene dekkingsmiddelen	228	12.200	12.200	211	11.989 V
Overhead	231.678	222.100	218.300	211.794	6.506 V
Totaal lasten	5.306.921	4.824.200	4.938.400	4.958.034	19.634 N
Baten					
Programma Beheer, Onderhoud en Exploitatie	873.966	747.400	877.400	917.445	40.045 V
Programma Ontwikkelingen	-	-	-	-	-
Algemene dekkingsmiddelen	3.928.900	3.971.800	3.971.800	3.971.800	-
Overhead	-	-	-	-	-
Totaal baten	4.802.866	4.719.200	4.849.200	4.889.245	40.045 V
Saldo gewone bedrijfsvoering	(504.055)	(105.000)	(89.200)	(68.789)	20.411 V
Kredieten					
Lasten kredieten	427.379	-	291.891	311.271	19.380 N
Baten kredieten (bijdragen derden)	10.325	-	-	61.816	61.816 V
Saldo kredieten	(417.054)	-	(291.891)	(249.454)	42.437 V
Totaal saldo van baten en lasten	(921.109)	(105.000)	(381.091)	(318.243)	62.848 V
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves					
Toevoeging reserves	1.302.743	35.000	84.800	84.800	-
Onttrekking reserves	1.880.548	140.000	465.891	423.463	42.428 N
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	577.805	105.000	381.091	338.663	42.428 N
Gerealiseerd resultaat	(343.304)	-	-	20.420	20.420 V

Het overzicht van lasten en baten is als volgt opgebouwd:

Reguliere lasten en baten bedrijfsvoering

Dit onderdeel betreft de exploitatielasten en –baten van de structurele activiteiten. Dit zijn de jaarlijks min of meer in dezelfde vorm terugkerende activiteiten. Op basis van deze informatie kunnen meerjarige trends en ontwikkelingen worden geschetst.

Diverse lasten en baten bedrijfsvoering

In tegenstelling tot de reguliere lasten en baten komen deze exploitatielasten en –baten slechts incidenteel voor door de aard hiervan en/of de oorzaak. Het gaat hierbij om o.a. de effecten van periodieke herzieningen van voorzieningen, de financiële consequenties van uitspraken op beroeps- en bezwaarschriften die niet voorzien kunnen worden en terugontvangen bedragen. Deze zaken, welke niet zijn begroot, worden separaat gepresenteerd om de vergelijkbaarheid over de jaren heen eenvoudiger te maken.

Kredieten

De kredieten hebben betrekking op uitgaven gerelateerd aan activiteiten die zorgen voor veranderingen in de natuur- en recreatiegebieden, zoals investeringen met maatschappelijk nut in de openbare ruimte. Deze uitgaven worden gedekt vanuit bijdragen derden (subsidies, bijdragen) en/of onttrekkingen aan de algemene of bestemmingsreserves.

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Dit onderdeel omvat alle mutaties (stortingen en onttrekkingen) in de reserves.

5.3 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften, die het Besluit begroting en verantwoording (BBV) en de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector daarvoor geven. Voor zover niet anders vermeld, worden de activa en passiva gepresenteerd in afgeronde bedragen van € 1.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten worden slechts genomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Baten en lasten worden verantwoord tot hun brutobedrag.

Balans

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de daarop verrichte lineaire afschrijvingen. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. De afschrijvingen geschieden op basis van de verkrijgings- of aanschaffingsprijs en de geschatte economische levensduur. De afschrijving op het actief start per 1 januari van het kalenderjaar volgend op het jaar van aanschaf c.q. volledige egalisatie van de investering.

De volgende richtlijnen zijn grotendeels gehanteerd voor de afschrijvingstermijnen:

- gronden en terreinen	geen afschrijving
- bedrijfsgebouwen	25, 30 of 35 jaar
- grond- weg- en waterbouwkundige werken	10-35 jaar
- machines, apparaten en installaties	4,5,6,7,10 of 15 jaar
- overige materiele vaste activa	afhankelijk van de gebruiksduur

Het BBV onderscheidt de navolgende investeringen:

1. Investerings met economisch nut
2. Investerings met maatschappelijk nut in de openbare ruimte

Investerings met economisch nut

Investerings hebben een economisch nut wanneer ze verhandelbaar zijn en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Investerings met economisch nut boven € 25.000 worden geactiveerd.

Investerings met maatschappelijk nut in de openbare ruimte

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut moeten door gewijzigde regelgeving per 1 januari 2018 worden geactiveerd. De richtlijn is dat Investerings met maatschappelijk nut boven € 25.000 per component worden geactiveerd.

Indien investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden geactiveerd, vindt de afschrijving hiervan eveneens lineair plaats. Door de invoering van de nieuwe systematiek blijven verschillen bestaan in de wijze waarop mag worden afgeschreven op investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut die voor het begrotingsjaar 2020 zijn gedaan. Om inzicht te geven in het deel van de activa dat wel vergelijkbaar is qua systematiek is in het verloopoverzicht in de toelichting op de balans aangegeven welk bedrag volgens de nieuwe systematiek is verantwoord en welk deel volgens een andere systematiek. In 2020 zijn er nog geen maatschappelijk nut investeringen afgeschreven.

In erfpacht uitgegeven gronden

Voor de in erfpacht uitgegeven gronden geldt de uitgifteprijs van eerste uitgifte als verkrijgingsprijs. Gronden in eeuwig durende erfpacht worden gewaardeerd tegen registratiewaarde. Eventuele afkoopsommen voor voortdurende contracten zijn verwerkt onder de langlopende schulden en vervallen naar rato van afkoopperiode vrij ten gunste van het resultaat.

Financiële vaste activa

De overige uitzettingen met een looptijd van één jaar of langer worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen

De banksaldi worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Overlopende activa

De overlopende activa (nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen) worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Dit betreft de Algemene Reserve, de bestemmingsreserves en het gerealiseerde resultaat.

Voorzieningen

De onderhoudsegalisatievoorzieningen zijn gebaseerd op een meerjarenraming van het uit te voeren grootonderhoud aan de kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet.

De voorzieningen van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden, worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer, de netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar en de overlopende passiva

Deze posten worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

5.4 Toelichting op de balans

Vaste activa

Materiële vaste activa

☒ Investerings met een economisch nut

Investerings met een economisch nut	Boekwaarde 1-1-2021	Investerings	Extra afschrijvingen	Afschrijvingen	Bijdrage van derden	Afwaarderingen	Activeringen	Boekwaarde 31-12-2021
Bedrijfsgebouwen	254.949	0	0	12.682	0	0		242.267
	254.949	0	0	12.682	0	0	0	242.267

De afschrijvingen betreffen de afschrijving op de Sluiswachterswoning Rottekade 2 en de boerderij Zuideinde.

☒ Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut had het volgende verloop:

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	Boekwaarde 1-1-2021	Investerings	Extra afschrijvingen	Afschrijvingen	Bijdrage van derden	Afwaarderingen	Activeringen	Boekwaarde 31-12-2021
Gronden en Terreinen	3.328.573	0	0	0	0	0		3.328.573
Ten laste van Afschrijvingsreserve:								
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	1.080.147	0	0	34.009	0	0	23.006	1.069.144
activa in bewerking:								
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	186.139	497.953	0	0	232.505	0	-23.006	428.581
	4.594.859	497.953	0	34.009	232.505	0	0	4.826.298

Van de gronden die in eigendom zijn van Natuur- en Recreatieschap Rottemeren, totaal 1254 hectaren, zijn enkele gronden uitgegeven in erfpacht, met name aan exploitanten. Dit leidt jaarlijks tot erfpachtopbrengsten. Met deze exploitanten zijn langdurige erfpachtcontracten afgesloten.

Activa in bewerking waarvan de bewerking is afgerond en welke in gebruik wordt genomen, wordt gepresenteerd naar de categorie Grond-, weg- en waterbouwkundige werken en overige activa. Deze presentatie is te zien in de kolom "afgeronde activa". De afschrijving op het afgeronde actief start per 1 januari van het kalenderjaar volgend op het jaar van afronding bewerking en ingebruikname.

Vlottende activa

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar

☒ Vorderingen op openbare lichamen

	2021	2020
Debiteuren	382.897	386.029
Totaal	382.897	386.029

☒ Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

	2021	2020
Uitzettingen in 's Rijks schatkist < 1 jaar	16.993.274	12.556.960
Totaal	16.993.274	12.556.960

Decentrale overheden zijn verplicht om hun overtollige middelen in 's Rijks schatkist aan te houden. Om het dagelijkse kasbeheer te vereenvoudigen is er een drempelbedrag, afhankelijk van het begrotingstotaal, dat buiten de schatkist mag worden gehouden.

Met ingang van 1 juli 2021 zijn de voorwaarden verruimd.

Het drempelbedrag vanaf 1 juli is gelijk aan 2% van het begrotingstotaal indien het begrotingstotaal lager is dan € 500 mln. Indien het begrotingstotaal hoger is dan € 500 mln is de drempel gelijk aan € 10 mln plus 0,2% van het begrotingstotaal dat de € 500 mln te boven gaat. De drempel is nooit lager dan € 1 mln. (tot 1 juli 2021 € 250k)

Voor het recreatieschap Rottemeren geldt de drempel van € 1 mln. In de praktijk is het hele jaar het drempelbedrag van € 250k gehanteerd.

Hieronder zijn de bedragen weergegeven die op kwartaalbasis in de schatkist zijn aangehouden en de drempel die van toepassing was.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)				
Verslagjaar				
Drempelbedrag	250	250	1000	1000
	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	104	98	124	152
Ruimte onder het drempelbedrag	146	152	876	848
Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

☒ Overige vorderingen

	2021	2020
Debiteuren	207.053	224.676
Voorziening dubieuze debiteuren	104.495	146.018
Per saldo	102.558	78.658

De mutatie in 2021 in de voorziening dubieuze debiteuren betreft ontvangen betalingen van oninbaar geachte vorderingen van € 96.125 en het aanvullen van de voorziening met € 54.602.

☒ Banksaldi

	2021	2020
Bank Nederlandse Gemeenten	80.259	156.424
Totaal	80.259	156.424

Overlopende activa

- ☒ De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel

Project	Saldo 1-1-2021	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2021
Rijksbijdrage				
Watercompensatie A16	8.759	10.101	9.936	8.924
Overige Nederlandse overheidslichamen				
Kwaliteitsimpuls Biodiversiteit	24.722	205	24.927	0
Warmteleiding Rotterdam-Leiden	945		945	0
Kwaliteitsverbetering Ruiterspaden	31.547		0	31.547
DRV't Upgrade verlengde molengangpad	38.164	52.188	0	90.352
KI LBB 1e fase Eilandenrijk	14.864	4.082	14.864	4.082
Marketing Ook dit is De Rotte	8.069		8.069	0
Vaarnetwerk Fase II	0	562	0	562
	118.311	57.037	48.805	126.543
Totaal	127.070	67.138	58.741	135.467

- ☒ Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen

	2021	2020
Vooruitbetaalde bedragen	34.051	18.314
Nog te ontvangen bedragen	6.238	37.856
Ondernemers BTW	2.776	30.959
Door te berekenen kosten	0	0
Door te schuiven BTW	41.183	93.806
Totaal	84.248	180.935

De vooruitbetaalde bedragen betreffen voornamelijk verzekeringspremies (€ 29.937).

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het verloop van de reserves in 2021 wordt in het hierna volgende overzicht weergegeven.

	Stand per 1-1-2020	Bestemming resultaat 2020	Toevoegingen 2021	Onttrekkingen 2021	Stand per 31-12-2021
Algemene Reserve	4.435.080	-343.304	0	-114.119	3.977.657
Bestemmingsreserves					
Investeringsreserve	2.731.380			-147.827	2.583.553
Reserve beheer Noordoever	2.107.958			-120.800	1.987.158
Reserve vervangingsinvesteringen RM	47.580		84.800		132.380
Reserve Programma Rivieroevers	0				0
Reserve Herinrichting gebied rond A16	2.913.888			-9.919	2.903.969
Reserve Kwaliteitsimpuls RM (biodiversiteit)	50.000			-19.795	30.205
Totaal Bestemmingsreserves	7.850.806	0	84.800	-298.341	7.637.265
Afschrijvingsreserve	1.080.147		23.006	-34.009	1.069.144
Totaal	13.366.033	-343.304	107.806	-446.469	12.684.066

☒ ALGEMENE RESERVE

De Algemene Reserve heeft als belangrijkste functie het vormen van een buffer voor financiële tegenvallers.

Algemene reserve

	2021	2020
Saldo 1 januari	4.435.080	4.456.258
Bij: bestemming resultaat	-343.304	140.800
Bij: toevoegingen	0	889
Af: Onttrekkingen	114.119	162.867
Saldo 31 december	3.977.657	4.435.080

Specificatie onttrekkingen:

- Hennipgaarde conform programma begroting	6.500
Kredieten:	
- 2e ring fietspad Kooilaan	4.764
- Ontwikkellocaties fase II	30.517
- RM Verkeerskundig onderzoek	2.685
- Marketing Ook dit is de Rotte	64.076
- Actualisatie Grondprijsbrief	2.483
- Project inzicht in Financiering Rotte	3.094
Totaal onttrekkingen	114.119

☒ BESTEMMINGSRRESERVES

- Investeringsreserve

Het doel van de investeringsreserve is het dekken van de kosten van nieuwe investeringen.

	2021	2020
Saldo 1 januari	2.731.380	3.813.644
Bij: bestemming resultaat		
Bij: toevoegingen	0	132.295
Af: Onttrekkingen	147.827	1.214.559
Saldo 31 december	2.583.553	2.731.380

Specificatie onttrekkingen:

- Conform programma begroting Sluiswachterswoning 12.700

Kredieten:

- Monitoring Eendragtspolder	
- 2e ring fietspad Kooilaan	
- Ontwikkelpun Rottmeren	76.876
- Intensivering communicatie KLB	
- Oriëntatieverlichting fp Bosweg	
- Actualisering Legesverordening	2.230
- RM Snelle Rotte	23.005
- Voorbereidingskrediet herstel oevers	32.379
- Beheer Rottekijkers	637
Totaal onttrekkingen	147.827

- Reserve Beheer Noordoevers

Recreatieschap Rottmeren heeft voor het BRG (Bestaand Rotterdams Gebied) project Noordoevers de verantwoordelijkheid voor het beheer van de Noordoevers afgekocht. Om het beheer van de Noordoevers over te nemen is een eenmalige afkoopsom beschikbaar gesteld door het Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam. Jaarlijks wordt voor het beheer en onderhoud € 120.800 onttrokken uit de reserve Beheer Noordoevers.

	2021	2020
Saldo 1 januari	2.107.958	2.228.758
Bij: toevoegingen	0	0
Af: Onttrekkingen	120.800	120.800
Saldo 31 december	1.987.158	2.107.958

Specificatie onttrekkingen:

- Beheer Noordoevers conform begroting	120.800
Totaal onttrekkingen	120.800

- Reserve vervangingsinvesteringen

De reserve vervangingsinvesteringen heeft als doel het dekken van de kosten van vervangingsinvesteringen.

	2021	2020
Saldo 1 januari	47.580	47.580
Bij: toevoegingen	84.800	0
Af: Onttrekkingen	0	0
Saldo 31 december	132.380	47.580

Specificatie toevoegingen:

- Conform programma begroting	35.000
- Conform 1e begrotings wijziging	49.800
Totaal toevoegingen	84.800

- Reserve Herinrichting Gebied A16

Eind 2016 heeft het Algemeen Bestuur besloten tot het instellen van een bestemmingsreserve van € 2,5 miljoen voor de financiering van de bovenwettelijke maatregelen voor het gebied rond de aan te leggen A16 in het Lage Bergse Bos. Daarnaast heeft het Algemeen Bestuur besloten tot een krediet van € 50.000 vanuit de reserve voor het proces van een kwaliteitsimpuls voor het lage Bergse Bos.

	2021	2020
Saldo 1 januari	2.913.888	2.385.468
Bij: toevoegingen	0	758.760
Af: Onttrekkingen	9.919	230.340
Saldo 31 december	2.903.969	2.913.888

Specificatie onttrekkingen:

- Kwaliteitsimpuls LBB	
- KI LBB Uitwerken Inv.planning	9.919
Totaal onttrekkingen	9.919

- Reserve Kwaliteitsimpuls Biodiversiteit

I.s.m. de Natuur- en vogelwacht Rotta is in 2016 een project opgestart waarbij de biodiversiteit in het Rottemerengebied verbetert. Naast de door PZH verstrekte subsidie staat het Recreatieschap garant voor het beheer van de voorzieningen gedurende 10 jaar en staat voor een deel garant voor fondsenwerving zodat de cofinanciering van de subsidie zeker is. Hiervoor is tot de reserve Kwaliteits impuls Biodiversiteit in 2016 besloten.

	2021	2020
Saldo 1 januari	50.000	50.000
Bij: toevoegingen	0	0
Af: Onttrekkingen	19.795	0
Saldo 31 december	30.205	50.000

Specificatie onttrekkingen:

- Krediet Kwaliteits impuls Biodiversiteit

19.795

Totaal onttrekkingen

19.795

• Afschrijvingsreserve

Deze reserve is ingesteld ter dekking van de toekomstige afschrijvingslasten van de investeringen met maatschappelijk nut.

	2021	2020
Saldo 1 januari	1.080.147	821.330
Bij: toevoegingen	23.006	410.799
Af: Onttrekkingen	34.009	151.982
Saldo 31 december	1.069.144	1.080.147

Specificatie toevoegingen:

- Activeren project De Snelle Rotte

23.006

Totaal toevoegingen

23.006

Specificatie onttrekkingen:

- Gerealiseerde afschrijvingen 2021

34.009

Totaal onttrekkingen

34.009

☒ Gerealiseerd resultaat

	2021	2020
Gerealiseerd resultaat	20.420	-343.305

Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen in 2021 wordt in het hierna volgende overzicht weergegeven.

	Stand per 1-1-2021	Toevoegingen in 2021	Onttrekkingen in 2021	Stand per 31-12-2021
Voorziening Groot Onderhoud	3.393.306	1.575.900	-2.054.573	2.914.633
Voorziening puinstortgelden LNV	161.405	0	0	161.405
Voorziening afkoopsommen	144.943	0	-24.157	120.786
Totaal	3.699.654	1.575.900	-2.078.730	3.196.824

☒ ONDERHOUDSEGALISATIEVOORZIENINGEN

Voorziening groot onderhoud

Het doel van deze voorziening is het gelijkmatig verdelen van de lasten van groot onderhoud over de jaren. Hiertoe wordt jaarlijks een gelijkblijvende dotatie ten laste van de exploitatie gebracht. De werkelijke grootonderhoudskosten worden direct ten laste van de voorziening verantwoord.

Voorziening Groot Onderhoud

	2021	2020
Saldo 1 januari	3.393.306	3.902.817
Bij: toevoegingen	1.575.900	1.570.788
Af: Aanwendungen	2.054.573	2.080.299
Saldo 31 december	2.914.633	3.393.306

Specificatie toevoegingen:

- programmabegroting €1.574.900	1.574.900
- 1e begrotings wijziging	1.000
Totaal toevoegingen	1.575.900

Specificatie aanwendungen:

- Groot Onderhoud	2.054.573
Totaal aanwendungen	2.054.573

Voor een toelichting op de onttrekking 2021 Groot Onderhoud wordt verwezen naar de programmaverantwoording (4.2 onderhoud kapitaalgoederen).

☒ VOORZIENINGEN VAN DERDEN VERKREGEN MIDDELEN DIE SPECIFIEK BESTEED MOETEN WORDEN

a) Voorziening puinstortgelden LNV

De voorziening puinstortgelden LNV is geheel geormerkt door het voormalig ministerie LNV en besteding kan plaatsvinden voor de aankoop van gronden en de inrichting hiervan in het Recreatiegebied.

Voorziening puinstortgelden LNV

	2021	2020
Saldo 1 januari	161.405	161.405
Bij: toevoegingen	0	0
Af: Aanwendungen	0	0
Saldo 31 december	161.405	161.405

b) Voorziening afkoopsommen

Dit betreft de in 2015 ontvangen afkoopsommen ten behoeve van toekomstig Regulier Onderhoud vanuit het project Hoekse Park. Het bedrag is als volgt opgebouwd:

- afkoop onderhoud brug € 132.231;
- Stadsregio bijdrage € 100.000;
- Meerjarig onderhoud natuurvriendelijke oevers € 9.340.

Vanaf 2017 valt in een periode van 10 jaar het totaalbedrag van € 241.571 vrij ten gunste van het Regulier Onderhoud in de exploitatie.

Voorziening afkoopsommen

	2021	2020
Saldo 1 januari	144.943	169.100
Bij: toevoegingen	0	0
Af: Aanwendungen	24.157	24.157
Saldo 31 december	120.786	144.943

Specificatie aanwendungen:

- Jaarlijkse vrijval cfm besluit 3e BW 2017	24.157
Totaal aanwendungen	24.157

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

☒ Waarborgsommen

	2021	2020
Saldo 1 januari	0	750
Vermeerderingen	500	0
Aflossingen	0	750
Saldo 31 december	500	0

Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Overige schulden

	2021	2020
- Crediteuren	323.727	543.256
Totaal	323.727	543.256

Overlopende passiva

- ☒ Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.

	2021	2020
- Te ontvangen facturen (leveranties en diensten van derden)	24.054	25.709
- Dienstverlening SBB	167.762	90.104
- Ondernemers BTW	5.205	12.615
	197.021	128.428

- ☒ De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren

De specificatie van deze balanspost is als volgt:

Ontvangen van overige Nederlandse overheidslichamen

Project	Saldo 1-1-2021	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen, bestede of terugbetaalde bedragen	Saldo 31-12-2021
Restantsubsidie HP t.b.v. Molengangenpad (Verbindingenplan RM Bentwoud)	758.247		14.848	743.399
Eendragtspolder	103.174			103.174
Vaarnetwerk Fase II	12.240		12.240	0
Bewegwijzeringsysteem vanaf de Rotte	19.436		1.045	18.391
Aanleg 2e ring fietspad Kooilaan	20.520		20.520	0
Verblijfsplek Rottebanbrug	25.605	3.000	17.841	10.764
Kwaliteits Impuls Lage Bergse Bos	0	5.710.000	180.038	5.529.962
Kwaliteits Impuls RM Biodiversiteit Fase2	0	15.800		15.800
RM Snelle Rotte	0	16.036	16.036	0
Totaal	939.222	5.744.836	262.568	6.421.490

De ontvangen bedragen voor het Lage Bergse Bos betreffen de voorschotbetalingen voor het project van de deelnemende gemeenten.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Langlopende verplichtingen

De meerjarige contracten zijn geïnventariseerd. Het betreft met name contracten meerjarige bestekken voor regulier onderhoud (bv hygiëne).

De belangrijkste resterende verplichtingen (> € 100.000) per eind 2021 voor dit schap zijn:

- * Bestek regulier onderhoud € 100.000;
- * Bestek Gras en water € 625.000;
- * Samenwerkingsovereenkomst Staatsbosbeheer € 5.427.000.

Gebeurtenissen na balansdatum

De financiële gevolgen voor de jaarrekening met betrekking tot het COVID-19 (Corona) virus zijn verwerkt (zoals de extra verhoging van de voorziening dubieuze debiteuren). De gevolgen voor de jaren daarna nog niet. Hoe groot de financiële impact zal zijn is nu onmogelijk te bepalen. We monitoren onze risico's en die van onze partners voortdurend. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren.

5.5 Toelichting op het overzicht van baten en lasten 2021

Programma 1 – Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden

Programma Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	Rekening 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging 2021	Rekening 2021	Resultaat
Lasten					
Inrichting, beheer en exploitatie	4.298.977	3.800.400	3.884.400	3.923.128	38.728 N
Regelgeving & handhaving	509.900	517.800	517.800	517.000	800 V
Communicatie	23.640	25.800	25.800	25.992	192 N
Totaal lasten	4.832.516	4.344.000	4.428.000	4.466.120	38.120 N
Baten					
Inrichting, beheer en exploitatie	873.966	747.400	877.400	917.445	40.045 V
Regelgeving & handhaving	-	-	-	-	-
Communicatie	-	-	-	-	-
Totaal baten	873.966	747.400	877.400	917.445	40.045 V
Saldo gewone bedrijfsvoering	(3.958.550)	(3.596.600)	(3.550.600)	(3.548.675)	1.925 V
Kredieten					
Lasten kredieten	255	-	33.000	33.015	15 N
Baten kredieten (bijdragen derden)	1.065	-	-	-	-
Saldo kredieten	1.320	-	(33.000)	(33.015)	15 N
Totaal saldo van baten en lasten	(3.957.230)	(3.596.600)	(3.583.600)	(3.581.690)	1.910 V
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves					
Toevoeging reserves	-	-	-	-	-
Onttrekking reserves	159.432	140.000	173.000	173.015	15 V
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	159.432	140.000	173.000	173.015	15 V
Gerealiseerd resultaat	(3.797.799)	(3.456.600)	(3.410.600)	(3.408.675)	1.925 V

Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de programmaverantwoording.

Overzicht incidentele baten en lasten

Incidentele baten			Incidentele lasten		
Omschrijving	Realisatie 2021	Begroting 2021 na wijziging	Omschrijving	Realisatie 2021	Begroting 2021 na wijziging
ontvangst dubieuze debiteuren	96.125	90.000	zakelijke lasten 2019-2020	6.956	7.000
Verkoop perceel Wollenfoppenweg 16a/b	27.964	0	Dot voorz Dub.Deb.	54.601	0
schadevergoeding inbraak	7.613	0			
Kredieten			Kredieten		
- Dekking bijdrage derden		0	- Voorbereidingskrediet herstel oevers	32.378	30.000
			- Beheer Rottekijkers	637	3.000
Onttrekkingen aan reserves			Toevoegingen aan reserves		
Investeringsreserve			-		
- Voorbereidingskrediet herstel oevers	32.378	30.000			
- Beheer Rottekijkers	637	3.000			
Algemene Reserve	6.500	6.500			
Investeringsreserve tbv exploitatie	12.700	12.700			
Reserve Beheer Noordoevers	120.800	120.800			
Totaal	304.717	263.000	Totaal	94.572	40.000
Saldo	210.145	223.000			

Programma 2 – Ontwikkeling

Programma Ontwikkelingen	Rekening 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging 2021	Rekening 2021	Resultaat
Lasten					
Planvorming & gebiedsontwikkeling	242.500	245.900	279.900	279.909	9 N
Totaal lasten	242.500	245.900	279.900	279.909	9 N
Baten					
Planvorming & gebiedsontwikkeling	-	-	-	-	-
Totaal baten	-	-	-	-	-
Saldo gewone bedrijfsvoering	(242.500)	(245.900)	(279.900)	(279.909)	9 N
Kredieten					
Lasten kredieten	427.634	-	248.961	272.932	23.971 N
Baten kredieten (bijdragen derden)	9.260	-	-	61.816	61.816 V
Saldo kredieten	(418.374)	-	(248.961)	(211.116)	37.845 V
Totaal saldo van baten en lasten	(660.874)	(245.900)	(528.861)	(491.025)	37.836 V
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves					
Toevoeging reserves	891.055	-	-	-	-
Onttrekking reserves	1.309.428	-	282.961	245.125	37.836 N
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	418.374	-	282.961	245.125	37.836 N
Gerealiseerd resultaat	(242.500)	(245.900)	(245.900)	(245.900)	-

Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de programmaverantwoording.

Overzicht incidentele baten en lasten

Incidentele baten			Incidentele lasten		
Omschrijving	Realisatie 2021	Begroting 2021 na wijziging	Omschrijving	Realisatie 2021	Begroting 2021 na wijziging
Kredieten			Kredieten		
- Diverse kredieten, zie tabel in programmaverantwoording	61.816	0	- Diverse kredieten, zie tabel in programmaverantwoording	272.932	248.961
Onttrekkingen aan reserves			Toevoegingen aan reserves		
- Algemene reserve, dekking kredieten	104.526	138.951	- Reserve Herinrichting Gebied rond A16		0
- Investeringsreserve, dekking kredieten	96.671	100.052	- Investeringsreserve		0
- Res. Herinr. gebieden, dekking kredieten	9.919	9.958			
- Onttr. afschr.reserv	34.009	34.000			
Totaal	306.941	282.961	Totaal	306.941	282.961
Saldo					

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging 2021	Rekening 2021	Resultaat
Lasten					
Deelnemersbijdrage	-	-	-	-	-
Overige structurele lasten	228	12.200	12.200	211	11.989 V
Totaal lasten	228	12.200	12.200	211	11.989 V
Baten					
Deelnemersbijdrage	3.928.900	3.971.800	3.971.800	3.971.800	-
Overige structurele baten	-	-	-	-	-
Totaal baten	3.928.900	3.971.800	3.971.800	3.971.800	-
Saldo gewone bedrijfsvoering	3.928.672	3.959.600	3.959.600	3.971.589	11.989 V
Kredieten					
Lasten kredieten	-	-	-	-	-
Baten kredieten (bijdragen derden)	-	-	-	-	-
Saldo kredieten	-	-	-	-	-
Totaal saldo van baten en lasten	3.928.672	3.959.600	3.959.600	3.971.589	11.989 V
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves					
Toevoeging reserves	411.688	35.000	84.800	84.800	-
Onttrekking reserves	411.688	-	-	-	-
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-	(35.000)	(84.800)	(84.800)	-
Gerealiseerd resultaat	3.928.672	3.924.600	3.874.800	3.886.789	11.989 V

Lasten

Het voordelige resultaat ten opzichte van de begroting betreft met name het budget voor onvoorzien van € 10.900 dat niet is aangewend.

Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de programmaverantwoording.

Overzicht incidentele baten en lasten

Incidentele baten			Incidentele lasten		
Omschrijving	Realisatie 2021	Begroting 2021 na wijziging	Omschrijving	Realisatie 2021	Begroting 2021 na wijziging
<i>Onttrekkingen aan reserves</i>			<i>Toevoegingen aan reserves</i>		
-			- Reserve vervangingsinvesteringen	84.800	84.800
Totaal	0	0	Totaal	84.800	84.800
Saldo				84.800	84.800

Overzicht Overhead

Overhead	Rekening 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging 2021	Rekening 2021	Resultaat
Lasten					
Bestuurlijke aangelegenheden	231.678	222.100	218.300	211.794	6.506 V
Totaal lasten	231.678	222.100	218.300	211.794	6.506 V
Baten					
Bestuurlijke aangelegenheden	-	-	-	-	-
Totaal baten	-	-	-	-	-
Saldo gewone bedrijfsvoering	(231.678)	(222.100)	(218.300)	(211.794)	6.506 V
Kredieten					
Lasten kredieten	-	-	9.930	5.324	4.607 V
Baten kredieten (bijdragen derden)	-	-	-	-	-
Saldo kredieten	-	-	(9.930)	(5.324)	4.607 V
Totaal saldo van baten en lasten	(231.678)	(222.100)	(228.230)	(217.117)	11.113 V
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves					
Toevoeging reserves	-	-	-	-	-
Onttrekking reserves	-	-	9.930	5.324	4.607 N
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-	-	9.930	5.324	4.607 N
Gerealiseerd resultaat	(231.678)	(222.100)	(218.300)	(211.794)	6.506 V

Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de programmaverantwoording.

Overzicht incidentele baten en lasten

Incidentele baten			Incidentele lasten		
Omschrijving	Realisatie 2021	Begroting 2021 na wijziging	Omschrijving	Realisatie 2021	Begroting 2021 na wijziging
Kredieten			Kredieten		
-	0	0	- Actualisering Legesverordening	2.230	7.200
			- Project inzicht in Financiering Rott	3.094	2.730
Onttrekkingen aan reserves			Toevoegingen aan reserves		
- Investeringsreserve	2.230	7.200	-	0	0
- Algemene reserve	0	2.730			
Totaal	2.230	9.930	Totaal	5.324	9.930
Saldo			Saldo	3.094	

Overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Toevoegingen reserves	Raming mutaties reserves begrotingsjaar na wijziging		Realisatie mutaties reserves begrotingsjaar	
	Lasten (toevoeging reserve)	Waarvan structureel	Lasten (toevoeging reserve)	Waarvan structureel
Omschrijving programma				
Programma Beheer, onderhoud en exploitatie	0	0	0	0
Programma Ontwikkeling	0	0	0	0
Algemene dekkingsmiddelen	84.800	0	84.800	0
Overhead	0	0	0	0
Totaal	84.800	0	84.800	0

Onttrekkingen reserves	Raming mutaties reserves begrotingsjaar na wijziging		Realisatie mutaties reserves begrotingsjaar	
	Baten (onttrekking reserve)	Waarvan structureel	Baten (onttrekking reserve)	Waarvan structureel
Omschrijving programma				
Programma Beheer, onderhoud en exploitatie	173.000	133.500	173.015	133.500
Programma Ontwikkeling	282.961	0	245.125	0
Algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0
Overhead	9.930	0	2.230	0
Totaal	465.891	133.500	420.370	133.500

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semi publieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de op Staatsbosbeheer van toepassing zijnde regelgeving.

In 2021 is op basis van de afgesloten dienstverleningsovereenkomsten en mandaatregeling, dhr. Thijsen, directeur Staatsbosbeheer, topfunctionaris volgens de WNT. Hij is in loondienst bij Staatsbosbeheer.

De in onderstaande tabellen opgenomen bezoldigingen (kosten) zijn niet als zodanig in rekening gebracht bij het Natuur- en Recreatieschap. De inzet (dienstverlening) valt namelijk onder de samenwerkingsovereenkomst met het Natuur- en Recreatieschap en de hiermee samenhangende kosten zijn conform de begroting 2021 in rekening gebracht bij het Natuur- en Recreatieschap

Het bezoldigingsmaximum in 2021 is € 209.000,-. Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband.

1a Leidinggevende topfunctionaris met dienstbetrekking

Gegevens 2021	
bedragen x € 1	S. Thijsen
Functiegegevens	Directeur Staatsbosbeheer
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01-01 / 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	184.971
Beloningen betaalbaar op termijn	23.638
<i>Subtotaal</i>	<i>208.609</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	209.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Bezoldiging	208.609
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.
Gegevens 2020	
bedragen x € 1	S. Thijsen
Functiegegevens	Directeur Staatsbosbeheer
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01-01/ 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	193.240
Beloningen betaalbaar op termijn	22.747
<i>Subtotaal</i>	<i>215.987</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	201.000
Bezoldiging	215.987

Op de bezoldiging van de heer S. Thijsen is het overgangsrecht op basis van artikel 7.3 WNT van toepassing. Daarin is opgenomen dat vanaf 01 januari 2019 een stapsgewijze afbouw zal plaatsvinden tot maximaal 100 % van het bezoldigingsmaximum op 1 januari 2022.

Behalve de heer S. Thijsen zijn er geen topfunctionarissen conform de WNT met dienstbetrekking die in 2021 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen. Er zijn in 2021 geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WOPT (Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens) of de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden.

1 b. Topfunctionarissen met een bezoldiging van €1.700 of minder

NAAM TOPFUNCTIONARIS	FUNCTIE	Duur dienstverband
Dhr. B. Wijbenga	Voorzitter	Januari 2021 tot halverwege 2021
Dhr. V. Karremans	Voorzitter	Halverwege 2021 tot en met eind 2021
Dhr. D.A. de Haas	DB lid en vice-voorzitter	Heel 2021
Dhr. J.W. van den Beukel	DB lid en 2 ^e vice-voorzitter	Heel 2021
Dhr. S. de Langen	AB lid	Januari 2021 tot halverwege 2021
Mevr. C. Eskens	AB lid	Halverwege 2021 tot en met eind 2021
Dhr. J. Hordijk	AB lid	Heel 2021
Dhr. S.A.F. Fortuyn	AB en DB lid	Heel 2021

In de kolom "duur van het dienstverband" is de duur van het bestuurslidmaatschap vermeld. De genoemde vergoedingen zijn over 2021 nihil en liggen dus onder de daarvoor gestelde wettelijke grens van € 209.000,-.

Samenstelling van het bestuur in het verslagjaar

Leden Dagelijks Bestuur

Naam	Gemeente / organisatie	Plaatsvervanger
Dhr. B. Wijbenga (voorzitter) en vanaf de tweede helft dhr. V. Karremans	Gemeente Rotterdam	
Dhr. D.A. de Haas (1e vice voorzitter)	Gemeente Zuidplas	
Dhr. J.W. van den Beukel (2e vice voorzitter)	Gemeente Lansingerland	

Leden Algemeen Bestuur

Naam	Gemeente / organisatie	Plaatsvervanger
Dhr. B. Wijbenga en vanaf de tweede helft dhr. V. Karremans	Gemeente Rotterdam	
Dhr. S. de Langen en vanaf de tweede helft mevr. C. Eskens	Gemeente Rotterdam	
Dhr. D.A. de Haas,	Gemeente Zuidplas	Dhr. J.F. Weber
Dhr. J. Hordijk	Gemeente Zuidplas	Dhr. J.F. Weber
Dhr. J.W. van den Beukel	Gemeente Lansingerland	Mw. K. Arends
Dhr. S.A.F. Fortuyn	Gemeente Lansingerland	Mw. K. Arends

5.6 Verdeling naar taakvelden

Verdeling taakvelden	lasten 2021	baten 2021	saldo 2021
0.4 - Overhead	211.794	-	211.794-
0.5 - Treasury	211	-	211-
0.8 - Overige baten en lasten	84.800	423.463	338.663
5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	5.057.300	979.261	4.078.039-
0.11 - Resultaat van de rekening baten en lasten	-	3.971.800	3.971.800
Totaaltelling lasten en baten	5.354.104	5.374.524	20.420

**VOORSTEL DAGELIJKS BESTUUR
RECREATIESCHAP ROTTEMEREN**

Onderwerp	:	Programmabegroting 2023
Bijlage	:	-1-
Besluitdatum	:	25 maart 2022
Vorbereid door	:	John Schippers

1. ONTWERPBESLUIT

- In te stemmen met de concept begroting 2023 van Recreatieschap Rottemeren;
 - Deze concept begroting 2023 conform het gestelde in de gemeenschappelijke regeling voor een reactie aan de deelnemers te zenden;
 - Deze concept begroting 2023 voorzien van eventuele zienswijzen van de deelnemers ter vaststelling voor te leggen aan het Algemeen Bestuur.
-

2. ONDERWERP IN KORT BESTEK

Exploitatie

De begroting 2023 is in evenwicht. De jaarlijkse prijsindexatie van de Kring Gemeentesecretarissen Rotterdam-Rijnmond bedraagt 4,8%. Deze is toegepast op de daarvoor in aanmerking komende lasten zoals opgenomen onder de uitgangspunten. De theoretische stijging van de lasten op basis van dit percentage bedraagt afgerond € 130.000.

Doordat niet alle lasten worden geïndexeerd en door overige mutaties in de lasten en baten bedraagt het werkelijk te dekken bedrag om de begroting in evenwicht te brengen afgerond € 111.000. Dit komt omgerekend neer op een prijsindex van 2,5% voor de verhoging van de deelnemersbijdragen. De begrote deelnemersbijdragen over 2022 bedroegen € 4.030.100. Deze worden opgehoogd met € 111.000 naar € 4.141.100. De verhoging is conform de bestaande verhouding verdeeld over de drie deelnemende gemeenten.

Ook het meerjarig perspectief is sluitend, waarbij jaarlijks structureel € 35.000 aan de vervangingsinvesteringsreserve wordt toegevoegd (al vanaf het begrotingsjaar 2021). Voor een nadere specificatie van de lasten en baten wordt verwezen naar onderdeel 3.7.

Vermogenspositie

De geprognostiseerde eindstand van de algemene reserve ultimo 2023 bedraagt € 3,3 mln. In hoofdstuk 5 wordt verder ingegaan op de meerjarenraming en de vermogenspositie.

3. VOORAFGAANDE BESLUITVORMING

Algemeen Bestuur, 13 december 2021, Vaststelling uitgangspunten programmabegroting 2023.

4. JURIDISCHE GEVOLGEN

Niet van toepassing

5. FINANCIËLE GEVOLGEN

Niet van toepassing

6. COMMUNICATIE

Niet van toepassing

7. WIJZE VAN TOTSTANDKOMING

Ambtelijk voorbereid door Staatsbosbeheer.

8. VERDERE PROCEDURE

- De concept begroting 2023 conform het gestelde in de gemeenschappelijke regeling voor een reactie aan de deelnemers te zenden en tevens toesturen aan het subsidieloket Provincie Zuid-Holland conform afspraken begrotingssubsidie;
 - De concept begroting 2023 en de eventuele reacties van de deelnemers voor te leggen aan het Algemeen Bestuur op 4 juli 2022;
 - Na vaststelling door het AB zal de begroting 2023 worden toegezonden aan de financieel toezichthouder Provincie Zuid-Holland en ter kennis name aan de deelnemers van het schap.
-

Hoogachtend,

Dhr. R. van Raay
Bestuurssecretaris

Concept begroting 2023 samengevat

Deelproduct/product	Lasten		Baten		Saldo	
	Concept Begroting 2023	Begroting 2022 na 1e wijziging	Concept Begroting 2023	Begroting 2022 na 1e wijziging	Concept Begroting 2023	Begroting 2022 na 1e wijziging
Totaal personeel	1.362.900	1.313.300	-	-	1.362.900	1.313.300
Totaal materieel	3.134.800	3.084.800	783.300	776.300	2.351.500	2.308.500
Totaal Gebiedsbeheer	4.497.700	4.398.100	783.300	776.300	3.714.400	3.621.800
Totaal personeel	42.300	40.400	-	-	42.300	40.400
Totaal materieel						
Totaal Maatschappelijke betrokkenheid	42.300	40.400	-	-	42.300	40.400
Totaal personeel	79.500	75.900	-	-	79.500	75.900
Totaal materieel						
Totaal Plannen maken	79.500	75.900	-	-	79.500	75.900
Totaal personeel	200.800	191.700	-	-	200.800	191.700
Totaal materieel	7.300	4.600	-	-	7.300	4.600
Overhead Bestuurlijke diensten	208.100	196.300	-	-	208.100	196.300
Totaal personeel	149.700	142.800	-	-	149.700	142.800
Totaal materieel	18.200	24.000	-	-	18.200	24.000
Overhead Financiële diensten	167.900	166.800	-	-	167.900	166.800
Totaal personeel	47.000	44.700	-	-	47.000	44.700
Totaal materieel	3.700	3.500	-	-	3.700	3.500
Overhead Juridische diensten	50.700	48.200	-	-	50.700	48.200
Totaal overhead	426.700	411.300	-	-	426.700	411.300
Deelnemersbijdrage Gemeente Rotterdam			3.768.100	3.667.400	(3.768.100)	(3.667.400)
Deelnemersbijdrage Gemeente Lansingerland			207.000	201.500	(207.000)	(201.500)
Deelnemersbijdrage Gemeente Zuidplas			165.700	161.200	(165.700)	(161.200)
Algemene middelen	-	-	4.140.800	4.030.100	(4.140.800)	(4.030.100)
Onvoorzien	-	500	-	-	-	500
Saldo gewone bedrijfsvoering	5.046.200	4.926.200	4.924.100	4.806.400	122.100	119.800
Totaal kredieten (PM)	-	-	-	-	-	-
Saldo van baten en lasten	5.046.200	4.926.200	4.924.100	4.806.400	122.100	119.800
Deelproduct/product	Lasten		Baten		Saldo	
	Concept Begroting 2023	Begroting 2022 na 1e wijziging	Concept Begroting 2023	Begroting 2022 na 1e wijziging	Concept Begroting 2023	Begroting 2022 na 1e wijziging
Reserve vervangingsinvesteringen	35.000	35.000			35.000	35.000
Reserve afschrijvingen			36.300	34.000	(36.300)	(34.000)
Reserve beheer Noordoever			120.800	120.800	(120.800)	(120.800)
Totaal mutatie reserves	35.000	35.000	157.100	154.800	(122.100)	(119.800)
Saldo	5.081.200	4.961.200	5.081.200	4.961.200	-	-

Concept Programmabegroting 2023

Recreatieschap Rottemeren

Impressie Park Lage Bergse Bos

Concept Begroting 2023

Inhoudsopgave

INHOUD	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
1. BESTUURLIJKE SAMENVATTING	2
3. PROGRAMMA INSTANDHOUDING GEBIEDEN	5
3.1. GEBIEDSBEHEER	5
3.1.1. BEHEERINFORMATIE	5
3.1.2. UITVOEREN TERREININSPECTIES	5
3.1.3. ONDERSTEUNING RECREATIE-, LANDSCHAPS- EN NATUURBEHEER	6
3.1.4. UITVOEREN TERREINBEHEER	6
3.1.5. OMGEVINGSCOMMUNICATIE	6
3.1.6. BEHEER VASTGOED EN GRONDEN	7
3.1.7. TOEZICHT EN HANDHAVING	8
3.1.8. VERGUNNINGEN, ONTHEFFINGEN EN TOESTEMMINGEN	8
3.2. MAATSCHAPPELIJKE BETROKKENHEID	8
3.2.1. VRIJWILLIGERS EN ACTIEF BURGERSCHAP	8
3.3. PLANNEN MAKEN	9
3.3.1. PLAN- EN PROJECTVOORBEREIDING	9
3.4. OVERHEAD	9
3.4.1. BESTUURSPRODUCTEN	9
3.4.1.1. ACCOUNTMANAGEMENT	9
3.4.1.2. BESTUURSADVIES	10
3.4.1.3. SECRETARIAAT	10
3.4.2. FINANCIËLE DIENSTEN	10
3.4.2.1. FINANCIEEL BELEID	10
3.4.2.2. PLANNING EN CONTROL	11
3.4.3. JURIDISCHE DIENSTEN	11
3.4.3.1. AANSPRAKELIJKHEID	11
3.4.3.2. JURIDISCHE ONDERSTEUNING	11
3.4.3.3. PROCEDEREN	12
3.4.3.4. WOB-PROCEDURES	12
3.5. PROJECTEN/KREDIETEN	12
3.6. MUTATIES RESERVES	12
3.7. WAT GAAT HET KOSTEN	13
4. PARAGRAFEN	14
4.1 WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING	14
4.2 ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN	17
4.3 FINANCIERING	18
4.4 GRONDBELEID	20
4.5 BEDRIJFSVOERING	21
5. FINANCIËLE BEGROTING	22
6. BIJLAGEN	25

1. Bestuurlijke samenvatting

In deze bestuurlijke samenvatting zijn de speerpunten per programma benoemd. Deze punten zijn verder uitgewerkt in hoofdstuk 3: Programmaplan en hoofdstuk 4: Paragrafen. In hoofdstuk 3 is ook beschreven wat onder de reguliere werkzaamheden valt.

Bestuurlijke context

Recreatieschap Rottemeren behartigt voor de deelnemers de onderlinge samenhang van het gebied en de belangen voor openluchtrecreatie, natuurbescherming en het bewaren en bevorderen van natuur en landschapsschoon. Het recreatieschap heeft sinds 2018 de vorm van een collegeregelings. In de Gemeenschappelijke Regeling is bepaald dat de raden van de deelnemende gemeenten de kaders voor het recreatiebeleid vaststellen. Bovendien vragen opgaven als toenemende verstedelijking, klimaatopgaven, biodiversiteit en gezondheid om een nieuwe visie op de functie en inrichting van het gebied.

Om hier invulling aan te geven heeft het recreatieschap in 2018 de notitie "Ruimte voor een groenblauwe toekomst – koers en ambities voor recreatief landschapspark Rottemeren" opgesteld. De gemeenteraden van de drie deelnemende gemeenten hebben deze notitie vastgesteld als kaderstellend document. Als uitwerking hiervan is in 2019 gestart met het opstellen van het Ontwikkelplan Rottemeren voor de komende 10 jaar. De vaststelling van het Ontwikkelplan is in de eerste helft van 2021 voorzien. Aansluitend zal een uitvoeringsprogramma met nieuwe projecten worden opgesteld.

Sinds 2017 verricht Staatsbosbeheer de dienstverlening aan Recreatieschap Rottemeren. De samenwerking tussen het recreatieschap en Staatsbosbeheer is vanaf 1 januari 2019 vormgegeven in de Samenwerkingsovereenkomst Staatsbosbeheer-Recreatieschap Rottemeren voor de periode 2019 tot en met 2023.

Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden

De activiteiten die sinds 2018 veel aandacht vragen zijn de boswerkzaamheden. Het Algemeen Bestuur heeft op 27 november 2017 goedkeuring verstrekt aan een planmatige aanpak van de bosopstanden om o.a. invulling te geven aan de problematiek van de essentaksterfte.

Inmiddels zijn de boswerkzaamheden in de eerste twee werkblokken Bleiswijkse Zoom Noord en Lage Bergse Bos uitgevoerd. In 2020 is gestart met de uitvoering van het derde werkblok Bleiswijkse Zoom Zuid en in 2021 wordt het vierde werkblok Hoge Bergse Bos aangepakt. Waar nodig is/wordt herplant met diverse soorten bomen en beplanting ter bevordering van de biodiversiteit. Het recreatieschap levert een financiële bijdrage aan het project Waterkwaliteit Bleiswijkse Zoom van het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard. De uitvoering van dit project is in 2020 gestart met het afvissen van de vijverpartijen waarna de baggerwerkzaamheden in de Bleiswijkse Zoom en de aanleg van de natuurvriendelijke oevers aanvangen. De afronding van het project is voorzien in 2022.

Grondzaken en exploitaties (Economisch beheer)

Het economisch beheer is gericht op het zodanig beheren van de grondposities van het recreatieschap dat dit bijdraagt aan de lange termijn strategie van het recreatieschap. Daarnaast worden overeenkomsten met derden aangegaan en beheerd, gericht op de exploitatie en/of het gebruik van schapsgronden en -opstallen (passend binnen de huidige ambities van het recreatieschap). Het resultaat is het vastleggen en actief beheren van privaatrechtelijke afspraken, waarbij een optimale netto-opbrengst wordt nagestreefd.

Ontwikkeling

Bij het opzetten van het Ontwikkelingsplan met Uitvoeringsprogramma en met de programma's Gebiedsontwikkeling A16 en Rivieroevers wordt verder invulling gegeven aan nieuwe projecten

en innovatieve ontwikkelingen met als doel vitale en aantrekkelijke gebieden te realiseren en te behouden.

Gebiedsontwikkeling A16 – Kwaliteitsimpuls Lage Bergse Bos

Sinds 2018 worden voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd voor de realisatie van de A16 Rotterdam. Het recreatieschap wil de directe inpassing van deze snelweg aangrijpen om te komen tot een optimale en toekomstbestendige herinrichting van het gehele Lage Bergse Bos. Deze herinrichting omvat in de eerste plaats de wettelijk voorgeschreven maatregelen die direct samenhangen met de inpassing van de A16. De kosten hiervan zijn voor rekening van Rijkswaterstaat. Daarnaast bevat de herinrichting bovenwettelijke maatregelen die niet op Rijkswaterstaat kunnen worden verhaald. Hiertoe is in 2020 het ontwerp Kwaliteitsimpuls Lage Bergse Bos vastgesteld waarmee het project in de uitvoeringsfase terecht is gekomen.

Rivieroevers

Het programma Rivieroevers wordt uitgevoerd door de gemeente Rotterdam en mede gefinancierd met middelen van het recreatieschap. Deze samenwerking is verankerd in een samenwerkingsovereenkomst waarin o.a. is vastgelegd aan welke projecten binnen het programma Rivieroevers de schapsbijdrage besteed wordt.

Financiële samenvatting

Exploitatie

De begroting 2023 is in evenwicht.

De jaarlijkse prijsindexatie van de Kring Gemeentesecretarissen Rotterdam-Rijnmond bedraagt 4,8%. Deze is toegepast op de daarvoor in aanmerking komende lasten zoals opgenomen onder de uitgangspunten.

De theoretische stijging van de lasten op basis van dit percentage bedraagt afgerond € 130.000. Doordat niet alle lasten worden geïndexeerd en door overige mutaties in de lasten en baten bedraagt het werkelijk te dekken bedrag om de begroting in evenwicht te brengen afgerond € 111.000. Dit komt omgerekend neer op een prijsindex van 2,5% voor de verhoging van de deelnemersbijdragen.

De begrote deelnemersbijdragen over 2022 bedroegen € 4.030.100. Deze worden opgehoogd met € 111.000 naar € 4.141.100. De verhoging is conform de bestaande verhouding verdeeld over de drie deelnemende gemeenten.

Ook het meerjarig perspectief is sluitend, waarbij jaarlijks structureel € 35.000 aan de vervangingsinvesteringsreserve wordt toegevoegd (al vanaf het begrotingsjaar 2021). Voor een nadere specificatie van de lasten en baten wordt verwezen naar onderdeel 3.7.

Vermogenspositie

De geprognostiseerde eindstand van de algemene reserve ultimo 2023 bedraagt € 3,3 mln. In hoofdstuk 5 wordt verder ingegaan op de meerjarenraming en de vermogenspositie.

2. Uitgangspunten

Bij het opstellen van de programmabegroting 2023 zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- De keuzes die het recreatieschap maakt uit de Producten en Diensten Catalogus van Staatsbosbeheer zijn leidend voor de begroting 2023.
- De programmabegroting 2023 wordt opgesteld op basis van het bestaande en aanvaarde beleid, zoals vastgelegd in de programmabegroting 2022, de Najaarsrapportage 2021 en de besluiten van het Algemeen Bestuur tot 1 maart 2022 van Recreatieschap Rottemeren.
- Eventuele structurele effecten uit de Najaarsnota 2021 zijn verwerkt.
- Structurele effecten die voortkomen uit de jaarrekening 2021 zullen worden verwerkt in de eerste begrotingswijziging 2023.
- Toepassing van een indexatie voor de prijsstijging op de ramingen voor 2023 en 0% op de meerjarenraming 2024 tot en met 2026. Deze indexatie is gebaseerd op het indexeringspercentage (voor 2023 vastgesteld op 4,8%) van de Kring van gemeentesecretarissen Rotterdam Rijnmond en heeft betrekking op alle lasten, met uitzondering van rentelasten en afschrijvingen. De indexering wordt in principe niet toegepast op de baten (voorzichtigheidsbeginsel).
- De programmabegroting 2023 en de meerjarenraming 2024 t/m 2026 behoren, conform de uitgangspunten in het BBV, structureel en reëel in evenwicht te zijn. Dit houdt in dat structurele lasten kunnen worden gedekt met structurele baten.
- De inkomsten (huren, pachten, e.d.) worden conform actuele contracten bijgesteld en opgenomen in de programmabegroting 2023.
- Eventuele nieuwe externe ontwikkelingen (bij bestaand beleid) worden meegenomen.
- De begroting Onderhoudskosten wordt gebaseerd op het meerjarenonderhoudsplan TBM.
- De kredieten (inclusief bijdragen derden/ subsidies) worden, voor zover bekend en relevant, zowel in de programma-begroting 2023 als de meerjarenbegroting 2024 t/m 2026 opgenomen.
- De deelnemersbijdragen zijn opnieuw berekend.
- De programmabegroting 2023 is opgesteld worden conform de voorschriften van de BBV.

3. Programma Instandhouding gebieden

Het programma is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

- Gebiedsbeheer
- Maatschappelijke betrokkenheid
- Plannen maken
- Overhead
- Algemene dekkingsmiddelen
- Kredieten en projecten
- Mutatie reserves
- Wat gaat het kosten (Programma overzicht Lasten en Baten)

3.1. Gebiedsbeheer

Door de toepassing van de producten- en dienstencatalogus wordt transparant welke inzet Staatsbosbeheer zal plegen bij de uitvoering van terreinbeheer. Er wordt expliciet zichtbaar gemaakt welke inzet Staatsbosbeheer pleegt ten behoeve van het verwerken van de beheerinformatie, uitvoeren van terreininspecties, ondersteuning van recreatie-, landschaps- en natuurbeheer, inzet van vrijwilligers en betrekken samenleving bij het (natuur)beheer. Ten opzichte van de bestaande situatie is sprake van intensiveren van terreininspecties. Hier geldt dat de kosten voor de baten uitgaan. Gerichter inspecteren moet bijdragen aan verhoging van de betrouwbaarheid van de beheerinformatie en kwaliteit van bestekvoorbereiding en opdrachtverlening bij de uitvoering.

3.1.1. Beheerinformatie

Wat willen we bereiken

Beheerinformatie levert inzicht in de beheerwerkzaamheden en kosten voor de komende jaren. Deze informatie is onmisbaar voor een goede beheervoorbereiding en -uitvoering in uw terreinen.

Wat gaan we er voor doen

Metten is weten. Daarom is het van belang dat de beheerinformatie inzichtelijk en op orde is. De koppeling aan een Geografisch Informatie Systeem (GIS) aan het Terrein Beheer Model maakt data en kosten inzichtelijk, goed te beheren en te vergelijken. Het gaat hierbij om bijvoorbeeld kaartmateriaal van de huidige en toekomstige inrichting, planningen, geografische gebiedsanalyses en beschrijvingen van kapitaalgoederen zoals wegen en paden, maar ook 'kunstwerkpaspoorten' voor bijvoorbeeld bruggen en steigers.

3.1.2. Uitvoeren terreininspecties

Wat willen we bereiken

Het uitvoeren van inspecties leidt tot actuele, heldere beheerdata. Daarmee kan op de korte termijn de kwaliteit en veiligheid in de gebieden gewaarborgd worden en is op de langere termijn inzicht in de noodzakelijke investeringen.

Wat gaan we er voor doen

Door systematische visuele en technische inspecties te doen blijft er zicht op de onderhoudsstaat van de natuur- en recreatieterreinen. Zo kan er tijdig bijgestuurd worden.

Inspecties stellen in staat dat:

- de kwaliteit van het terrein te geborgd wordt;
- de meerjarenplanningen groot onderhoud actueel gehouden wordt;
- de veiligheid in het gebied (beter) gewaarborgd blijven;
- er invulling gegeven wordt aan aantoonbaarheid (juridische aansprakelijkheid).

3.1.3. Ondersteuning recreatie-, landschaps- en natuurbeheer

Wat willen we bereiken

Beoogd wordt een natuurlijke en eigentijdse inrichting van de terreinen, met naast recreatieve mogelijkheden ook aandacht voor landschappelijke kwaliteit en vergroting van de biodiversiteit.

Wat gaan we er voor doen

Terreinbeheer is continu inspelen op nieuwe wettelijke kaders en op vragen en veranderend gebruik van stakeholders in en om de terreinen. Het is dan ook belangrijk om deze vraagstukken goed te volgen en aanpassingen te onderbouwen en te implementeren in het beheer.

Recreatieadviseurs, ecologen en landschapsarchitecten zetten hierbij hun kennis van zowel het recreatiegebruik en de natuur- en landschapswaarden van de gebieden als hun landelijke expertise in, zodat het beheer wordt ingericht vanuit een integraal perspectief.

3.1.4. Uitvoeren terreinbeheer

Wat willen we bereiken

Efficiënt en hoogwaardig terreinbeheer levert een duurzaam onderhouden recreatie- en natuurgebied op dat aansluit op de wensen van bezoekers, met faciliteiten die schoon, heel en veilig zijn. Daarnaast draagt het beheer bij aan natuurwaarden en biodiversiteit.

Wat gaan we er voor doen

Binnen de kaders van wet- en regelgeving en met behoud van de landschappelijke kwaliteit wordt integraal en duurzaam terreinbeheer uitgevoerd. Verder wordt er op basis van Social Return gewerkt en wordt ervaring in beheer, recreatie en biodiversiteit gedeeld. Uitvoering van het werk gebeurt op basis van het Terrein Beheer Model. Deze systematiek garandeert de kwaliteit van het beheer en maakt vervangingsinvesteringen voor dagelijks en groot onderhoud per jaar inzichtelijk. De meerjarige onderhoudsplanning geeft ook inzicht voor de lange termijn.

3.1.5. Omgevingscommunicatie

Wat willen we bereiken

Beoogd wordt een brede waardering voor de gebieden, heldere communicatie en samenwerking met belanghebbenden, gezamenlijke verantwoordelijkheid en begrip voor beheermaatregelen.

Wat gaan we er voor doen

Veel mensen voelen zich betrokken bij uw gebieden en willen graag meedenken en bijdragen aan het beheer van terreinen. Goed terreinbeheer betekent dus ook: communicatie en samenwerking

met de omgeving en belanghebbenden. Er wordt gebruik gemaakt van diverse vormen van gebieds- en stakeholdercommunicatie, zoals participatie- en informatiebijeenkomsten, woordvoering en (landelijke) online en offline communicatiekanalen. De boswachters zijn hierbij lokaal aanspreekpunt en monitoren wat er in de omgeving leeft. Uiteraard worden ook landelijke expertise en netwerken ingezet.

De Rottemeren en Staatsbosbeheer willen bij omgevingsmanagement nauwer samenwerken. Daarbij zal Staatsbosbeheer de afhandeling van klachten en meldingen zoveel mogelijk zelf blijven verrichten omdat dit rechtstreeks voort komt uit de activiteiten van Staatsbosbeheer. De afstemming over de communicatiestrategie en verrichten van communicatie-uitingen via de diverse kanalen kan na afstemming ook via de deelnemende gemeenten worden uitgevoerd. De aan het schap deelnemende gemeenten en Staatsbosbeheer zullen afspraken over de taakverdeling bij omgevingsmanagement verder uitwerken.

3.1.6. Beheer vastgoed en gronden

Bij economisch beheer is een onderscheid gemaakt in vier typen activiteiten:

- Operationeel beheer;
- Advisering;
- Aan- en verkopen;
- Projectgebonden activiteiten.

Onder economisch beheer zijn inbegrepen de inzet voor operationeel beheer, advisering over grondbeleid en aan- en verkopen voor kleinere transacties (< 1 ha). Geen rekening is gehouden met de inzet t.b.v. grotere aan- en verkopen. Daarvoor zullen, als die zich aandienen, afzonderlijk voorstellen aan het bestuur worden voorgelegd. Het sluiten van samenwerkings- en exploitatieovereenkomsten en ook de inzet voor tijdelijk beheer worden toegerekend aan de projecten waarvoor die inzet noodzakelijk is.

Wat willen we bereiken

Professioneel vastgoed- en grondbeheer houdt voor u de (vermogens)positie op orde. U voldoet bovendien aan de rechten en plichten die het eigendom met zich meebrengt. Zorgvuldig en passend medegebruik draagt bij aan het recreatieaanbod én aan structurele inkomsten.

Wat gaan we er voor doen

De grondpositie (de gronden en vastgoed binnen het werkingsgebied) vormt de basis van elk natuur- en recreatiegebied. Duurzame borging van dit bezit vraagt om zorgvuldig beheer (goed rentmeesterschap). Daarmee wordt invulling gegeven aan verzoeken om medegebruik, bijvoorbeeld door erfpacht- of andere gebruiksovereenkomsten aan te gaan, inclusief de administratieve, financiële en juridische afwikkeling daarvan. Professioneel grond- en vastgoedbeheer is ook financieel van belang: de grond en gebouwen vormen immers uw kapitaal.

3.1.7. Toezicht en handhaving

De dienstverlening met betrekking tot toezicht en handhaving is gericht op een zo efficiënt en effectief mogelijke inzet door het toepassen gebiedsrisicoanalyses en door gebied overschrijdende aansturing van BOA-capaciteit.

Wat willen we bereiken

Beoogd wordt een gebied aan te bieden waar mensen zich veilig en welkom voelen en waar de natuur wordt beschermd. Door naleving van de wet- en regelgeving blijft de kwaliteit van het gebied op orde en de recreatie- en belevingswaarde hoog.

Wat gaan we er voor doen

Toezicht en handhaving bestaat uit vier onderdelen:

- Gastheerschap voor de gebruikersgroepen;
- Handhaving op geldende bepalingen en wetgeving;
- Samenwerking met andere bevoegde toezichthouders (politie, gemeentelijke handhavers);
- Vaartoezicht in waterrijke gebieden.

De uitvoering van deze onderdelen door boswachters met boa-bevoegdheden, gebeurt o.a. gemeenten en andere toezichthouders. Hierbij wordt ingespeeld op de aard van het gebied en mogelijke probleemsituaties in de terreinen en/of op het water.

3.1.8. Vergunningen, ontheffingen en toestemmingen

Wat willen we bereiken

De gebieden bieden ruimte voor initiatieven van derden, zorgvuldig getoetst aan de andere belangen voor het terrein. Afspraken met partijen leggen we vast en communiceren we.

Wat gaan we er voor doen

De gebieden worden regelmatig gebruikt door organisaties en particulieren voor het organiseren van activiteiten en evenementen. Dat is een maatschappelijke meerwaarde! Want naast het beschermen van natuur, zijn ook het beleven en benutten van terreinen belangrijke waarden. Maar niet alles kan en mag overal. Daarom is het nodig om heldere afspraken te maken over het gebruik van het gebied en de faciliteiten, zeker bij grote bezoekersaantallen. Dit wordt vastgelegd in de vorm van een vergunning (verlening door gemeenten), ontheffing of toestemming. Vanzelfsprekend op basis van de afspraken en doelstellingen die voor een terrein gelden.

3.2. Maatschappelijke betrokkenheid

3.2.1. Vrijwilligers en actief burgerschap

Wat willen we bereiken

Een zorgvuldige aanpak van vrijwilligerswerk en actief burgerschap leidt tot betrokkenheid, betekenis en plezier bij gebruikers en de omgeving van het gebied. De vrijwilligers werken mee aan excursies, jeugdactiviteiten en terreinbeheer, maar ook helpen zij bij monitoring, toezicht en handhaving en bij vragen, meldingen en klachten van bezoekers.

Wat gaan we er voor doen

Veel mensen voelen zich betrokken bij de gebieden en zetten zich er graag voor in. 'Vrijwilligers

en actief burgerschap' is een essentieel product om hen hiervoor op een zorgvuldige, professionele manier ruimte te bieden en terreinen op eigentijdse wijze te beheren. Dat levert kwalitatief hoogstaand gebiedsbeheer op en bovendien draagvlak in de omgeving.

Het bestaat uit o.a.:

- professionele begeleiding inzet van vrijwilligers;
- faciliteren en onderhouden van participatiegroepen;
- samenwerken met bewonersplatforms, stichtingen en verenigingen.

3.3.Plannen maken

Ten laste van dit budget wordt alleen de inzet van capaciteit benodigd voor het opstellen van een bestuursvoorstel gebracht. Dit voorstel heeft als doel het bestuur zich uit te laten spreken of men het gesignaleerde probleem wil oplossen of de kans wil benutten en bereid is daarvoor middelen beschikbaar te stellen. Zo'n voorstel behoort daarom inzicht te geven in welke kosten en opbrengsten aan een vervolg zijn verbonden.

Op tal van plekken worden projecten uitgevoerd die moeten bijdragen aan het verbeteren en verder ontwikkelen van het recreatiegebied. De Rottemeren en Staatsbosbeheer vinden het belangrijk dat tijdig een beheertoets (Beheerkostenberekening & Analyses) wordt uitgevoerd.

3.3.1. Plan- en projectvoorbereiding

Wat willen we bereiken

Beoogd wordt een advies dat de kwaliteiten en potentie van het gebied omschrijft. Onderdeel daarvan is een analyse van (potentiële) bezoekers. Daarnaast bevat het advies aanbevelingen voor mogelijke differentiatie tussen gebieden, beheer en investeringsmaatregelen.

Wat gaan we er voor doen

Soms is het wenselijk om, voorafgaand aan een ontwikkelplan, te starten met een verkenning. Een ontwikkelplan met stevig draagvlak in de omgeving vraagt immers om grondige voorbereiding. Als basisinformatie voor een ontwikkelplan (of kleinere aanpassingen) in het gebied wordt een vraaganalyse van bezoek en omgeving gemaakt dat resulteert in een analyse van trends en kansen, en een advies.

3.4.Overhead

3.4.1. Bestuursproducten

3.4.1.1. Accountmanagement

Wat willen we bereiken

De accountmanager is een deskundig aanspreekpunt voor het recreatieschap en een opdrachtnemer voor uw bestuurlijke opdrachten.

Wat gaan we er voor doen

Met de bestuurlijk-juridische achtergrond en kennis organisatie fungeert de accountmanager als sparringpartner voor uw organisatie. Hij is opdrachtnemer voor uw bestuurlijke opdrachten,

bewaakt de voortgang van de projecten en werkzaamheden die daaruit voortkomen en informeert u over de voortgang en de eindresultaten.

3.4.1.2. Bestuursadvies

Wat willen we bereiken

De bestuurssecretaris levert een effectieve ondersteuning en advisering van uw bestuur.

Wat gaan we er voor doen

De bestuurssecretaris is uw expert-sparringpartner. Hij adviseert en begeleidt uw bestuur en andere samenwerkingspartners. Met zijn/haar bestuurlijk-juridische achtergrond heeft hij/zij veel kennis van onder meer gemeenschappelijke regelingen. Hij/zij ondersteunt de uitvoering van bestuurlijke taken en besluitvormingsprocessen en denkt mee over bestuurlijke vraagstukken. Als rechterhand van het bestuur vertaalt de bestuurssecretaris uw besluiten naar concrete afspraken voor Staatsbosbeheer.

3.4.1.3. Secretariaat

Wat willen we bereiken

Het ambtelijk secretariaat zorgt ervoor dat de vergaderingen goed voorbereid en professioneel verlopen, dat de daarbij behorende vergaderstukken tijdig beschikbaar zijn en dat de archivering op orde is.

Wat gaan we er voor doen

De ambtelijke secretaris verzorgt de planning, organisatie, voorbereiding, verslaglegging en archivering van de bestuursvergaderingen. Met gedegen kennis van bestuurlijk-juridische processen bewaken de ambtelijk secretaris dat voldaan wordt aan de vereisten en bepalingen die onder meer de Wet Gemeenschappelijke Regelingen stelt.

3.4.2. Financiële diensten

3.4.2.1. Financieel beleid

Wat willen we bereiken

Beoogd wordt een solide financieel beleid dat voldoet aan juridische en financiële vereisten, verordeningen, notities en kaders.

Wat gaan we er voor doen

Zorgvuldig terreinbeheer en -ontwikkeling vraagt om zorgvuldig budgetbeheer. De beschikbare middelen zijn immers bedoeld om de doelen en visie te realiseren voor uw gebieden. Door kennis, ervaring en netwerk worden de terreinen zo efficiënt mogelijk beheerd. Er wordt een intern inkoop- en beleidskader opgesteld, (Europese) aanbestedingen worden begeleid, contracten worden opgesteld, rapportages voor verantwoording en accountantscontrole worden verzorgd, en de verzekeringsportefeuille wordt gecoördineerd. Uiteraard volgens de wettelijke vereisten. En op onderwerpen wordt financieel advies gegeven.

3.4.2.2. Planning en control

Wat willen we bereiken

Een Planning & Control-cyclus (P&C) is een wettelijke vereiste. En het geeft daarnaast kader en sturing aan het bestuur en biedt ondersteuning om de doelstellingen te bereiken.

Wat gaan we er voor doen

Deze P&C begint met het plannen van de jaarlijkse activiteiten (begroting) en eindigt met het vaststellen van het jaarresultaat en het samenstellen van de jaarrekening. Administratie (de vastlegging van financiële handelingen) maakt vanzelfsprekend onderdeel uit van P&C. Met de najaarsrapportage wordt de uitvoering van activiteiten bewaakt en wordt er voor gezorgd dat de bedrijfsvoering 'in control' blijft. Indien nodig wordt het voorgenomen beleid of de activiteiten en processen bijgesteld. Uiteraard binnen het extern kader van Gemeentewet, het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV), fiscale wetgeving en andere wet- en regelgeving.

3.4.3. Juridische diensten

3.4.3.1. Aansprakelijkheid

Wat willen we bereiken

Beoogd wordt een beperking van aansprakelijkheidsprocedures, - risico's en -kosten. Efficiënte afhandeling van klachten voorkomt bovendien eventuele beroepsprocedures bij de Nationale Ombudsman.

Wat gaan we er voor doen

Terreineigendom en -beheer brengen juridische verantwoordelijkheden met zich mee. Gezorgd wordt voor een onderbouwde afwijzing of toewijzing van claims, voor de (financiële) afhandeling ervan, of claims worden doorgestuurd naar de verantwoordelijke partij. Omgekeerd wordt gezorgd voor aansprakelijkheidstelling van derden bij schade aan de terreinen. Bij klachten op grond van de Algemene wet bestuursrecht wordt gezorgd voor correspondentie met de directe toezichthouder (Politie en OM), worden hoorzittingen voorbereid en worden beslissingen opgesteld. Verder worden beroepen van klagers bij de Nationale Ombudsman afgehandeld. In bezwaarprocedures wordt gezorgd voor de hoorzittingen en worden beslissingen op bezwaar opgesteld.

3.4.3.2. Juridische ondersteuning

Wat willen we bereiken

Beoogd wordt een goede en snelle juridische ondersteuning ter voorkoming en beperking van imagoschade en allerhande risico's.

Wat gaan we er voor doen

Voor effectief beheer en ontwikkeling van terreinen is een solide juridische basis onmisbaar. Daarom wordt vorm gegeven aan tal van overeenkomsten in het kader van beleid en uitvoering van beheer, waaronder de samenwerking met derden (private en publieke partijen). Dat gebeurt onder andere door adviseren, beoordelen en/of opstellen van overeenkomsten.

3.4.3.3. Procederen

Wat willen we bereiken

Het voorkomen van een onnodige gerechtelijke procedure spaart tijd en geld. In die gevallen waarin geprocedeerd moet worden, wordt een vlotte en correcte afhandeling van de procedure beoogd en draagt zodoende bij aan een besparing van kosten en komt uw imago ten goede.

Wat gaan we er voor doen

Mochten conflicten met derden tot juridische procedures leiden, dan wordt er geprocedeerd als verweerder, eisende partij, gedaagde of belanghebbende en zijn de juristen het aanspreekpunt voor de advocaat. Ook worden collega's bijgestaan in juridische procedures, bijvoorbeeld als zij slachtoffer zijn van een delict of een ongeval. Als het nodig is, wordt er opgetreden als gemachtigde in een gerechtelijke procedure.

3.4.3.4. WOB-procedures

Wat willen we bereiken

Gestreefd wordt naar een snelle en correcte afhandeling van WOB-procedures.

Wat gaan we er voor doen

WOB-verzoeken worden in behandeling genomen. Ook kan een zienswijze opgesteld worden op een WOB-verzoek dat door derden wordt behandeld en waarin het recreatieschap derde-belanghebbende bent. Cruciaal hierbij is dat over de gevraagde informatie (documenten) beschikt kan worden.

3.5. Projecten/kredieten

Er zijn bij het opstellen van deze conceptbegroting nog geen veranderingen bekend m.b.t. de lopende kredieten per 31-12-2021 zoals opgenomen in de jaarrekening 2021.

Bij de najaarsrapportage 2022 zal een geactualiseerd inzicht worden gegeven inclusief de eventueel vastgestelde aanvragen die ingediend worden voor de komende bestuursvergaderingen.

3.6. Mutaties reserves

Een meerjarenoverzicht van het verloop van de reserves is opgenomen onder hoofdstuk 5 Financiële Begroting.

3.7. Wat gaat het kosten

Deelproduct/product	Lasten		
	Begroting 2022 na 1e wijziging	Indexering en overige mutaties	Concept Begroting 2023
Totaal personeel	1.313.300	45.100	1.362.900
Totaal materieel	3.084.800	65.700	3.134.800
Totaal Gebiedsbeheer	4.398.100	110.800	4.497.700
Totaal personeel	40.400	1.900	42.300
Totaal materieel			
Totaal Maatschappelijke betrokkenheid	40.400	1.900	42.300
Totaal personeel	75.900	3.600	79.500
Totaal materieel			
Totaal Plannen maken	75.900	3.600	79.500
Totaal personeel	191.700	9.100	200.800
Totaal materieel	4.600	2.700	7.300
Overhead Bestuurlijke diensten	196.300	11.800	208.100
Totaal personeel	142.800	6.900	149.700
Totaal materieel	24.000	(5.800)	18.200
Overhead Financiële diensten	166.800	1.100	167.900
Totaal personeel	44.700	2.300	47.000
Totaal materieel	3.500	200	3.700
Overhead Juridische diensten	48.200	2.500	50.700
Totaal overhead	411.300	15.400	426.700
Deelnemersbijdrage Gemeente Rotterdam			
Deelnemersbijdrage Gemeente Lansingerland			
Deelnemersbijdrage Gemeente Zuidplas			
Algemene middelen	-	-	-
Onvoorzien	500	(500)	-
Saldo gewone bedrijfsvoering	4.926.200	131.200	5.046.200
Totaal kredieten (PM)	-	-	-
Saldo van baten en lasten	4.926.200	131.200	5.046.200
Deelproduct/product	Lasten		
	Begroting 2022 na 1e wijziging	Indexering en overige mutaties	Concept Begroting 2023
Reserve vervangingsinvesteringen	35.000		35.000
Reserve afschrijvingen			-
Reserve beheer Noordover			-
Totaal mutatie reserves	35.000	-	35.000
Saldo	4.961.200	131.200	5.081.200

Baten		
Begroting 2022 na 1e wijziging	Indexering en overige mutaties	Concept Begroting 2023
-	-	-
776.300	7.000	783.300
776.300	7.000	783.300
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
3.667.400	100.700	3.768.100
201.500	5.500	207.000
161.200	4.500	165.700
4.030.100	110.700	4.140.800
-	-	-
4.806.400	117.700	4.924.100
-	-	-
4.806.400	117.700	4.924.100
Baten		
Begroting 2022 na 1e wijziging	Indexering en overige mutaties	Concept Begroting 2023
34.000	2.300	36.300
120.800		120.800
154.800	2.300	157.100
4.961.200	120.000	5.081.200

Saldo		
Begroting 2022 na 1e wijziging	Indexering en overige mutaties	Concept Begroting 2023
1.313.300	45.100	1.362.900
2.308.500	58.700	2.351.500
3.621.800	103.800	3.714.400
40.400	1.900	42.300
40.400	1.900	42.300
75.900	3.600	79.500
75.900	3.600	79.500
191.700	9.100	200.800
4.600	2.700	7.300
196.300	11.800	208.100
142.800	6.900	149.700
24.000	(5.800)	18.200
166.800	1.100	167.900
44.700	2.300	47.000
3.500	200	3.700
48.200	2.500	50.700
411.300	15.400	426.700
(3.667.400)	(100.700)	(3.768.100)
(201.500)	(5.500)	(207.000)
(161.200)	(4.500)	(165.700)
(4.030.100)	(110.700)	(4.140.800)
500	(500)	-
119.800	13.500	122.100
-	-	-
119.800	13.500	122.100
Saldo		
Begroting 2022 na 1e wijziging	Indexering en overige mutaties	Concept Begroting 2023
35.000	-	35.000
(34.000)	(2.300)	(36.300)
(120.800)	-	(120.800)
(119.800)	(2.300)	(122.100)
-	11.200	-

4. Paragrafen

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen weerspiegelt de mate waarin het schap in staat is middelen vrij te maken om de risico's die zich in de praktijk voordoen op te vangen zonder dat dit betekent dat het beleid veranderd/ ingekrompen moet worden.

Conform de nota weerstandsvermogen wordt de ratio weerstandsvermogen berekend om te bepalen of het schap in staat is voldoende financiële middelen vrij te maken voor het dekken van de risico's op het moment dat de risico's zich voordoen. Voor de waardering van de toereikendheid van het weerstandsvermogen wordt de volgende tabel gehanteerd.

Ratio weerstandsvermogen

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	$> 2,0$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$< 0,6$	Ruim onvoldoende

Risicoanalyse

Veranderingen in bestaande (eerder gemelde) risico's	Aard van het risico	Financiële omvang risico	Kans van optreden*	Impact (uitgaande van vier jaar)
1. Invoering van de Vennootschapsbelasting (Vpb) voor overheidsondernemingen	Incidenteel/ structureel	p.m.	Middel	p.m.
2. Locatie asfaltfabriek	Incidenteel	€ 285.000	Laag	€ 57.000
3. Nazorg grondwaterverontreiniging stortplaats HBB	Incidenteel	€ 87.000	Laag	€ 17.400
4. Ezelsbruggetje	Incidenteel	€ 30.000	Middel	€ 15.000
Totaal		€ 402.000		€ 89.400

*De financiële impact wordt berekend door bij een hoog risico 80%, bij een gemiddeld risico 50% en bij een laag risico 20% van het bedrag van de financiële omvang te nemen.

Risico 1: Invoering van de Vennootschapsbelasting (Vpb) voor overheidsondernemingen

Met ingang van 1 januari 2016 is de Vpb-plicht voor overheidslichamen, waaronder gemeenschappelijke regelingen, ingevoerd. De vennootschapsbelastingrisico's zijn in een extern advies door een fiscalist ten behoeve van alle recreatieschappen in beeld gebracht. De kern van het advies is als volgt: per activiteit of cluster van activiteiten is beoordeeld of met de uitvoering van de betreffende activiteit een onderneming in fiscaalrechtelijke zin wordt gedreven.

Er is sprake van een fiscale onderneming indien aan elk van de volgende drie voorwaarden is voldaan:

1. Duurzame organisatie van kapitaal en arbeid;
2. Deelname aan het economisch verkeer;
3. Winstoogmerk en/of concurrentie.

Voor een aantal activiteiten, die vallen onder economisch beheer (huren en erfpacht) is waarschijnlijk geen sprake van een fiscale onderneming, omdat geen sprake is van deelname aan het economisch verkeer. Aan dit criterium is niet voldaan aangezien de activiteiten beperkt zijn tot 'normaal vermogensbeheer', dit omdat er slechts beperkt arbeid wordt verricht en er geen causaal verband is tussen arbeid en rendement.

Voor de overige activiteiten is ook geen sprake van een fiscale onderneming omdat geen sprake is van structurele vermogensoverschotten dan wel wordt het standpunt ingenomen dat een vrijstelling kan worden toegepast, zodat geen vennootschapsbelasting is verschuldigd.

Aangezien de inhoud van het advies nog niet is bevestigd door de Belastingdienst, blijft vennootschapsbelasting een risico. Dit is echter niet te kwantificeren en wordt derhalve beschouwd als een PM-post.

Risico 2: Locatie asfaltfabriek

De saneringsplicht voor de locatie asfaltfabriek is in 2007 afgelopen. Het recreatieschap beschouwt zich onschuldig eigenaar die niet voor de kosten (indicatie € 285.000) kan worden aangesproken. Zoals op 29 november 2007 aan het Algemeen Bestuur is medegedeeld heeft het Dagelijks Bestuur op basis van deze informatie op 20 september 2007 besloten niet tot sanering over te gaan. De locatie van de asfaltfabriek ligt in het tracé van de A16 Rotterdam en zal in dit kader worden gesaneerd door Rijkswaterstaat (RWS). De opdrachtnemer van RWS heeft de sanering in twee delen opgesplitst. Deel 1 is uitgevoerd en betreft de oppervlaktesanering om het bouwterrein in te kunnen richten. Deel 2 wordt uitgevoerd wanneer de damwanden rondom geplaatst zijn en het uitgraven van dit deel van de bouwkuip start. De kosten worden door Rijkswaterstaat en de provincie Zuid-Holland gedragen. Het schap zal hier waarschijnlijk geen bijdrage in hoeven te doen. Om die reden wordt het risico laag ingeschat en is in de tabel 20% van € 285.000, zijnde € 57.000 opgenomen.

Risico 3: Nazorg grondwaterverontreiniging stortplaats Hoge Bergse Bos

Uit de eindinspectie van de stortplaats in het Hoge Bergse Bos is gebleken dat het beheerssysteem dat rondom de stortheuvels is aangelegd niet optimaal werkt. Er is een (klein) risico dat in de toekomst een verontreiniging in het grondwater in de omgeving wordt vastgesteld, waardoor bodemsaneringsmaatregelen noodzakelijk zijn. Met dit risico is in het door Gedeputeerde Staten goedgekeurde nazorgplan geen rekening gehouden. Indien een dergelijke saneringsnoodzaak aanwezig is, dan is de provincie Zuid-Holland van mening dat het recreatieschap gedurende 10 jaar (tot 1 juli 2025) rekening moet houden met kosten op basis van de maatregelen en de mogelijke kosten die op € 87.000 worden geraamd wat bij een lage kans leidt tot een impact van € 17.400. Het recreatieschap kan zich vinden in deze benadering die goedkoper is dan het hernieuwd aanleggen van de drainage.

Risico 4: Ezelsbruggetje

De kinderboerderij Het Ezelsbruggetje in de Bleiswijkse Zoom wordt op basis van een mondelinge gebruiksovereenkomst geëxploiteerd. De huidige exploitant/beheerder is op gevorderde leeftijd en heeft te kennen gegeven binnenkort te stoppen. Hij heeft geen opvolger. Samen met de gemeente Lansingerland wordt gezocht naar een nieuwe partij die de exploitatie van het Ezelsbruggetje wil continueren. Met deze partij zullen heldere afspraken worden vastgelegd. Echter, zolang deze partij en deze afspraken er nog niet zijn draagt het recreatieschap het risico voor het opruimen van terrein, opstallen etc. indien de huidige exploitant/beheerder stopt. Het risico wordt gemiddeld laag ingeschat en is in de tabel 50% van circa € 30.000, zijnde circa € 15.000 opgenomen.

Ratio Weerstandsvermogen

Zoals hiervoor aangegeven wordt de ratio weerstandsvermogen berekend om te bepalen of het schap in staat is voldoende financiële middelen vrij te maken voor het dekken van de risico's op het moment dat de risico's zich voordoen.

De gekwantificeerde risico's bedragen ca. € 89.400. Daarmee is de ratio van het Weerstandsvermogen uitstekend te noemen.

Kengetallen BBV

In het BBV (=financiële regelgeving voor gemeenten, provincies, Gemeenschappelijke Regelingen) staat dat er in de jaarstukken enkele kengetallen moeten worden opgenomen.

Normen:

Netto schuldquote: < 90% is minst risicovol, 90-130% is neutraal, > 130% is meest risicovol.

Solvabiliteitsratio: > 50% is minst risicovol, 20 - 50% is neutraal, < 20% is meest risicovol.

Structurele exploitatieruimte: evenwicht (0 of positief).

De kengetallen staan in onderstaande tabel.

Kengetallen	Begroting 2023	Rekening 2024	Begroting 2025	Rekening 2026
netto schuldquote	nvt	nvt	nvt	nvt
solvabiliteitsrisico	72%	72%	72%	72%
structurele exploitatieruimte	0%	0%	0%	0%

Deze kengetallen geven enig inzicht in de financiële positie en de financiële weerbaar- en wendbaarheid van de organisatie.

De netto schuldquote geeft een beeld van het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Bij de "netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen" worden ook de verstrekte leningen meegenomen. Een negatieve schuldquote geeft in feite aan dat er per saldo geen sprake is van een schuld.

De solvabiliteitsratio wordt berekend als het percentage van het totale eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen van het schap. Dit geeft inzicht in de mate waarin het schap in staat is om aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

Het kengetal "structurele exploitatieruimte" geeft aan of de structurele baten groter zijn dan de structurele lasten. Dit wordt in het kengetal als percentage van de totale baten uitgedrukt. Dit kengetal zegt in feite iets over het structurele jaarrekeningsaldo, d.w.z. zonder alle incidentele baten en lasten.

4.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Het goed onderhouden van de gebieden is een belangrijke taak voor het schap om duurzaam gebruik mogelijk te maken. Als basis voor het plannen van regulier- en groot onderhoud en vervangingsinvesteringen wordt het Terrein Beheer Model (TBM) gehanteerd. Dit model is gebaseerd op zogenaamde doeltypen (bijvoorbeeld speel- en ligweide, strand of bos) waarvoor een gestandaardiseerde inrichting met daarbij behorende onderhoudscycli en normkosten zijn bepaald. Het totaal aan oppervlaktes, stuks en lengte van de aanwezige doeltypes bepaalt met de cycli en de normkosten de geplande lasten voor meerjarig duurzaam onderhoud.

De geplande lasten van groot onderhoud fluctueren van jaar tot jaar. Dit kan een direct en groot effect hebben op het jaarresultaat en daarmee op de jaarlijkse deelnemersbijdrage. Om dit ongewenste effect zoveel mogelijk te voorkomen heeft het schap ervoor gekozen om een egalisatievoorziening groot onderhoud in te stellen. Jaarlijks wordt een vastgestelde dotatie ten laste van de exploitatie gebracht en de werkelijke onderhoudslasten worden ten laste van de Voorziening verantwoord.

Jaarlijks worden de geplande lasten, de dotatie en de werkelijke kosten gemonitord. Elk jaar wordt de dotatie opnieuw berekend en vastgesteld tenzij uit de monitoring volgt dat eerder een bijstelling nodig is. In 2019 heeft een nieuwe herijking plaatsgevonden, deze is in 2020 doorgevoerd.

Onderstaande tabel laat het verwachte verloop van de voorziening Groot Onderhoud zien voor de komende jaren.

STAND VOORZIENING	2023	2024	2025	2026
Stand voorziening per 1 januari	1.753.079	1.672.427	1.518.150	1.011.599
Dotatie	1.605.900	1.605.900	1.605.900	1.605.900
Onttrekking	1.686.552	1.760.177	2.112.451	828.828
Stand voorziening per 31 december	1.672.427	1.518.150	1.011.599	1.788.671

Het meerjarenonderhoudsplan is gerelateerd aan het terreinbeheermodel en de daarin opgenomen doeltypes. Sommige doeltypes kennen fluctuaties in de lasten en vragen een planning met een meerjarenperspectief. Deze doeltypes zijn ondergebracht in specifieke categorieën, zoals baggeren of asfalt.

4.3 Financiering

Kasgeldlimiet

Tot het kasgeld behoren alle vlottende schulden < 1 jaar, de contante gelden in kas, de uitgaande gelden < 1 jaar en de tegoeden/ schulden rekening-courant. Doel van de kasgeldlimiet is het beperken van de renterisico's op de korte schuld. De korte schuld is bedoeld voor de lopende uitgaven en zodoende is de limiet gekoppeld aan het begrotingstotaal. De kasgeldlimiet is vastgesteld op 8,2% van het totaal van de jaarbegroting bij aanvang van het jaar.

Bij dit schap wordt voldaan aan de kasgeldlimiet, aangezien er per saldo geen sprake is van een kortlopende schuld.

Renterisiconorm

De renterisiconorm stelt een limiet aan het renterisico over de lange termijn financiering. Het renterisico is het geldbedrag aan leningen dat in een bepaald jaar aan renteherziening en herfinanciering onderhevig is. Het renterisico mag maximaal 20% van het begrotingstotaal per 1 januari van het betreffende kalenderjaar bedragen. De renterisiconorm benadrukt het belang van een goede spreiding van de leningenportefeuille en de renterisico's.

De renterisiconorm is voor dit schap niet van toepassing, aangezien er geen sprake is van opgenomen geldleningen. Ook voor de komende 4 jaren worden geen geldleningen verwacht.

Schatkistbankieren

Bij het schatkistbankieren wordt dagelijks het saldo bij een vastgesteld drempelbedrag overgeboekt op een bankrekening ten gunste van de rekening-courant die een decentrale overheid heeft bij de schatkist. Omgekeerd kan het saldo ook worden aangevuld ten laste van de rekening-courant die een decentrale overheid heeft bij de schatkist. Voor het schap zijn de benodigde overeenkomsten met het Rijk afgesloten.

EMU saldo

De berekening van het EMU-saldo is op transactiebasis. Dit betekent dat de daadwerkelijke betaling van belang is. De berekeningswijze is vergelijkbaar met het kasstelsel, dat voor het Rijk van toepassing is. De decentrale overheden, waaronder gemeenschappelijke regelingen, voeren echter een administratie uit op basis van het baten-lastenstelsel. Dit stelsel is voor de decentrale overheden verplicht op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten). Het EMU-saldo wordt berekend door, afhankelijk van de kasmutatatie, bij het exploitatiesaldo enkele posten op te tellen of af te trekken.

Berekening EMU-saldo					
Omschrijving	Telling	2023	2024	2025	2026
Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	+ / +	-122	-122	-122	-122
Afschrijvingen tlv de exploitatie	+ / +	12	12	12	12
Saldo onttrekkingen en dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	+ / +	-81	-154	-507	777
Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	- / -	503	503	503	503
Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht op investeringen in (im)materiële vaste activa	+ / +	0			
Aankoop van grond en uitgaven aan bouw-, woonrijp maken	- / -	0			
Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	- / -	0			
Gerealiseerde boekwinst bij verkoop effecten en bij verkoop (im)materiële vaste activa	- / -	0			
Aandeel in EMU-saldo		-694	-767	-1.120	164

4.4 Grondbeleid

Het Dagelijks Bestuur van het Recreatieschap Rottemeren heeft begin 2016 de nota grondbeleid vastgesteld, waarin de volgende uitgangspunten centraal staan. Grond is een middel en geen doel.

- Bij en met de inzet van grond wordt financiële optimalisatie nagestreefd.
- Met de inzet van grond wordt samenwerking met gebiedspartijen gezocht.
- Hoewel het schap zelf geen grond- of opstalexploitaties voert, heeft zij in haar aanpak een actieve houding. Hierbij stuurt zij – in samenwerking met de andere gebiedspartijen - actief op programmering, kostenbeheersing en opbrengstoptimalisatie.
- Het schap werkt innovatief en extern gericht, zoekt naar nieuwe verbanden en geeft waar mogelijk ruimte aan nieuwe technologieën en duurzame toepassingen.
- Het schap neemt in beginsel niet risicodragend deel in gebieds- en vastgoedontwikkelingen en niet zelf grond-of opstalexploitaties voert.
- Bij de inzet van grond en vastgoed werkt het schap transparant en marktconform.

Financieel

Naast het algemene uitgangspunt van financiële optimalisatie is de inzet vooral gericht geweest op het behoud van het huidige niveau van inkomsten in de schapsbegroting, zulks in relatie tot de met eigendom/erfpacht samenhangende kosten. Door het aanhoudende herstel van de economie zal de investeringsbereidheid bij ontwikkelende partijen toenemen, maar concrete investerings-voorbeelden zijn nog niet voor handen.

4.5 Bedrijfsvoering

Rottemeren is een bestuurlijke organisatie en heeft geen eigen personeel in dienst. Uitvoering van de eigen kerntaken vereist derhalve een derde uitvoerende partij. Dit is Staatsbosbeheer. De samenwerking is in 2020 verlengd tot en met 2025. Bij de samenwerkingsovereenkomst hoort een volmacht- en mandaatlijst.

De personele component van de dienstverlening door Staatsbosbeheer in 2021 blijkt uit de volgende tabel.

Productomschrijving	Totaal Gebiedsbeheer	Totaal Maatschappelijke betrokkenheid	Totaal Plannen maken	Totaal overhead	Totaal
Beheerinformatie	56.300				56.300
Uitvoeren Terreininspecties	118.300				118.300
Ondersteuning recreatie-, landschaps- en natuurbeheer	34.900				34.900
uitvoeren Terreinbeheer RO 30%	379.000				379.000
Omgevingscommunicatie	186.300				186.300
Beheer vastgoed en gronden (rentmeesterschap)	131.700				131.700
Toezicht en Handhaving	418.100				418.100
Vergunningen, ontheffingen en toestemmingen	38.300				38.300
Vrijwilligers en actief burgerschap		42.300			42.300
Plan- en projectvoorbereiding			79.500		79.500
					-
Accountmanagement				81.700	81.700
Bestuursadvies				68.400	68.400
Secretariaat				50.700	50.700
Planning en control				137.200	137.200
Financieel beleid				12.500	12.500
Aansprakelijkheid				9.900	9.900
Juridische ondersteuning				34.500	34.500
Procederen				1.300	1.300
WOB-procedures				1.300	1.300
Subtotaal	1.362.900	42.300	79.500	397.500	1.882.200
Dienstverlening in uitgaven voorziening groot onderhoud	389.204				389.204
Totaal					2.271.404

5. Financiële begroting

Staat van baten en lasten over 2023

Deelproduct/product	Lasten	Baten	Saldo
	Begroting 2023	Begroting 2023	Begroting 2023
Beheerinformatie	56.300		56.300
Uitvoeren Terreininspecties	118.300		118.300
Ondersteuning recreatie-, landschaps- en natuurbeheer	34.900		34.900
uitvoeren Terreinbeheer RO 30%	379.000		379.000
Omgevingscommunicatie	186.300		186.300
Beheer vastgoed en gronden (rentmeesterschap)	131.700		131.700
Toezicht en Handhaving	418.100		418.100
Vergunningen, ontheffingen en toestemmingen	38.300		38.300
Totaal personeel	1.362.900	-	1.362.900
Regulier onderhoud	1.263.500		1.263.500
Dotatie voorziening groot onderhoud	1.605.900		1.605.900
Afschrijving economisch nut	12.700		12.700
Afschrijving maatschappelijk nut	36.300		36.300
Afschrijving maatschappelijk nut investeringen vanaf 2019	-		-
Energie- en waterverbruik	46.100		46.100
Belastingen	110.000		110.000
Verzekeringen	37.300		37.300
Lasten Sluiswachterswoning	2.000		2.000
Advieskosten, taxatie en notaris	5.800		5.800
Advieskosten Bezwaar en Beroep	1.500		1.500
Publiciteit & voorlichting	13.700		13.700
Veerdiensten		4.100	(4.100)
Precario		5.900	(5.900)
Huren en pachten		720.000	(720.000)
Diverse baten. Jaarlijkse vrijval voorziening afkoopsummen		24.200	(24.200)
Vergunningen, Ontheffingen en Toestemmingen		20.000	(20.000)
Bijdrage gemeente Zevenhuizen Moerkapelle		9.100	(9.100)
Totaal materieel	3.134.800	783.300	2.351.500
Gebiedsbeheer	4.497.700	783.300	3.714.400
Vrijwilligers en actief burgerschap	42.300		42.300
Personeel	42.300	-	42.300
Maatschappelijke betrokkenheid	42.300	-	42.300
Plan- en projectvoorbereiding	79.500		79.500
Personeel	79.500	-	79.500
Plannen maken	79.500	-	79.500
Overhead			
Accountmanagement	81.700		81.700
Bestuursadvies	68.400		68.400
Secretariaat	50.700		50.700
Personeel	200.800	-	200.800
Bestuurskosten	7.300	-	7.300
Materieel	7.300	-	7.300
Bestuurlijke diensten	208.100	-	208.100
Financieel beleid	12.500		12.500
Planning en control	137.200		137.200
Personeel	149.700	-	149.700
Accountantskosten	17.700		17.700
Bank- en treasurykosten	500		500
Overige kosten	-		-
Materieel	18.200	-	18.200
Financiële diensten	167.900	-	167.900
Aansprakelijkheid	9.900		9.900
Juridische ondersteuning	34.500		34.500
Procederen	1.300		1.300
WOB-procedures	1.300		1.300
Personeel	47.000	-	47.000
Advieskosten	3.700		3.700
Materieel	3.700	-	3.700
Juridische diensten	50.700	-	50.700
Totaal overhead	426.700	-	426.700
Deelnemersbijdragen	-	4.140.800	(4.140.800)
Algemene middelen	-	4.140.800	(4.140.800)
Onvoorzien	-	-	-
Saldo gewone bedrijfsvoering	5.046.200	4.924.100	122.100
Totaal kredieten	-	-	-
Saldo van baten en lasten	5.046.200	4.924.100	122.100
Deelproduct/product	Begroting 2022	Begroting 2022	Begroting 2022
Mutatie reserves			
Reserve beheer Noordoever		120.800	(120.800)
Reserve afschrijvingen		36.300	(36.300)
Reserve vervangingsinvesteringen	35.000		35.000
Totaal mutatie reserves	35.000	157.100	(122.100)
Saldo	5.081.200	5.081.200	-

Meerjarenbegroting

Recreatieschap Rottemeren Meerjarenraming 2023-2026	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Gebiedsbeheer	4.497.700	4.497.700	4.497.700	4.497.700
Maatschappelijke betrokkenheid	42.300	42.300	42.300	42.300
Plannen maken	79.500	79.500	79.500	79.500
Overhead	426.700	426.700	426.700	426.700
Lasten uit gewone bedrijfsvoering	5.046.200	5.046.200	5.046.200	5.046.200
Gebiedsbeheer	783.300	783.300	783.300	783.300
Deelnemersbijdragen	4.140.800	4.140.800	4.140.800	4.140.800
Baten uit gewone bedrijfsvoering	4.924.100	4.924.100	4.924.100	4.924.100
Saldo gewone bedrijfsvoering	122.100	122.100	122.100	122.100
Toevoeging reserves	35.000	35.000	35.000	35.000
Ottrekking reserves	157.100	157.100	157.100	157.100
Saldo toevoeging en ottrekking reserves	-122.100	-122.100	-122.100	-122.100
Resultaat	0	0	0	0

Grondslagen voor de meerjarenbegroting

De grondslagen voor de ramingen in de meerjarenbegroting zijn vermeld in hoofdstuk 2 "Uitgangspunten".

In de meerjarenbegroting zijn alleen de structurele baten en lasten opgenomen. Dit geldt ook voor toevoegingen en ottrekkingen aan de reserves zoals hieronder opgenomen.

Structureel evenwicht:

Voor een toelichting op het begrip "structureel evenwicht" wordt verwezen naar de toelichting bij het overzicht van baten en lasten.

In de structurele saldi van de meerjarenbegroting zijn de volgende structurele toevoegingen en ottrekkingen aan reserves begrepen.

Deelnemersbijdragen

Het verloop van de deelnemersbijdragen is als volgt:

Recreatieschap Rottemeren Deelnemersbijdragen	Begroting 2023		Begroting 2022		Realisatie 2021	
Gemeente Rotterdam	3.768.100	91%	3.667.400	91%	3.614.300	91%
Gemeente Lansingerland	207.000	5%	201.500	5%	198.600	5%
Gemeente Zuidplas	165.700	4%	161.200	4%	158.900	4%
Totaal deelnemersbijdragen	4.140.800		4.030.100		3.971.800	

Reserves

Realisatie t/m 2021 en prognose 2022-2026
(bedragen * € 1.000)

	Saldo			Saldo			Saldo			Saldo			Saldo			Saldo
OVERZICHT RESERVES ROTTERDAM	31-12-2021	Toevoeging	Onttrekking	31-12-2022	Toevoeging	Onttrekking	31-12-2023	Toevoeging	Onttrekking	31-12-2024	Toevoeging	Onttrekking	31-12-2025	Toevoeging	Onttrekking	31-12-2026
ALGEMENE RESERVE	3.998		-700	3.298		-65	3.233			3.233			3.233			3.233
BESTEMMINGSRESERVES																
Investeringsreserve	2.584		-1.914	670		-42	628		-163	465			465			465
Reserve Beheer Noordoevers	1.987		-121	1.866		-121	1.745		-121	1.624			1.503		-121	1.382
Reserve vervangingsinvesteringen	132	35		167	35		202	35		237	35		272	35		307
Reserve Herinrichting Gebied A16	2.904		-726	2.178		-726	1.452		-726	726			0			0
Reserve Kwaliteitsimpuls Biodiversiteit	30		-30	0			0			0			0			0
Afschrijvingsreserve	1.069		-36	1.033		-36	997		-36	961			925		-36	889
				0			0			0			0			0
SUBTOTAAL BESTEMMINGSRESERVES	8.706	35	-2.827	5.914	35	-925	5.024	35	-1.046	4.013	35	-883	3.165	35	-157	3.043
TOTAAL RESERVES	12.704	35	-1.829	9.212	35	-990	8.257	35	-1.081	7.246	35	-969	6.398	35	-157	6.276

De onttrekkingen op de algemene reserve en de investeringsreserve betreffen de verwachte onttrekkingen ('claims') in 2022 tot en met 2024 op de lopende kredieten per 31 december 2021.

Algemene Reserve

De Algemene Reserve bestaat uit de componenten van het eigen vermogen waaraan het algemeen bestuur geen 'bepaalde' bestemming heeft gegeven. De Algemene Reserve heeft als belangrijkste functie het vormen van een buffer voor financiële tegenvallers. De tekorten en de overschotten op de jaarrekening komen in principe ten laste respectievelijk ten gunste van de Algemene Reserve.

Investeringsreserve

Het doel van de Investeringsreserve is het dekken van de kosten van nieuwe investeringen.

Reserve beheer noordoever

Het Recreatieschap heeft voor het BRG (Bestaand Rotterdams Gebied) project Noordoever de verantwoordelijkheid voor het beheer van de Noordoever afgekocht. Om het beheer van de Noordoever over te nemen is een eenmalige afkoopsom beschikbaar gesteld door het Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam. Jaarlijks wordt voor beheer en onderhoud € 120.838 onttrokken en toegevoegd aan de exploitatie.

Reserve vervangingsinvesteringen

Eind 2014 is bij het vaststellen van de Nota Reserves en Voorzieningen besloten tot het instellen van deze reserve ter dekking van vervanging van inrichtingselementen in de gebieden. Alleen de vervangingen van kunstwerken (bruggen en steigers) van meer dan € 50.000 én alle vervangingen van gebouwen vallen onder de noemer vervangingsinvestering.

Voor het doen van een vervangingsinvestering is een besluit van het algemeen bestuur nodig. Er zijn geen onttrekkingen voorzien voor de komende jaren.

Reserve herinrichting gebied A16

Eind 2016 heeft het Algemeen Bestuur besloten tot het instellen van een bestemmingsreserve voor de financiering van de bovenwettelijke maatregelen voor het gebied rond de aan te leggen A16 in het Lage Bergse Bos.

Reserve afschrijvingslasten RM

Deze reserve dient ter dekking van de jaarlijkse afschrijvingslasten op de programma's (exploitatie) van de investeringen in maatschappelijk nut welke vanaf 2018 geactiveerd worden.

6. Bijlagen

Bijlage “Bedragen per taakveld”

Verdeling taakvelden	2023		
	Lasten	Baten	Saldo
0.4 - Overhead	426.200	-	426.200
0.5 - Treasury	500	-	500
0.8 - Overige baten en lasten	-	-	-
0.10 - Mutaties in reserves	35.000	157.100	122.100-
5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	4.619.500	783.300	3.836.200
0.11 - Resultaat van de rekening baten en lasten	-	4.140.800	4.140.800-
Totaaltelling lasten en baten	5.081.200	5.081.200	-

Concept Accountantsverslag

Recreatieschap Rottemeren
Boekjaar 2021

Vertrouwelijk

Aan het algemeen bestuur van
Recreatieschap Rottemeren
Overschieseweg 310
3112 NC SCHIEDAM

Breda, 18 maart 2022

Geachte leden van het algemeen bestuur,

Voor u ligt het concept accountantsverslag dat wij hebben opgesteld op basis van de door ons uitgevoerde werkzaamheden in het kader van de controle van de jaarrekening 2021 van Recreatieschap Rottemeren.

De belangrijkste bevindingen naar aanleiding van de eindejaarscontrole hebben wij in dit concept accountantsverslag opgenomen. Gezien de lopende controle, welke in de afrondende fase is, wilden wij u op dit moment al reeds informeren over de belangrijkste aspecten van de controle. De concept jaarrekening is door ons gecontroleerd, waarbij door de medewerkers van Staatsbosbeheer al een geactualiseerde versie aan u is toegezonden. Wij hebben de aanpassingen in deze conceptversie nog niet kunnen beoordelen gezien het moment waarop wij deze ontvangen hebben ten opzichte van het versturen van deze concept rapportage. Het belangrijkste onderdeel wat nog onderhanden is betreft de subsidies en de voorzieningen. De controle zal op korte termijn worden afgerond.

Wij bedanken het bestuur en de betrokken medewerkers van Recreatieschap Rottemeren voor de open en constructieve samenwerking bij het verrichten van onze controlewerkzaamheden en de totstandkoming van onze rapportage.

Tot het verstrekken van nadere toelichting zijn wij graag bereid.

Met vriendelijke groet,
Baker Tilly (Netherlands) N.V.

Ondertekening pas in definitieve / geactualiseerde versie.

drs. R. Opendorp RA
Partner

Inhouds- opgave

Bestuurlijke samenvatting controle 2021	4
Belangrijkste bevindingen uit onze controle	6
Interne beheersing	12

Bijlagen

Bijlage A – Reikwijdte van de controlewerkzaamheden	16
Bijlage B – Onafhankelijkheid	17
Bijlage C – Controle aanpak	18

Bestuurlijke samenvatting

Bestuurlijke samenvatting controle 2021

Conclusies jaarrekeningcontrole 2021

Kernpunt	Uitkomst
Oordeel ten aanzien van getrouwheid	Gezien de status van onze controle nog geen totaal oordeel te geven.
Oordeel ten aanzien van rechtmatigheid	Gezien de status van onze controle nog geen totaal oordeel te geven.
Geen bevindingen ten aanzien van de WNT-verantwoording	Wij hebben de WNT-verantwoording van het recreatieschap gecontroleerd met inachtneming van het controleprotocol WNT. Wij kunnen concluderen dat de opgenomen toelichting in de jaarrekening voldoet aan de daaraan te stellen eisen.
(On)gecorrigeerde controleverschillen	Er is geen sprake van ongecorrigeerde controleverschillen, noch zijn er materiële controleverschillen geconstateerd welke nog aangepast moesten worden.
Geconstateerde onzekerheden	Er zijn geen onzekerheden geconstateerd. Er zijn in dit kader dan ook geen bijzonderheden te vermelden.
Schatkistbankieren	De toelichting met betrekking tot schatkistbankieren voldoet aan de daaraan te stellen eisen. Er is geen overschrijding van de drempel geconstateerd bij de vier gerapporteerde en beoordeelde kwartalen in 2021.
Jaarverslag is opgesteld in overeenstemming met het BBV en bevat geen materiële inconsistenties met de jaarrekening	Wij stellen vast dat het jaarverslag overeenkomstig het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is opgesteld en met de jaarrekening verenigbaar is en het jaarverslag in het licht van de tijdens het onderzoek van de jaarrekening verkregen kennis en begrip omtrent het recreatieschap en haar omgeving geen materiële onjuistheden bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de organisatiewet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.
Bevindingen jaarrekeningcontrole	Uit onze controle kwamen bevindingen voort met name op het gebied van tekstuele aanpassingen en rubricering in de jaarrekening. Wij verwijzen hiervoor naar de paragraaf "bevindingen jaarrekeningcontrole".

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Een goedkeurend oordeel bij uw jaarrekening

Voorlopig (concept) oordeel: een goedkeurende verklaring over getrouwheid en rechtmatigheid

Gezien de status van onze controle kunnen wij nog geen (totaal) oordeel geven.

Daarom geeft onze (concept) controleverklaring de volgende oordelen:

Getrouwheid	Nog niet bekend
Rechtmatigheid	Nog niet bekend

Er zijn geen controleverschillen boven de rapporteringstolerantie inzake de getrouwheid en rechtmatigheid geconstateerd. Onze materialiteit bedraagt bij fouten 1% van het totaal van lasten inclusief dotaties aan reserves en bij onzekerheden 3%.

Tabel ongecorrigeerde fouten en onzekerheden getrouwheid en rechtmatigheid (x € 1.000)

Bevinding	Ref.	Fout	Onzeker
Getrouwheid			
Geen bevindingen	-	-	-
Totaal		-	-
Goedkeuringstolerantie getrouwheid		53	159
Rechtmatigheid			
Onrechtmatige aanbestedingen	-	-	-
Totaal		-	-
Goedkeuringstolerantie rechtmatigheid		53	159

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met het BBV

Het dagelijks bestuur heeft in de jaarrekening 2021 de voorschriften van het BBV gevolgd. Dit betekent dat geen materiële alternatieve verwerkingwijzen zijn gehanteerd.

Daarnaast zijn naar onze mening de door het dagelijks bestuur gekozen waarderingsgrondslagen aanvaardbaar en consistent toegepast met betrekking tot de significante jaarrekeningposten en bijzondere transacties. Dit geldt tevens voor het tijdstip waarop die transacties hebben plaatsgevonden, de periode waarin zij zijn verantwoord en de desbetreffende toelichtingen in de jaarrekening.

Uw gemeenschappelijke regeling heeft gedurende 2021 geen vrijwillige wijzigingen doorgevoerd in de keuze of de toepassing van belangrijke verslaggevingsgrondslagen. Bij de voorziening groot onderhoud is weliswaar sprake van een herijking van het plan, maar dit heeft niet geleid tot aanpassing in de uitgangsposities dan wel gehanteerde grondslag.

De wijzigingen van verslaggevingsgrondslagen die het BBV met ingang van 2021 voorschrijft zijn door de gemeenschappelijke regelingen opgevolgd.

Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening

Wij hebben recent het jaarverslag ontvangen welke wij op korte termijn zullen beoordelen.

Gemaakte schattingen in de jaarrekening

Bij het opstellen van de jaarrekening maakt het dagelijks bestuur belangrijke schattingen. We hebben de schattingen die het dagelijks bestuur heeft gemaakt bij het opstellen van de jaarrekening beoordeeld. Onderstaande tabel geeft een overzicht van onze bevindingen met de bijbehorende toelichting. Voor wat betreft de belangrijkste schattingen die ook in het voorgaande jaar relevant waren, is onze conclusie dat deze gebaseerd zijn op consistente uitgangspunten en veronderstellingen.

Gemaakte schatting	2021	2020
Waardering van uw materiële vaste activa	●	●
<u>Toelichting:</u> <i>Wij zijn van mening dat de schattingen met betrekking tot de materiële vaste activa een evenwichtig beeld geven van de waardering van uw materiële vaste activa.</i>		
Waardering en afgrenzing van uw vorderingen / schulden posities (met name subsidies)	●	●
<u>Toelichting:</u> <i>Wij zijn van mening dat de schattingen / opgenomen posities een evenwichtig beeld geven van de waardering en afgrenzing van uw vorderingen / schulden.</i>		

Gemaakte schatting	2021	2020
Nauwkeurigheid en volledigheid van de voorzieningen	●	●
<u>Toelichting:</u> <i>In 2019 is sprake geweest van een herijking van het Terrein Beheer Model (TBM) – ofwel het onderhoudsplan. Conform verslaggevingsvereisten moet dit minimaal eens in de vijf jaar gebeuren en wordt jaarlijks beoordeeld of het plan aanpassing behoeft, wat mogelijk effect kan hebben op de jaarlijkse dotatie. In dit onderhoudsplan wordt groot onderhoud (hiertoe is een voorziening gevormd) en regulier onderhoud (deze lasten worden jaarlijks in de staat van baten en lasten geboekt) strikt van elkaar gescheiden en wordt een inschatting gemaakt voor de komende 20 jaar. Vanuit een volledige herijking zijn de geplande uitgaven en de hieraan gekoppelde (toekomstige) dotaties bepaald.</i> <i>In 2020 & 2021 zijn de uitgangsposities geactualiseerd met recente en te verwachten ontwikkelingen. De conclusie is dat dit niet heeft geleid tot aanpassing van de jaarlijkse dotatie conform de programmabegroting. Onder hoofdstuk “bevindingen jaarrekeningcontrole” lichtten wij dit nader aan u toe.</i> <i>Wij zijn het eens met de uitgangsposities van dit plan en hebben deze getoetst. Onze conclusie is dan ook dat de dotatie voor 2021 alsmede de eindstand per 31 december 2021 op dit moment de beste inschatting geeft van de voorziening groot onderhoud.</i>		

Legenda status:

● = evenwichtig ● = optimistisch ● = voorzichtig ● = controleverschil

Financiële positie en resultaat

Resultaat 2021 en eigen vermogen

Ultimo 2021 heeft Recreatieschap Rottemeren een eigen vermogen van circa € 12,7 miljoen (2020: € 13 miljoen). In de jaarrekening 2021 is het eigen vermogen onderverdeeld naar een algemene reserve en diverse bestemmingsreserves. Het gerealiseerde resultaat bedraagt € 20.000.

De solvabiliteit van uw recreatieschap neemt af

De solvabiliteit van uw recreatieschap geeft een beeld van de mate waarin uw recreatieschap op lange termijn aan haar verplichtingen kan voldoen. Het totaal vermogen van de balans is ten opzichte van 2021 toegenomen. Dientengevolge is de solvabiliteit afgenomen van 71% in 2020 naar 55,6% in 2021.

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten hanteert een signaalwaarde van 20% als minimum norm (bron: VNG, Handleiding houdbaarheidstest organisatiefinanciën). Uw GR voldoet per 31 december 2021 ruimschoots aan die norm.

Financiering

Er is in 2021 sprake van beperkte (externe) financieringen (waarborgsommen). De financiering van de investeringen in 2021 zijn uit eigen middelen gedaan.

Schatkistbankieren

Wij vestigen de aandacht op de regeling schatkistbankieren voor decentrale overheden. In de jaarrekening is een toelichting gegeven over de gemiddelde bankstanden per kwartaal en in hoeverre u heeft voldaan aan de vereisten van schatkistbankieren. Bij alle kwartalen wordt het drempelbedrag niet overschreden.

Bevindingen jaarrekeningcontrole

Proces van de controle

In het najaar van 2021 is er naast een tussentijdse controle op processen tevens een IT audit uitgevoerd op de geautomatiseerde gegevensverwerkende omgeving welke de jaarrekening 2021 raakt. Onze bevindingen vanuit de interim-controle en IT audit zijn aan u gerapporteerd via onze managementletter 2021.

Begin februari 2022 hebben de medewerkers van Staatsbosbeheer het volledige balansdossier alsmede de concept jaarrekening met ons gedeeld. Wij hebben onze eindejaarscontrole van half februari 2022 tot begin maart 2022 uitgevoerd en bevindingen ons nu in de afrondende fase. Dit proces is in onderlinge samenspraak met Staatsbosbeheer constructief en prettig verlopen. Er zijn wel aandachtspunten in de oplevering van de bescheiden en de onderliggende documentatie geconstateerd. Dit zullen wij met Staatsbosbeheer evalueren. Er zijn daarom nog enkele posities waarin wij in de laatste fase van onze toetsingen aandacht aan dienen te geven. Dit staat in deze maand gepland.

Jaarrekening – laatste beoordeling

In de finale jaarrekening zullen nog diverse toelichtingen, zinsneden en dergelijke worden aangepast welke bij afronding van onze controle naar voren komen. Dit betreffen echter geen materiële zaken en doen geen afbreuk aan ons oordeel.

Materiële vaste activa – investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

In 2021 zijn diverse activa “in bewerking” gereedgekomen waarna zij weliswaar in dezelfde categorie blijven staan maar voor de lezer even apart als “afgeronde activa” zijn gepresenteerd. Vanaf moment van gereedkomen en ingebruikname zal er op deze activa worden afgeschreven. Onder de eigen vermogen positie is een afschrijvingsreserve gevormd die de toekomstige afschrijvingen zal “opvangen”.

Voorziening groot onderhoud

Zoals eerder toegelicht is er in 2019 sprake geweest van een (forse) herijking van het TBM-model met hierin een cijfermatige uitwerking richting de vorming van een voorziening groot onderhoud. In 2021 is getoetst of de jaarlijkse dotatie nog dekkend is richting de toekomstige vorming van de voorziening op basis van het egalisatieprincipe. De voorziening is in 2021 afgenomen van € 3,7 miljoen naar € 3,2 miljoen. Op basis van nader onderzoek door ons is gebleken;

- Dat de stand van de voorziening ultimo 2021 dekkend is gegeven de beoogde uitvoering van groot onderhoud in de toekomst;
- Dat de dotatie (toevoeging) in 2021 voldoende is om in de toekomst een dekkende voorziening groot onderhoud te hebben;
- Dat de onttrekkingen (€ 2,1 miljoen) betrekking hebben op groot onderhoud zoals opgenomen in het beheerplan. De prognose lag nagenoeg op hetzelfde bedrag per activiteit. Omdat de realisatie van het beheerplan voor de uitgevoerde activiteiten geen (materiële) afwijkingen vertonen stellen we vast dat de inschattingen in het beheerplan nog voldoende aannemelijk zijn.
- Dat het groot onderhoudsplan zorgvuldig en nauwkeurig tot stand is gekomen.

Zoals u zelf al heeft besloten adviseren wij u jaarlijks te beoordelen of de beoogde jaarlijkse dotatie nog voldoende dekkend is om het groot onderhoud in de toekomst uit te kunnen voeren. Er kan immers sprake zijn van groot onderhoud wat wordt uitgesteld of juist naar voren wordt gehaald, wat signalen kunnen zijn om de jaarlijkse dotatie aan te passen.

Bevindingen jaarrekeningcontrole

WNT verantwoording

Wij hebben de juistheid en volledigheid van deze toelichting gecontroleerd en hebben vastgesteld dat de toelichting voldeed aan de daaraan te stellen eisen. Wij kunnen concluderen dat de toelichting in de jaarrekening voldoet aan de vereisten zoals gesteld in de WNT.

De naleving van de anticumulatiebepaling maakt geen onderdeel meer uit van de controle van de accountant. De WNT-toezichthouders kunnen hier wel zelfstandig onderzoek naar doen en zo nodig handhavend optreden.

Rechtmatigheid - Europese aanbestedingsrichtlijnen

In het kader van de rechtmatigheid van de jaarrekening 2021 is een controle uitgevoerd op de naleving van de (Europese) aanbestedingsrichtlijnen, alsmede uw eigen inkoopbeleid (conform normenkader). Dit inkoopbeleid is overigens volgens uw beslissing binnen het gestelde normenkader in 2021 conform wettelijk is vereist vastgesteld. Dit heeft geen afbreuk gedaan aan de acties welke reeds binnen uw inkoopafdeling werden gedaan, maar heeft wel ervoor zorgdragen dat de focus van onze controle op de wettelijk gestelde normen heeft gelegen.

Door goede afspraken met elkaar te maken en vanuit beide kanten het proces goed te begeleiden zijn we in staat geweest deze controles efficiënt uit te voeren doordat vooraf onderbouwende documentatie is op- en uitgezocht. Bij onze specifieke controles op het voldoen aan de Europese aanbestedingsrichtlijnen zijn geen onrechtmatigheden geconstateerd.

COVID-19

Het kalenderjaar 2021 zal, net als 2020, de geschiedenisboeken ingaan als een bewogen jaar waarin de COVID-19 pandemie de dagelijkse gang van zaken domineert. Het feit dat we een crisis van deze omvang in de recente historie nog niet eerder hebben meegemaakt als ook de onbekende duur, leidt tot onzekerheden en onduidelijkheden.

De crisis heeft niet alleen een financiële impact, maar ook een belangrijke operationele impact (te denken valt aan het feit of alle projecten toch doorgang konden vinden). Ook financieel gezien voelt uw organisatie in 2021 en vermoedelijk ook verder, de impact van COVID-19. U heeft de impact van COVID-19 toegelicht in uw jaarverslag en in de jaarrekening 2021 (gebeurtenissen na balansdatum). Verder zijn de effecten van COVID-19 in de jaarcijfers 2021 tot uiting gebracht. Te denken valt hierbij aan de inschatting van dubieuze debiteuren en/of afwaardering van activa en vorderingen. Naar onze mening zijn de “COVID-19” effecten afdoende in de jaarrekening 2021 toegelicht.

Kredieten

Er is bij drie kredieten – voorbereidingskrediet herstel oevers, fietspad kooilaan, snelle Rotte – sprake van een beperkte overschrijdingen onder de € 5.000, gerapporteerd aan het bestuur en veroorzaakt door afrondende werkzaamheden/kosten.

Bevindingen interne beheersing

Interne beheersing

Algemeen

Bij de planning en uitvoering van de controle van de jaarrekening 2021 van uw recreatieschap hebben wij de interne beheersmaatregelen, welke onderdeel uitmaken van de administratieve organisatie van uw recreatieschap, in onze overwegingen betrokken. Wij hebben de opzet, het bestaan en de werking van interne beheersmaatregelen onderzocht, voor zover wij dit in het kader van de jaarrekening noodzakelijk achten en niet met het doel om een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing te geven.

Wij hebben geen onderzoek naar de effectiviteit van de interne beheersing verricht, anders dan dat relevant is voor onze jaarrekeningcontrole.

Bevindingen interne beheersing

In onze managementletter 2021 hebben wij onze bevindingen en aanbevelingen van onze tussentijdse controle 2021 opgenomen. Voor onze opmerkingen in het kader van interne beheersing verwijzen wij u naar deze managementletter. In deze managementletter hebben wij aangegeven welke zaken voor het komende jaar de aandacht moeten hebben. De opvolging van deze items zullen wij meenemen in onze controle 2021. Belangrijke aandachtspunten in het kader van het voldoen aan Europese aanbestedingen en ter zake van de vorming van de voorziening groot onderhoud zijn reeds bij de jaarrekeningcontrole 2021 opgevolgd.

Automatisering

Onze controle was niet primair gericht op het doen van een uitspraak omtrent de continuïteit en betrouwbaarheid van (delen van) de geautomatiseerde gegevensverwerking en wij hebben daartoe ook geen opdracht van het management ontvangen. De jaarrekeningcontrole heeft geen tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht.

Fraude en naleving wet- en regelgeving

Bij de uitvoering van de werkzaamheden hanteren wij onder andere de Nadere Voorschriften Controle- en Overige Standaarden (NV COS) 240: "De verantwoordelijkheid van de accountant voor het onderkennen van het risico van fraude in het kader van de controle van financiële overzichten".

Het dagelijks bestuur is primair verantwoordelijk voor de preventie van fraude. Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor een cultuur van eerlijkheid en ethisch verantwoordelijk gedrag.

Zij dient zowel preventieve als repressieve beheersingsmaatregelen te nemen om de kans op fraude zo veel mogelijk te beperken, zodat de integriteit van de financiële verslaggeving is gewaarborgd.

Tijdens de controle van de jaarrekening inventariseren wij de frauderisico's binnen uw organisatie en beoordelen wij de interne beheersingsmaatregelen die gericht zijn op het voorkomen en ontdekken van fraude. Tijdens de beoordeling bleek ons dat binnen uw organisatie reeds de nodige aandacht wordt besteed aan de onderwerpen fraude en integriteit. U heeft aangegeven belang te hechten aan een adequate beheersing van frauderisico's.

Volledigheidshalve wijzen wij erop dat onze controle niet specifiek gericht is op het ontdekken van fraude. Tijdens onze controle hebben wij geen fraude geconstateerd.

Wij informeren het algemeen bestuur over illegale handelingen waarbij het hoger kader is betrokken en over fraude en illegale handelingen (of deze nu door het hoger kader of door andere werknemers zijn veroorzaakt) die een onjuistheid van materieel belang in de jaarrekening tot gevolg hebben. Gedurende de controle zijn geen significante punten gesignaleerd ten aanzien van feitelijke of vermoedelijke niet-nakoming van wet- en regelgeving, voor zover deze van belang worden geacht voor de mate waarin het algemeen bestuur in staat is haar taken te vervullen.

Corruptie en omkopingsrisico's

Uw gemeenschappelijke regeling maakt onderdeel uit van de overheidssector waarin corruptie vaker dan bij andere sectoren voorkomt. Dit komt onder andere omdat veel transacties met een relatief grote omvang plaatsvinden, de transparantie over marktprijzen niet in alle gevallen voldoende is om te beoordelen en frequent zaken gedaan wordt met andere corruptiegevoelige sectoren (vastgoed, constructie, infrastructuur et cetera). Hierdoor hebben wij dit als aandachtspunt in onze controle meegenomen.

Corruptie is een wereldwijd probleem waarbij het uw verantwoordelijkheid is om corruptie binnen uw gemeenschappelijke regeling te voorkomen. Onze beroepsregels zijn in de praktijkhandreiking "Corruptie, werkzaamheden van de accountant" verder aangescherpt, hetgeen tot aanvullende werkzaamheden heeft geleid. Uw Gemeenschappelijk Regeling beschikt over beschreven procedures ten aanzien van de samenwerking met derden en een intern inkoop- en aanbestedingsbeleid aangevuld met gedragsregels voor de juiste mindset van de betrokken medewerkers. Zichtbare monitoring op de werking en naleving van dit beleid blijft een aandachtspunt voor uw organisatie.

Wij hebben de volgende werkzaamheden verricht om eventuele effecten van dit risico ten behoeve van onze controle van de jaarrekening te mitigeren:

- Detailcontrole op de inkopen en aanbestedingen om vast te stellen dat alle inkopen conform de geldende Europese aanbestedingsregels en de Aanbestedingswet 2012 zijn aanbesteed.
- Door middel van een steekproef vaststellen of voor inkopen welke in rekening zijn gebracht aan de gemeenschappelijke regeling ook een prestatie is geleverd door de tegenpartij.

Uit onze werkzaamheden zijn geen bijzonderheden voortgekomen.

Overige onderwerpen

Overige onderwerpen

Fraude en continuïteit in de controleverklaring

Als reactie op de rapporten van de Commissie Toezicht Accountancysector en Monitoring Commissie Accountancy heeft de NBA in de 2e helft van 2020 aangekondigd dat zij het beleid op de gebieden Fraude en Continuïteit meer concreet en meer zichtbaar tot uitdrukking wil brengen.

In het voorjaar van 2021 is een pilot uitgevoerd waarbij aan accountantsorganisaties is gevraagd aandacht aan deze onderwerpen te besteden in de controleverklaring. Het gaat niet om een uitbreiding van uit te voeren werkzaamheden maar over het rapporteren over onze werkzaamheden. Inmiddels is de volgende stap gezet en zijn in december 2021 de beroepsregels (vastgelegd in de Nadere Voorschriften Controle en Overige Standaarden) aangepast.

De aanvulling in Standaard 700 komt er in hoofdlijnen op neer dat afzonderlijke secties voor de onderwerpen continuïteit en fraude in de controleverklaring worden opgenomen. Hierin wordt uiteengezet hoe de accountant bij de controle-aanpak inspeelt op risico's ten aanzien van fraude en continuïteit en worden de uitgevoerde werkzaamheden toegelicht.

Als aanvulling kan de accountant ook de uitkomsten van deze werkzaamheden of belangrijke waarnemingen met betrekking tot het onderwerp toelichten. De beide secties worden in alle controleverklaringen (verplicht) opgenomen; ook in situaties waar geen sprake is van ernstige continuïteitsonzekerheid of spraakmakende fraudecasuïstiek. Deze verplichting geldt voor de verklaring bij de jaarrekening 2022.

Omdat binnen de publieke sector het begrip continuïteit minder relevant is, zijn de stakeholders nog in overleg hoe de accountant hier voor de publieke sector invulling aan gaat geven. Ten aanzien van de fraudecasuïstiek zou idealiter de nieuwe sectie in de controleverklaring moeten aansluiten op de frauderisico-analyse opgesteld door het algemeen bestuur, dan wel de toelichting van het algemeen bestuur op eventuele frauderisico's in de paragraaf bedrijfsvoering in het jaarverslag.

Rechtmatigheidsverantwoording

In de loop van 2022 wordt de Wet versterking decentrale rekenkamers van kracht. In de tweede nota van wijziging is hierin ook de rechtmatigheidsverantwoording meegenomen die het bestuur met ingang van 2022 moet afleggen. Deze verantwoording wordt onderdeel van de jaarrekening en daarmee ook object van onderzoek van de accountant ten aanzien van getrouwheid van de jaarrekening.

In de Kadernota rechtmatigheid 2022 is door de commissie BBV invulling gegeven aan de rechtmatigheidsverantwoording met betrekking tot het voorwaarden-, begrotings- en misbruik en oneigenlijk gebruik criterium. Voor u als organisatie is het van belang om:

- de rapporteringsgrens vast te stellen (0-3% van de begrote lasten na dotatie aan de reserves);
- het normenkader 2022 op te stellen (en dit door de raad te laten vaststellen);
- het normenkader te vertalen in een toetsingskader (toetspunten financiële rechtmatigheid);
- beheersdoelstellingen, risico's en beheersmaatregelen te formuleren;
- een controleplan opstellen; en
- de controlewerkzaamheden uitvoeren.

Daarbij vragen wij specifieke aandacht voor deugdelijke dossiervorming.

Bij de organisaties die hiertoe in 2021 al een pilot hebben gedraaid is gebleken dat het geen sinecure is om de onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording goed in te richten. De intentie van de wetswijziging is om de organisatie beter in control te laten komen. Dat betekent dus ook dat de organisatie, denk aan budgethouders en management, moeten worden meegenomen. Ook gaat de wetswijziging uit van collectieve verantwoordelijkheid van het bestuur. Dat vraagt het creëren van breed draagvlak en betrokkenheid. Wij adviseren u tijdig de werkzaamheden op te starten, niet alleen de controle, maar juist ook de versterking van de interne beheersing. Hoewel alleen financiële rechtmatigheid nu een wettelijke borging kent, is bovenstaand framework ook goed toe te passen bij o.a. doelmatigheid, doeltreffendheid, niet-financiële rechtmatigheid, fiscaliteit en IT.

Overige onderwerpen

Environmental Social and Governance rapportage

In april 2021 heeft de Europese Commissie de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) gepubliceerd. Als gevolg van deze richtlijn worden grote bedrijven (mogelijk uit interessant voor uw organisatie) verplicht om met ingang van het boekjaar 2023 te rapporteren over hun impact op milieu- en sociale zaken. De richtlijn heeft tot doel de kwaliteit van de gerapporteerde informatie met betrekking tot ESG-aangelegenheden te verbeteren, met als uiteindelijk doel de transformatie naar een duurzamere economie te ondersteunen in lijn met de klimaatverbintenis van Parijs.

De volgende informatie is o.a. vereist om in de ESG-rapportage op te nemen:

- welke duurzaamheidstrends en -ontwikkelingen een materiële impact kunnen hebben op de onderneming (bijv. tekort aan middelen, bedrijfsonderbrekingen door slechte weersomstandigheden enz.);
- welke materiële impact de onderneming heeft op haar omgeving (mens en milieu);
- informatie over langetermijndoelstellingen van de onderneming met betrekking tot ESG en de geboekte vooruitgang daarin;
- informatie over immateriële activa (bijv. sociaal kapitaal).

Momenteel is de rapportage over duurzaamheid alleen van toepassing voor grote bedrijven. Maatschappelijk staat duurzaamheid echter hoog op de agenda en dat betekent dat in de toekomst mogelijk ook een rapportageverplichting voor u als organisatie gaat gelden. Wij gaan graag met u in gesprek over hoe ESG binnen de organisatie is vormgegeven en hoe ontwikkelingen hierover worden gemonitord.

Wij kunnen u ondersteunen bij de uitwerking van uw duurzaamheidsstrategie, het adviseren omtrent te nemen acties omtrent uw duurzaamheidsstrategie en u te ondersteunen bij de bewaking van de realisatie van de strategie door middel van KPI's en dashboarding.

Overige onderwerpen

Soft controls

De huidige maatschappelijke ontwikkelingen en toegenomen aandacht voor cultuur en gedrag alsmede de omgang met ethische dilemma's, maakt dat ook van de accountant wordt verwacht dat anders wordt gekeken naar risico's op dat gebied. Daarmee zijn soft controls, als belangrijke aspecten van cultuur en gedrag, een relevant onderdeel in de jaarrekeningcontrole.

In de herziene Standaard 315 Risico's op een afwijking van materieel belang identificeren is in paragraaf 21b vermeld:

'De accountant dient door het uitvoeren van risico-inschattingen inzicht te verwerven in de interne beheersingsomgeving. De accountant doet dit door te evalueren of:

- het management, onder het toezicht van de met governance belaste personen, een cultuur van eerlijkheid en ethisch gedrag heeft gecreëerd en gehandhaafd;
- de sterke punten in de elementen van de interne beheersingsomgeving samen een geschikte basis vormen voor de andere componenten van het interne beheersingssysteem van de entiteit gezien de aard en complexiteit van de entiteit, en;
- tekortkomingen in de interne beheersingsomgeving de andere componenten van het interne beheersingssysteem van de entiteit ondermijnen.'

Het is voor de accountant dus van belang om inzicht te verkrijgen in de cultuur van een organisatie en het gedrag van het management en de medewerkers. Dit kan zelfs al een rol spelen in het proces van opdrachtacceptatie en -continuering.

Cultuur en gedrag zijn brede begrippen. Cultuur is een gemeenschappelijke verzameling van normen, waarden en gedragsuitingen die gedeeld worden door de leden van de organisatie. Of anders gezegd: 'zo doen we dat hier'. Gedrag kan worden omschreven als een verzameling van bewuste of onbewuste, (niet-) tastbare handelingen die gestuurd worden door bijvoorbeeld overtuigingen en omgeving.

Organisaties die bewust hun cultuur managen zijn beter in het realiseren van doelen en het managen van risico's vergeleken met organisaties die dat niet doen. Het bewust managen van de cultuur gebeurt vanuit drie invalshoeken:

1. verantwoordelijk zijn, is cruciaal voor het realiseren van noodzakelijke veranderingen in een organisatie. De mate waarin een organisatie centraal of decentraal is georganiseerd is vanzelfsprekend van invloed op de rol- en verantwoordelijkheidsverdeling.
2. Processen en procedures: het besef dat het opleggen en handhaven van regels, het gedrag van mensen niet genoeg verandert.
3. Soft controls: het cultiveren van alle niet-tastbare maar wel gedrag-beïnvloedende factoren in organisaties die kunnen helpen bij het realiseren van doelen en het managen van risico's.
4. Organisatie en besturing: het besef dat alle organisatieonderdelen goed inzicht in soft controls levert samen met de analyse van hard controls een completer beeld op van de interne beheersingsomgeving en de mogelijke effectiviteit van de genomen interne beheersingsmaatregelen. In samenwerking met onze HR consultants gaan wij graag met u over dit onderwerp in gesprek.

Bijlagen

Bijlage A – Reikwijdte van de controlewerkzaamheden

Opzet en reikwijdte van de controle

Onze controle is gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Niet uitgesloten is dat afwijkingen voorkomen die voor de jaarrekening als geheel niet van belang zijn. Op grond van het Bado stelt de raad de goedkeuringstolerantie vast, die de accountant bij zijn jaarrekeningcontrole dient te hanteren.

Op grond van de jaarrekening 2021 bedraagt de goedkeuringstolerantie voor fouten afgerond € 53.000 (1% van de lasten) en voor onzekerheden € 159.000 (3% van de lasten). Als de goedkeuringstolerantie niet wordt overschreden, kan een goedkeurende controleverklaring afgegeven worden. Deze goedkeuringstolerantie is een kwantitatief criterium. De uiteindelijke oordeelsvorming is echter altijd een combinatie van kwalitatieve en kwantitatieve afwegingen. Het rapporteringsbedrag welke wij hebben gehanteerd bedraagt € 5.000.

Goedkeuringstolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	$\leq 1\%$	$> 1 < 3\%$	-	$\geq 3\%$
Onzekerheden in de controle (% lasten)	$\leq 3\%$	$> 3 < 10\%$	$\geq 10\%$	-

Ons onderzoek richt zich niet specifiek op het ontdekken van fraude. De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude berust bij het dagelijks bestuur. De accountant is niet verantwoordelijk en aansprakelijk voor de preventie van fraude.

Controleopdracht

De opdracht tot controle van de jaarrekening is uitgevoerd conform de met u gemaakte afspraken die zijn vastgelegd in de opdrachtbevestiging. De jaarrekeningcontrole is gericht op het uitbrengen van een onafhankelijk oordeel omtrent de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening 2021 van het recreatieschap Rottemeren. Het is de verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur om de jaarrekening op te maken in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en organisaties. Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel te geven over de jaarrekening, als bedoeld in artikel 213, tweede lid, van de organisatiewet.

Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het door de raad vastgestelde controleprotocol en het controleprotocol Wet normering topinkomens 2021 vallen. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Bijlage B – Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van het recreatieschap Rottemeren

Baker Tilly heeft diverse organisatorische maatregelen getroffen om zijn onafhankelijkheid en die van zijn medewerkers te waarborgen. Deze maatregelen omvatten onder meer:

- voorschriften en procedures omtrent onafhankelijkheid. Deze voorschriften voor professioneel gedrag op het gebied van kwaliteit en onafhankelijkheid zijn opgenomen in de Gedragscode van Baker Tilly. Deze Gedragscode geldt voor iedere medewerker van Baker Tilly en wordt natuurlijk steeds geactualiseerd;
- jaarlijkse bevestiging van onafhankelijkheid door partners en medewerkers van Baker Tilly en ondersteunende stafdiensten;
- cliënt- en opdrachtacceptatieprocedures, waaronder een beoordeling, of er sprake is van mogelijk conflicterende diensten;
- intern en extern kwaliteitsonderzoek;
- reviews door externe toetsers die niet bij de opdracht betrokken zijn, ter waarborging van een deugdelijke grondslag/deskundig oordeel;
- rotatie van externe accountants op de opdracht.

Op grond van dit verslag zijn wij van mening dat wij in relatie tot uw organisatie, in overeenstemming met de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en artikel 24a van de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), onafhankelijk hebben gefunctioneerd en dat de objectiviteit van onze oordeelsvorming in het afgelopen jaar niet is aangetast.

Bijlage C – Controleaanpak

Controleaanpak en uitvoering

Wij voeren onze controle uit met een mix van systeem- en gegevensgerichte werkzaamheden en een mix van vaste teamleden en ingeschakelde experts.

Daarnaast beschikken wij als organisatie over verschillende kwaliteitsborgingsmaatregelen. Dit geheel tezamen leidt tot een kwalitatief goede controle. In ons controleplan en dit verslag is voor elk bijzonder aandachtsgebied in onze controle terug te lezen wat de kernpunten in onze controle zijn geweest die hebben bijgedragen aan de kwaliteit in onze controle.

Onze controleaanpak is onder andere gericht op het in kaart brengen van de voor de jaarrekening van belang zijnde risico's. Op basis van onze gesprekken met het management over de belangrijke financiële en operationele ontwikkelingen is een aantal punten met een verhoogd risico voor de jaarrekening 2021 onderkend:

- schattingen en toelichtingen in de jaarrekening;
- voorziening groot onderhoud;
- aanbestedingen;
- WNT-bijlage.

Inschakeling van externe deskundigen

Wij hebben in het kader van onze controle geen gebruik gemaakt van de werkzaamheden van externe deskundigen.

Significante schattingsposten

De belangrijkste schattingsposten binnen de jaarrekening van het recreatieschap betreffen:

- waardering van uw materiële vaste activa;
- waardering van uw vorderingen;
- nauwkeurigheid en volledigheid van de voorzieningen.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het maken van schattingen bij het opmaken van de jaarrekening. Als accountant beoordelen wij deze door het dagelijks bestuur gemaakte schattingen. Op basis van de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden concluderen wij dat de gemaakte schattingen door het dagelijks bestuur aanvaardbaar zijn.

Contactgegevens

drs. R. Opendorp RA

Partner

r.opendorp@bakertilly.nl

Kantoorgegevens:

Baker Tilly (Netherlands) N.V.

Bijster 39

Postbus 3814

4800 DV Breda

T: 076 – 525 00 00